

Samspeilet mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde

Et case studie af inddragelsesprocessen med en anbragt ung

Speciale - Politik Administration
Aalborg Universitet 2021

Udarbejdet af:

Emil Jespersen - 20164438

Maria Jul Jessen – 20166766

Mathilde Zilén Pedersen – 20166214

Sara Understrup Lind Panduro – 20167472

Vejleder:

Christian Lindholst

ABSTRACT

This study aims to examine the process of involvement with young adults in out-of-home placements. Recent developments in the field of child services have highlighted a greater need and focus on the involvement and interdisciplinary collaboration. Based on the literature on the subject, a theoretical knowledge gap has been identified in this area. This knowledge gap implies, there is no clear knowledge on how the two perspectives affect each other, when working with young adults in out-of-home placements. This study seeks to understand and explain the connections between involvement and interdisciplinary collaboration. Furthermore, it seeks to understand how a young adult in an out-of-home placement experiences this involvement.

Based on the theoretical literature on the two perspectives, the study conducts a qualitative single case study based on a young adult, placed in out-of-home care in Herning Municipality. The study's empirics are based on interviews with the young adult, as well as several professionals connected to the case.

This study finds certain elements of involvement affect how professionals act and collaborate interdisciplinary. The young adult's resources are especially central in this context. The resources that the young adult imparts to his or her involvement influence the behavior and the organization of the interdisciplinary collaboration. When the young adult has a desire and opportunity to take responsibility for his or her involvement and development, it creates the possibility for the professionals to withdraw from knowledge-sharing collaboration. The level of conflict between the professionals affects the possibility for interdisciplinary development and knowledge-sharing. Productive interdisciplinary collaboration requires the development of a common understanding of involvement, the young adult's resources and goals. Furthermore, the study serves a unique insight into the experiences of involvement, from the perspective of a young adult in an out-of-home placement.

The study concludes there is a mutual influence between involvement and interdisciplinary collaboration. The findings present knowledge through a theoretical model, which conceptualizes the connections in an involvement process. This insight contributes to knowledge about what lies behind the immediate involvement, making it possible to create an improved approach to the involvement process, concerning the work with young adults in out-of-home care.

FORORD

Dette speciale markerer afslutningen på kandidatuddannelsen i Politik & Administration på Aalborg Universitet for specialegruppens medlemmer. Specialet er blevet udarbejdet i foråret 2021. Specialet har til formål at undersøge de sammenhænge og dynamikker, der forekommer mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde, og belyse hvilken betydning det har for en inddragelsesproces af en anbragt ung på botilbud. Yderligere giver specialet et unikt indblik i en anbragts oplevelser og forståelse af inddragelse.

Selvom Covid-19 restriktioner har medført en række udfordringer i specialeprocessen, har den været lærerig. At arbejde med en anbragt ung, og få lov til at få et indblik i hans forløb, har været spændende og givende. Den unges forløb og udvikling har været en øjenåbner ind i et felt, der er fyldt med individuelle fortællinger og spændende sammenhænge.

Vi vil gerne rette en stor tak til vores vejleder Christian Lindholst for kyndig og reflekterende vejledning gennem hele specialeperioden. Tak til Herning Kommune for at facilitere en indgangsvinkel ind i det socialfaglige område for børn og unge i kommunen. Vi vil gerne rette en ekstra stor tak til den unge, der har ladet os få et indblik i sin fortælling og adgang til fagpersoner i sit forløb. Slutteligt vil vi gerne takke de øvrige interviewpersoner for deres tid og gode refleksioner, som har været uundværlige i udarbejdelsen af dette speciale.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. PROBLEMFELT	5
1.1. Udsatte børn og unge i Danmark	5
1.2. Barnets Reform	6
1.3. En skiftende indsats for udsatte børn og unge?	10
1.4. Tværfagligt samarbejde i det sociale arbejde med udsatte børn og unge	14
1.5. Problemformulering	16
2. FORSKNINGSDESIGN	19
2.1. Case studie	19
2.2. Casetype	21
2.3. En repræsentativ case?	22
2.4. Kvalitativt case studie	25
3. TEORI	26
3.1. Myndighedsarbejde med udsatte børn og unge i praksis	26
3.1.1. Principper for det tværfaglige samarbejde	27
3.1.2. Barrierer for det tværfaglige samarbejde med udsatte børn og unge	28
3.2. Organisatoriske grænseflader	31
3.2.1. Elementer og dynamikker i grænsefladerrelationerne	34
3.2.2. Dynamikker i repræsentantadfærd og grænsefladens udvikling	38
3.2.3. Diskussion af grænsefladeteorien	40
3.3. Brændpunkter	41
3.4. Koordinering	42
3.4.1. Relationel koordinering	44
3.5. Inddragelse	46
3.6. Operationalisering	53
4 METODE	56
4.1. Kvalitativ metodeltilgang	56
4.1.1. Interviews	56
4.1.2. Udvælgelse af interviewpersoner	58
4.1.3. Oversigt over interviewpersoner	60
4.2. Udfordringer	62
4.2.1. Indsamling af empiri	62
4.2.2. Covid-19	63
4.3. Forskningskriterier	64
4.3.1. Construct validity	64
4.3.2. Ekstern validitet	66
4.3.3. Reliabilitet	66
4.4. Analysestrategi	67
4.4.1. Kodning	68
4.4.2. Opbygning af analyse	71

5. ANALYSE	72
5.1. <i>Peters fortælling</i>	72
5.2. <i>Tværfagligt samarbejde</i>	76
5.2.1. Parter og repræsentanter i Peters sagsforløb	76
5.2.2. Hvem koordinerer?	88
5.2.3. Er der mulighed for relationel koordinering?	97
5.2.4. Brændpunkter i samarbejdet	103
5.2.5. Grænsefladens udtryk	107
5.3. <i>Inddragelse</i>	109
5.3.1. Peters oplevelse og forståelse af inddragelse	109
5.3.2. Inddragelse set fra de fagprofessionelle	119
5.3.3. Nuancer i de fagprofessionelles inddragelse af Peter?	127
5.4. <i>Betydningen for inddragelsesprocessen</i>	136
6. DISKUSSION	146
6.1 <i>Et andet udgangspunkt</i>	146
6.2. <i>Diskussion af perspektiverne i Peters sagsforløb</i>	147
6.3. <i>Praktiske implikationer</i>	151
6.4. <i>Casens repræsentativitet og undersøgelsens mulighed for generalisering?</i>	152
6.5. <i>Perspektivering</i>	154
7. KONKLUSION	156
LITTERATUR	158

1. PROBLEMFELT

Udsatte børn og unge er højt på den politiske dagsorden i disse år. De politiske strømninger har bl.a. medført en ny reform, Barnets Lov, og flere tiltag, der har til formål at skabe et mere hensigtsmæssigt myndighedsarbejde omkring udsatte børn og unge. I de politiske tiltag ligger der et øget fokus på inddragelse af udsatte børn og unge, hvilket understøttes af en større efterspørgsel af inddragelse fra både tidligere anbragte og eksperter på området. Et af de redskaber, der politisk lægges vægt på, er en tidlig helhedsorienteret forebyggende indsats. En af grundstenene i en tidlig forebyggende indsats er et stærkt tværfagligt samarbejde omkring den udsatte, da det øger kvaliteten og sikrer udvikling i indsatsen.

Det er gennem det øgede fokus på inddragelse og tværfagligt samarbejde i den sociale myndighedspraksis, vores interesse udspringer. I og med at det tværfaglige samarbejde og inddragelse er tæt forbundet, finder vi det interessant at undersøge, hvilken betydning dette samspil har for inddragelsesprocesserne af udsatte børn og unge, samt hvordan børn og unge oplever inddragelsen.

1.1. Udsatte børn og unge i Danmark

Alle børn i Danmark har brug for en god og tryk opvækst, hvor man skal have lov til at være barn og ung på egne præmisser. Langt de fleste danske børn og unge har en opvækst fyldt med tryk og omsorg. Det er dog ikke alle, der er så heldige. Dette udtrykte Social- og Ældreminister, Astrid Kragh, i en kronik i Politiken 2021 under overskriften, *Vores børn har fortjent bedre* (Social- og Ældreministeriet, 2021a). Her påpeger hun netop, at det ikke er en selvfølge, at alle børn og unge kommer fra et tryk og kærligt hjem, hvorfor hun ønsker forbedringer på området for udsatte børn og unge.

I 2019 var der lige knap 50.000 udsatte børn og unge i Danmark, hvilket svarer til 3,3% af befolkningen i aldersgruppen mellem 0-22 år (Danmarks statistik, 2020). Et barns opvækst har en stor betydning for både barndommen og det videre voksenliv. Derfor kan det have store konsekvenser, hvis der ikke reageres rettidigt og fyldestgørende på begyndende problemstillinger i et barns liv (Socialstyrelsen, 2021).

Data viser i den forbindelse, at der forekommer et socialt skel mellem udsatte og ikke-udsatte børn og unge i Danmark. Her viser data bl.a., at udsatte børn og unge generelt klarer sig dårligere end

sine jævnaldrende, hvor det i 2019 kun var 30% af de udsatte børn og unge i denne årgang, som tog afgangsprøven i 9. klasse. Modsat tog 89% af de ikke-udsatte børn og unge deres afgangsprøve i 9. klasse. Samtidig er det også kun 46% af de udsatte børn og unge, som påbegynder en ungdomsuddannelse inden for 9 måneder efter afsluttet grundskole, hvor det for deres jævnaldrende gælder 87% (KL, 2020). Desuden er de udsatte børn og unges karaktergennemsnit lavere, de er flere overvægtige og har oftere diagnoser som f.eks. autisme og ADHD/ADD (Ibid.). Som en negativ konsekvens ved at være et udsat barn eller ung, er sandsynligheden for at ende på førtidspension, kontanthjælp eller på anden måde uden for arbejdsmarkedet også alt andet lige større, hvis de ikke får brudt med den sociale arv (Ibid.).

Dataene indikerer altså, at det at være udsat som barn eller ung har negative konsekvenser for det enkelte individ, men der kan ligeledes argumenteres for, at de udgør en samfundsmæssig udfordring. På den baggrund er det væsentligt med indsatser, der sikrer udviklingspotentiale og mindsker risikofaktorer, der kan stå i vejen for et godt liv (Ibid.). Vi definerer udsatte børn og unge, som det at være anbragt eller modtage forebyggende indsatser. Disse indsatser kan både omfatte personrettede eller familierettede foranstaltninger. Vores definitionen er med inspiration fra Kommunernes Landsforenings definition af udsatte børn og unge (Ibid., s. 4).

1.2. Barnets Reform

I 2011 udrullede Servicestyrelsen *Barnets Reform*, hvor der kom fokus på en tidligere og mere kvalificeret indsats for udsatte børn og unge. Derigennem kom der øget fokus på børns rettigheder og den mere helhedsorienterede indsats (Socialstyrelsen, 2011, s. 12). Dette afspejles i indsatser over for udsatte børn og unge, og har været et gennemgående fokus det seneste årti. Dog er der i de seneste år igen kommet både offentlig og politisk bevågenhed på børne- og ungeområdet, hvor der stadig ønskes udvikling og forbedringer. Det tog særligt fart med statsminister Mette Frederiksens nytårstale d. 1. januar 2020. I talen lagde hun vægt på, at børnene skal tages alvorligt. Det er ikke deres forældre og andre voksne, der skal tages hensyn til i forhold til sager om anbringelse, men børnene. Sagerne skal ses fra børnenes perspektiv, og der skal være en fælles målsætning. I talen udtalte hun følgende: *Vi må entydigt tage børnenes parti. Lytte til dem* (Frederiksen, 2020).

I en del af nytårstalen tager Mette Frederiksen udgangspunkt i en kronik fra Politiken, der er skrevet af seks tidligere anbragte børn. Kronikken omhandler børnenes erfaringer omkring det at være en

del af et system, der i mindre grad tager hensyn til dem. De fortæller i kronikken om at føle sig som en brik i et større spil, hvor man som barn ofte ikke ved, hvorfor man er blevet anbragt. Børnene beretter, at de ikke stolede på de voksne - hverken på sagsbehandleren eller pædagogerne. De følte, at de voksne ikke kunne se tingene fra deres perspektiv. Børnene oplevede at blive mødt uden forventninger, hvilket havde en stærk indflydelse på dem:

Vi har oplevet at have lærere, der ikke havde nogle forventninger til os, når vi fortalte, at vi var anbragte. Så har vi heller ikke forventninger til os selv. (Heilmann et al, 2019).

De opstiller i artiklen ti gode råd til, hvordan Mette Frederiksen kan forbedre vilkårene for anbragte børn. Her er det bl.a. stabilitet, positive forventninger, inddragelse og nedbrydelse af fordomme, de lægger vægt på (Heilmann et al, 2019).

Kort efter nytårstalen præsenterede Social- og Indenrigsministeriet i januar 2020 deres foreløbige arbejde omkring et nyt udspil på børne- og ungeområdet (Social- og Indenrigsministeriet, 2020). Det fremlagte materiale udmønter sig i tre arbejds-spør:

Spor 1: Flere tidligere anbringelser og bedre kvalitet

Spor 2: Barnets stemme

Spor 3: Overgang til voksenlivet

Spor 1 omhandler hovedsageligt tidligere anbringelser, hvis det er nødvendigt samt en bedre kvalitet, som sikres ved at klæde plejefamilier bedre på og ved at sikre kvaliteten i døgninstitutioner og andre anbringelsessteder. Spor 2 handler om, at det er børnene, der skal være i centrum for deres egen sag. Det er hensynet for barnet og barnets egne ønsker og behov, der skal være i fokus. Dette skal være udgangspunktet for en ny *Barnets Lov*. Spor 3 sætter fokus på overgangen til voksenlivet, så denne bliver lettere for de anbragte børn, hvor de bliver rustet til at stå på egne ben. De skal bl.a. have mentorer tilknyttet, og myndighederne skal i højere grad følge op på den unge, end der gøres i dag (Ibid.).

I dette foreløbige arbejde går flere af punkterne fra statsministerens nytårstale og de tidligere anbragte børns kronik igen. Særligt Spor 2, og fremhævelsen af behovet for en ny Barnets Lov, opsummerer ønsket om flere rettigheder til barnet og derigennem mere inddragelse i egen sag. Der kommer hermed et øget nationalt fokus på børnenes rettigheder, deres behov og ønsker, samt større bevågenhed på at sagerne ses og hensynet skal tages fra børnenes perspektiv. Dette kan ses som et led i den udvikling og forbedring på børne- og ungeområdet, som tidligere er nævnt.

1.3. Øget fokus på inddragelse

Inddragelse er imidlertid ikke et nyt begreb, men udviklingen har givet inddragelsen en anden betydning, hvor NPG-initiativer de seneste år i høj grad vinder indpas i den offentlige forvaltning. Dette gør sig bl.a. gældende i form af mere fokus på samskabelse og tværfagligt samarbejde, hvor inddragelse herigennem har fået en anden betydning. Inddragelse i forhold til samskabelse tager udgangspunkt i borgerens viden og kompetencer i eget liv som en ressource i opgaveløsningen, hvor værdien ligger i fælles behovsidentifikation og løsninger (Byskov-Nielsen, Høj Gemal & Ulrich, 2015, s. 17).

Det har dog gennem hele perioden med Barnets Reform fra 2011 været lovpligtigt, at barnet altid skal medinddrages og høres, når der skal træffes beslutninger, der påvirker barnet. Dette fremgår både af Serviceloven (Retsinformation, 2019) jf. §46 stk. 3 og §48 og FNs børnekonvention (Retsinformation, 1992). I FNs børnekonvention artikel 12 og 13 står det beskrevet, hvordan børn og unge har ret til at blive hørt:

Artikel 12, 1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til at udtrykke sine synspunkter i alle forhold der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed (Retsinformation, 1992).

I forlængelse heraf bliver det ligeledes påpeget, at barnet skal have mulighed for at udtale sig i sager, der vedrører barnet ved enhver behandling i en dømmende forvaltningsmyndighed.

Flere undersøgelser viser dog, at rettighederne og inddragelsen i flere tilfælde ikke bliver overholdt. Ankestyrelsens Børnesagsbarometer 2020 viser, at kravet om en børnesamtale, der skal laves før, der træffes en afgørelse i en sag, kun bliver overholdt i 56% af sagerne (Kloppenborg & Lausten, 2020). Dette underbygger ligeledes et øget behov for ændringer inden for børn og unges inddragelse og rettigheder i egen sag. Den manglende inddragelse kan, ifølge Willumsen og Berg (2020), skyldes, at Servicelovens formuleringer efterlader de enkelte socialrådgivere og den kommunale forvaltning med et rum for fortolkning. Servicelovens §48 stk. 2 indeholder muligheden for, at *samtalen kan undlades, i det omfang barnets modenhed eller sagens karakter, i afgørende grad taler imod samtalens gennemførelse* (Retsinformation, 2019). Systemet er dermed indrettet således, at der i konkrete tilfælde er mulighed for at undlade inddragelse af barnet/den unge, hvilket ligeledes gør sig gældende i Serviceloven § 46 stk. 3.

Senest har Regeringen, i slutningen af januar 2021, præsenteret udspillet *Børnene Først* (Social- og Ældreministeriet, 2021b). Udspillet indeholder 43 initiativer, som har til hensigt at sikre et trygt hjem og flere rettigheder til udsatte børn i Danmark. Med udspillet er Regeringens ambition at være på børnenes side og dermed sætte børnene først. Som en del heraf præciseres Barnets Lov, hvoraf regeringens initiativer nr. 16-21 udspringer, som netop omhandler flere rettigheder og mere inddragelse.

Barnets Lov har det overordnede fokus at sikre flere rettigheder til børnene ved at anerkende børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme. Med reglerne sikres, at det er barnets perspektiv, der er i fokus, og er styrende i barnets forløb frem for forældrenes eller myndighedernes. Desuden skal Barnets Lov give en større nærhed og kvalitet i indsatsen for de børn, der har det sværest. Dette opnås ved ønsket om, at der i højere grad tages udgangspunkt i barnets ønsker og behov, og at det faglige skøn for medarbejdere skal veje tungere.

Som det fremgår af udspillet, herunder Barnets Lov, forekommer der et stort fokus på øget inddragelse af børn og unge i egen sag, hvor de får tilkendt flere rettigheder. I en kronik af næstformanden for Dansk Socialrådgiverforening, direktøren for Mødrehjælpen, formanden for De Anbragtes Vilkår og landssekretæren for Forældrelandsforeningen påpeges netop vigtigheden af at inddrage børn og unge i beslutninger, der er afgørende for dem. Det fremhæver de, som en vigtig forudsætning for

at give børn og unge et godt liv, men det skal selvfølgelig tilpasses barnets eller den unges alder og modenhed. Nedenstående citat illustrerer dette:

Uden børnenes perspektiv er det vanskeligt at træffe en beslutning, som skaber en anbringelse tilpasset deres bekymringer, behov og ønsker. (Brøndum et al., 2021)

Kronikkens forfattere opfordrer derfor de politikere, der skal forhandle Barnets Lov, til at sikre bedre rammer for inddragelse af børnene. På nuværende tidspunkt opleves disse ikke som optimale. Det handler både om flere rettigheder til børnene, men også om at muliggøre inddragelse i socialrådgivernes arbejde (Brøndum et al., 2021).

1.3. En skiftende indsats for udsatte børn og unge?

Udover Barnets Lov og det nye udspil på børne- og ungeområdet er der igangsat yderligere tiltag for bedre vilkår for udsatte børn og unge, der har været under udvikling i de seneste år. Det er initiativer, der spiller sammen med de principper, som regeringen i 2021 har fremlagt.

I 2015 igangsatte Socialstyrelsen et projekt med tre danske kommuner; Herning, Hvidovre og Haderslev, under navnet: *Strategisk ramme og Faglig retning - Koncept for omlægning til en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner*. Projektet havde fokus på videreudvikling af initiativer, der skulle sikre en tidligere og forebyggende indsats for udsatte børn og unge baseret på erfaringer og undersøgelser af svensk praksis. Argumentationen der lå bag partnerskabet var, at en tidlig og forebyggende indsats både ville give mening på et menneskeligt, økonomisk og fagligt grundlag. Med tidligere indsatser ville man forsøge at forhindre, at problemerne hos udsatte børn og unge ikke udvikler sig, men bliver taget i opløbet. En tidlig forebyggende indsats indebærer ikke kun den indledende indsats for børn og unge i udsatte positioner, men gælder også børn og unge, der ikke allerede har et defineret behov for støtte og modtager foranstaltninger. Målgruppen for forebyggelse er inddelt i tre niveauer; primær (børn og unge som endnu ikke er i udsatte positioner), sekundær (børn og unge som er i risiko for at komme i udsatte positioner) og tertiær (børn og unge i udsatte positioner) (Socialstyrelsen, 2018b, s. 7).

Ét af hovedpunkterne er, at færre børn skal anbringes på institutioner, og at barnet skal have så normalt et hverdagsliv på trods af en anbringelse (Ibid., s. 5). For at denne tilgang kan blive succesfuld, skal det hvile på et fundament af tværfagligt arbejde med fokus på en helhedsorienteret indsats samt inddragelse af både barnet og forældrene (Ibid., s. 11-12). Indsatserne forløb fra 2015-2017, og er sidenhen blevet evalueret, hvor det generelle indtryk viser, at der er færre anbringelser på institutioner og flere anbringelser i familie- og netværkspleje, som var et af formålene med den tidlige og forebyggende indsats. Derudover forudser evalueringen, at sådanne tiltag vil give økonomisk, lige så vel som menneskeligt og fagligt, mening i et langsigtet perspektiv (Socialstyrelsen, 2018a, s. 9-10).

På trods af at Socialstyrelsen ikke direkte dikterer, at alle landets kommuner skal indføre de tre kommuners modeller og værktøjer, er det Socialstyrelsens holdning, at kommunernes omlægning mod en tidligere og forebyggende indsats er vigtig i forhold til at skabe bedre vilkår for udsatte børn og unge. Yderligere beskriver Socialstyrelsen, at; *mange danske kommuner er allerede godt i gang med at styrke den tidligere forebyggende indsats på børne- og ungeområdet* (Socialstyrelsen, 2021a), og at de med udgangspunkt i de erfaringer, der både er set fra svensk praksis og de tre partnerskabskommuner, understøtter udviklingen i andre kommuner gennem rådgivning og udbredelsen af ny viden (Ibid.).

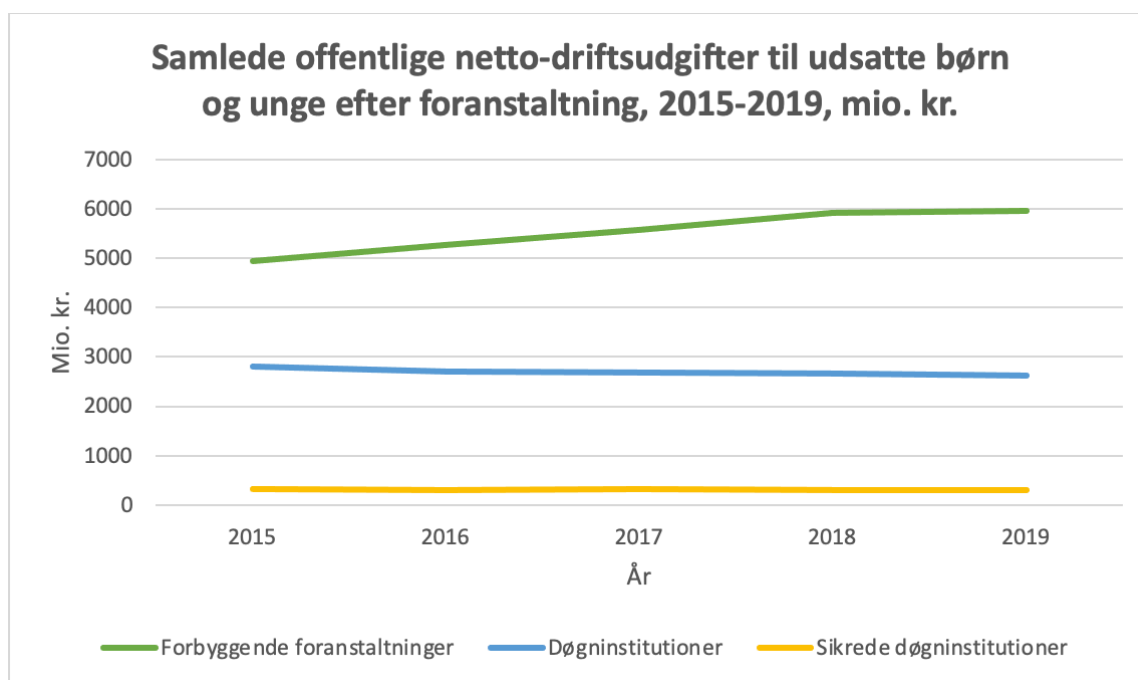
Interessen for at udbrede initiativer og viden fra disse erfaringer er i fokus hos myndighederne, hvor data ligeledes afspejler et skifte i initiativer over for udsatte børn og unge. I 2019 var der 42.111 udsatte børn og unge, som modtog forebyggende foranstaltninger¹, hvilket er en stigning på 3.720 personer siden 2015. Samtidig var 13.600 udsatte børn og unge anbragt² i 2019, hvilket svarer til et fald på 661 personer siden 2015. Disse udviklinger skal ses i lyset af, at der samtidigt er sket en stigning i det samlede antal af udsatte børn og unge fra 2015 til 2019 med 2.755 børn (Danmarks Statistik, 2020). Dette kan være et udtryk for, at initiativer med fokus på tidlig forebyggelse vinder indpas på socialområdet nationalt.

Udviklingen kan også anskues gennem de samlede driftsudgifter til udsatte børn og unge mellem 2015-2019, som er steget fra 15,1 mia. kr. til 16,3 mia. Der ses særligt en stigning i udgifter til

¹ Person- og familierettede forebyggende foranstaltninger efter Serviceloven.

² Den samme person kan både modtage forebyggende foranstaltning og være anbragt.

forebyggende foranstaltninger, som i perioden 2015-2019 er steget fra 4,9 mia. kr. til 6 mia. kr.. Samtidig er der sket et fald i de samlede udgifter til døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner (Danmarks Statistik, 2021a). De udgør de anbringelsesmuligheder, der karakteriseres som værende længst væk fra et normalt hverdagsliv, hvorfor disse anbringelsesmuligheder bør undgås, hvis behovet ikke er der for. Disse tendenser er illustreret i figur 1, som er opgjort i løbende priser.

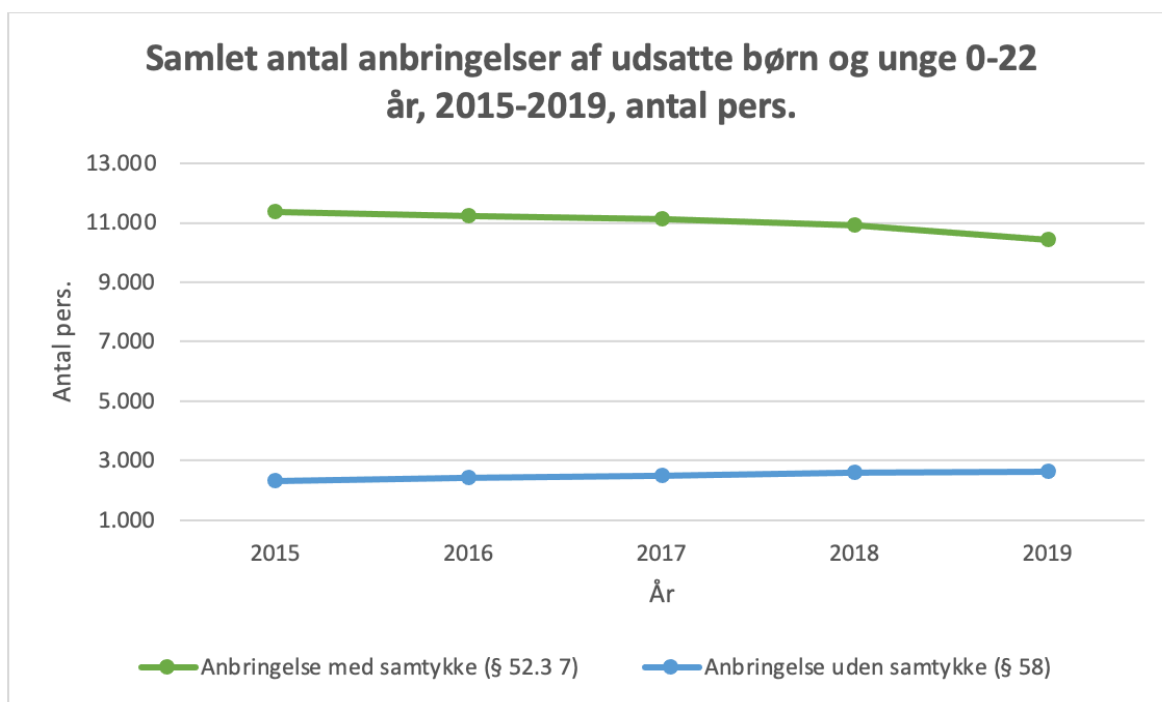

Figur 1. Kilde: Danmarks Statistisk, 2021.

Yderligere har vi, ud fra data fra Danmarks Statistik, beregnet, at udgiften pr. barn i forhold til forebyggende foranstaltninger er steget i perioden 2015-2019 fra 128.649 kr. til 141.791 kr., hvilket svarer til en stigning på 10,2%.

Af disse data fremgår det, at udgifterne til forebyggende foranstaltninger er steget, hvilket er et muligt udtryk for, at der er kommet øget fokus på disse former for indsatser. Om det er en direkte sammenhæng mellem faldet i institutionsanbringelser og stigningen i forebyggende foranstaltninger, kan vi ikke sige noget om, men det er en interessant sammenhæng set i lyset af anbefalingerne fra Socialstyrelsen i forbindelse med *Strategisk ramme og Faglig retning - Koncept for omlægning til en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner*.

I forlængelse heraf er det dog værd at bemærke, at trods et fald i antallet af anbringelser er der i perioden 2015-2019 sket en stigning i antallet af anbringelser uden samtykke og et fald i anbringelser med samtykke (Danmarks Statistik, 2021b), som illustreret i figur 2.

Figur 2. Kilde: Danmarks Statistik, 2021.

Om det er et udtryk for, at inddragelsen har fået trangere kår, eller at anbringelse i højere grad i dag bruges som et sidste redskab, og myndighederne derfor har sværere ved at få samtykke, er svært at sige. Det er dog en påfaldende sammenhæng i forbindelse med, at der netop er kommet større politisk bevågenhed på inddragelse af både barnet eller den unge og deres forældre.

Der findes dog en række nationale rapporter af trivselsundersøgelser med udsatte børn og unge udgivet bl.a. af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE), som netop har undersøgt inddragelsen af udsatte børn og unge (Kloppenborg & Lausten, 2020; Rambøll, 2018). Undersøgelserne viser, at en stor andel af udsatte børn og unge oplever, at de bliver inddraget. Der er dog til stadighed en betydelig del, som stadig ønsker en bedre inddragelse i deres egen sag. Dette gælder generelt for udsatte børn og unge, men kigges der isoleret på anbragte børn og unge, ændrer

fortællingen sig, hvor en større del oplever, at de ikke bliver inddraget i beslutninger vedrørende deres egen sag.

Med baggrund i ovenstående skildring af området som et komplekst felt og et øget fokus på inddragelse, finder vi det interessant at undersøge, hvordan udsatte børn og unge oplever at blive inddraget. For at kunne undersøge dette, tager vi afsæt i Herning Kommune. Det gør vi, da Herning er en af de tre partnerskabskommuner fra Socialstyrelsens initiativer vedrørende tidlig forebyggende indsatser for udsatte børn og unge. Herning er en af de kommuner, der har arbejdet med initiativerne fra start, men i og med at Socialstyrelsen anbefaler, at alle kommuner implementerer disse principper, er Hernings praksis samtidig et udtryk for ambitionen for den nationale praksis. I den forbindelse yder Socialstyrelsen vejledning og råd til kommuner, der ønsker at arbejde med disse initiativer. Dette understøttes også af de fremlagte data, hvor der ses øgede investeringer til forebyggende foranstaltninger.

I Socialstyrelsen og de tre partnerskabskommuners initiativer om tidlig forebyggende indsats har et øget tværfagligt samarbejde en central rolle. Af de fagprofessionelle, der indgår i det tværfaglige samarbejde, kræves et samarbejde mellem dem for at kunne lykkedes med helhedsorienterede indsatser og koordineret viden på tværs af myndigheder og fagligheder (Socialstyrelsen, 2018b, s. 12, 15). For at undersøge hvordan udsatte børn og unge inddrages, er det relevant at se nærmere på den sociale myndighedspraksis.

1.4. Tværfagligt samarbejde i det sociale arbejde med udsatte børn og unge

Et kendetegn for det sociale arbejde er, at der arbejdes tværfagligt og ud fra en helhedsorienteret arbejdsmetode. Dette fremgår bl.a. i Herning Kommunes kernekomponenter og principper for arbejdet på børne- og ungeområdet (Mathiasen & Nanfeldt, 2019, s. 45-47). Udover at have arbejdet med tidlig forebyggende indsatser i samarbejde med Socialstyrelsen, har Herning Kommune yderligere forpligtet sig til et samarbejde med Metodecentret. Her afprøver de metametoden, *Den Helhedsorienterede Arbejdsmodel*, som guider og målretter processerne omkring arbejdet med barnet eller den unge, familien og systemet (Metodecentret, 2020, s. 3). Det illustrerer, at der i det sociale arbejde i Herning Kommune er fokus på det tværfaglige og det helhedsorienterede samarbejde. Det

er dog ikke kun i Herning Kommune, hvor der er fokus på tværfagligt samarbejde i sager om udsatte børn og unge, men er en generel national tendens.

Det tværfaglige samarbejde blev, ifølge Højholt, et positivt dogme i forbindelse med moderniseringstiltagene i den offentlige sektor i 1980'erne. Her skulle det tværfaglige samarbejde bane en ny vej for at komme for specialiseret viden og tunnelsyn i arbejdet til livs. Med ændring af Bistandsloven, om bestemmelse omkring særlig støtte til børn og unge i 1993, blev det indført, at der var en forventning til et mere tværfagligt samarbejde i forbindelse med undersøgelser af børn og unge samt deres forhold (Zeeberg, 2011, s. 232).

Indførelsen af Barnets Reform fra 2011 har medført en ændring i Serviceloven. I Serviceloven er der ikke længere et krav om oprettelse af et tværfagligt samarbejde, hvorfor det nu er op til kommunerne at fastlægge rammerne for det tværfaglige samarbejde. Dette skal dog ikke, ses som et udtryk for, at det tværfaglige samarbejde nedprioriteres, tværtimod. I Barnets Reform indføres det såkaldte SSD-samarbejde, der omhandler skole, sundhedspleje- og dagtilbudssamarbejde. I dette samarbejde kan der mellem de tre institutioner udveksles oplysninger om private forhold omkring barnet eller den unge, hvis udvekslingen anses som et nødvendigt led i det forebyggende arbejde omkring det udsatte barn eller den unge (Ibid., s. 234-235).

Overordnet handler en helhedsorienteret tilgang om at arbejde tværfagligt eller flerfagligt. Det vil sige, at der i en helhedsorienteret arbejdsgang inddrages viden fra flere forskellige fag og discipliner (Guldager, 2011, s. 19). At arbejde tværfagligt med udsatte børn og unge er meningsfuldt, da børn og unge i Danmark tilbringer en stor del af deres liv i forskellige former for dagtilbud og skoler. Fra barnsben og gennem ungdomsårene lever børn og unge en stor del af deres hverdag i institutioner, hvor de er i kontakt med adskillige fagprofessionelle. I mødet med de forskellige velfærdstilbud kommer børnene i kontakt med fagprofessionelle såsom sundhedsplejersken, dagplejeren og pædagogerne. Senere i barnets liv overtager skolen langsomt rollen som den vigtigste arena i forhold til børns hverdag (Zeeberg, 2011, s. 231).

Grunden til at der i det sociale arbejde også tages udgangspunkt i en helhedsorienteret tilgang, skyldes, at børn og unge lever i forskellige helheder. Det vil sige, at børn og unge lever i komplekse

sammenhænge, hvor medmenneskelige relationer og individuelle, institutionelle, organisatoriske samt samfundsmæssige forhold har betydning for deres situation og livsmulighed (Guldager, 2011, s. 17). I Danmark har opfattelsen, de seneste 40 år, været den, at et helhedssyn er en af socialrådgiverens kernefagligheder (Moesby-Jensen, Ejrnæs & Andersen, 2019, s. 122). Socialrådgiverens fagprofession har ikke kunne påpege én enkelt akademisk disciplin, der var særegen for deres fagprofession. I stedet har socialrådgiverens fagprofession været kendetegnet ved en bred indsigt i alle fag, der er relevant i det sociale arbejde. Et helhedssyn kan ses som et forsøg på at indfange relevante forhold for at forstå den unges problemstilling, og hermed også forhindre et ensidig eller snæversyn på den unges udfordringer. Et helhedssyn er dermed vigtigt for at sikre vidensdeling, koordinering og samarbejde mellem fagprofessionerne (Ibid., s. 123, 127).

Dermed er det sociale arbejde omkring barnet eller den unges sag afhængigt af et godt tværfagligt samarbejde mellem forskellige fagprofessioner for at sikre en helhedsorienteret tilgang. Dette arbejde er vigtigt, men også komplekst, da der er flere systemer, fagprofessioner og principper, der skal kombineres og samarbejde. I og med at flere fagprofessioner skal bidrage med deres synspunkter, kan der samtidigt opstå spændinger i samarbejdet. Spændinger og problemer i et tværfagligt samarbejde kan medføre tunnelsyn og manglende gensidig forståelse mellem de fagprofessionelle (Ibid., s. 116).

1.5. Problemformulering

Gennemgangen af det sociale myndighedsarbejde viser et øget fokus på det tværfaglige samarbejde samt inddragelse af udsatte børn og unge i eget sagsforløb. Disse to felter er blevet integrerede dele af det sociale myndighedsarbejde både via lovgivning og politisk bevågenhed. Dette understøttes teoretisk, hvor det beskrives, at inddragelse er en delfunktion i det tværfaglige samarbejde (Zeeberg, 2011, s. 247-248). Det bliver særligt interessant i kraft af, at anbragte børn og unge italesætter en oplevelse af manglende forståelse for de deres perspektiver fra fagpersoner i inddragelsen. På den baggrund er vores undren funderet i relationen mellem det tværfaglige samarbejde og inddragelse, og hvordan det påvirker processen omkring inddragelse, når de i praksis bliver beskrevet som tæt forbundet.

Teoretisk findes der perspektiver, som kan anvendes til at anskue tværfagligt samarbejde og inddragelse, men ud fra eksisterende teori findes der ingen direkte kobling mellem de to perspektiver i forhold til deres gensidige betydning for hinanden. Vi antager, at de to teoretiske perspektiver i samspil med hinanden, påvirker den samlede inddragelsesproces omkring et sagsforløb. En inddragelsesproces indebærer en dynamisk forståelse af inddragelse, der rækker ud over den enkelte inddragelsessituation, og dækker nærmere over det samlede arbejde med og oplevelse af inddragelse. Dette repræsenterer specialets teoretiske videnshul, som ligger grundlaget for specialets undersøgelse. De teoretiske forståelser og koblinger bliver udfoldet i teoriafsnittet, hvor vi uddyber specialets teoretiske videnshul.

For at undersøge, hvilken betydning det tværfaglige samarbejde og inddragelse har for inddragelsesprocessen, er det ligeledes også relevant at belyse, hvordan udsatte oplever at blive inddraget i eget forløb. Gennem et case studie af inddragelsesprocessen af en anbragt ung på botilbud i Herning Kommune ønsker vi at besvare følgende problemformulering:

Hvilken betydning har samspillet mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde for inddragelsesprocesserne af anbragte unge, og hvordan oplever en anbragt ung inddragelsen i eget sagsforløb?

I specialet afgrænser vi os til at undersøge anbragte unge, der er bosat på et botilbud. Dette valg begrundes med, at anbringelse på botilbud generelt er et udtryk for den mest indgribende indsats i forhold til udsatte børn og unges hverdagsliv (Mathiasen & Nanfeldt, 2019, s. 33).

En anbragt ung er defineret som værende anbragt uden for hjemmet i bl.a. institution, familie- eller netværkspleje (Social-og Ældreministeriet, 2021c). Derfor finder vi det interessant at undersøge sammenhængene i og imellem inddragelse og det tværfaglige samarbejde i forhold til inddragelsesprocesserne af anbragte unge. Derfor tager specialet udgangspunkt i et sagsforløb med en ung mand på 20 år, som er specialets case. Vi vælger at fokusere på unge voksne, fordi vi vurderer, at de, i kraft af deres alder, kan være mere reflekterede omkring deres egne oplevelser af inddragelse, end mindre børn er. Den unge mand i vores case bor på et botilbud i Herning Kommune. Det er med

udgangspunkt i hans sagsforløb og personlige fortælling, vi får indblik i inddragelsesprocesserne af anbragte unge.

Inddragelse og tværfagligt samarbejde er begreber, der bliver udfoldet og belyst videre i undersøgelsen.

2. FORSKNINGSDSIGN

I dette afsnit bliver specialets forskningsdesign beskrevet. Nærmere har afsnittet til formål at forklare, hvordan vi indsamler, analyserer og fortolker specialets empiri. Forskningsdesignet er vores metodiske plan, der hjælper os med at nå frem til relevante svar på specialets problemformulering (Yin, 2018, s. 60).

2.1. Case studie

Særligt bestemmende for et forskningsdesign er først og fremmest problemformuleringens udformning. I vores tilfælde har problemformuleringens undersøgelsesperspektiv karakter af at være forklarende i sin undersøgelsesform. Netop forklarende undersøgelser, argumenterer Yin for, kan adresseres gennem et case studie, da der er mulighed for at få en indsigtsfuld forståelse for et komplekst emne og give forklarende svar herpå (Yin, 2018, s. 61). For at kunne besvare specialets problemformulering vælger vi derfor at foretage et case studie. Et case studie kan simpelt defineres som:

"A case study is an empirical inquiry that; investigate a contemporary phenomenon within its real-life context when the boundaries between phenomenon and context are not clearly evident." (Yin, 2003, s. 13)

Yin beskriver, hvordan case studiet er en empirisk undersøgelse, der belyser nutidige fænomener i en kontekst, hvor fænomenet eksisterer og udfolder sig. Grænserne mellem fænomenet og konteksten, som fænomenet indgår i, er dermed uklare.

Så snart konteksten indgår i det fænomen, der undersøges, øges antallet af mulige forklaringer, hvilket gør det vanskeligt at afdække entydige svar vedrørende fænomenet. Dette er imidlertid styrken ved case studiet, hvor flere forklaringer kan indgå, hvilket afdækker kompleksiteten i forklaringen vedrørende fænomenet (Yin, 1981, s. 98-99). Ved eksperimentelle designs isoleres fænomenet derimod fra dets kontekst, hvorved man ønsker at kunne give kausalsammenhænge vedrørende fænomenet. I survey designs kan fænomenet undersøges i dets kontekst, men muligheden for at

undersøge konteksten til fulde er begrænset på antallet af spørgsmål, der kan stilles i undersøgelsen (Yin, 2018, s. 46).

Vi afgrænser os derfor fra at foretage f.eks. eksperimentelle eller survey designs, da de som designs har fokus på at kunne isolere fænomenet fra konteksten, hvilket ikke er foreneligt med vores undersøgelsesformål. Med afsæt i Yins forståelse, finder vi case studiet særligt relevant, da specialets problemstilling tager udgangspunkt i inddragelsesprocesser af anbragte unge, som er et socialt fænomen. I og med at inddragelsesprocesser er et socialt fænomen, bliver grænserne mellem fænomenet og konteksten flydende, hvorfor konteksten også bliver definerende for det, specialet ønsker at undersøge. For at undersøge specialets undersøgelsesfænomen; inddragelsesprocesser af anbragte unge, tager vi derfor udgangspunkt i casen; et sagsforløb med en anbragt ung. I vores case er den unge anbragt på et botilbud i Herning Kommune, hvorfor kommunen og den primære praksis omkring den unge på botilbuddet agerer kontekst for casen. Dette er i kraft af, at de tilbud som den unge modtager er forankret i Herning, herunder uddannelsesstøtte, botilbud og psykiatri.

For at besvare specialets problemformulering bygger specialets forskningsdesign på Yins embedded single-case design (Ibid., s. 83-85). Her tager vi i undersøgelsen udgangspunkt i en anbragt ungs sagsforløb i Herning Kommune og de fagprofessionelle, der arbejder omkring den unges sag. I casen vil den unge og hver fagprofessionalitet udgøre indlejrede analyseenheder. Her repræsenterer hver analyseenhed et perspektiv i forhold til casen, hvor de fagprofessionelle analyseenheder forklarer, hvilken betydning det tværfaglige samarbejde og inddragelse har for inddragelsesprocesserne af anbragte unge. Den unge, som analyseenhed, giver indsigt i, hvordan den unge oplever inddragelsen i eget sagsforløb, men også hvordan inddragelse af den unge påvirker det tværfaglige samarbejde. Styrken ved multiple analyseenheder i specialet er, at analyseenhederne kan sige noget mere validt om bestemte dele af casen, men udelukker imidlertid ikke, at de taler ind i hinandens perspektiver (Ibid.). Dermed har vi i undersøgelsen ikke en holistisk tilgang, men har i stedet fokus på de valgte analyseenheder for at forklare helheden. Case-opbygningen er illustreret i figur 3, som er udarbejdet med inspiration fra Yin (Ibid., s. 84).

Figur 3: Egen illustration af specialets case-opbygning.

Yin skelner overordnet mellem to forskellige case designs, henholdsvis single-case og multiple-case design. Vi afgrænser os imidlertid fra det multiple-case design, da vi grundet tid og ressourcer ikke anser, det er muligt (Ibid., s. 91). Vi er dog opmærksomme på, at det er efterstræbelsesværdigt at basere en undersøgelse på flere cases, da resultaterne heraf anses som mere overbevisende og robuste end ved single-case designet (Ibid., s. 98).

2.2. Casetype

I et single-case studie er det vigtigt at overveje, hvilken viden undersøgelsen har til formål at generere, og hvilken case der bedst adresserer dette. Specialet har til formål at opnå en viden om, hvilken betydning det tværfaglige samarbejde og inddragelse har for hinanden, og hvad det betyder for inddragelsesprocessen, samt den unges oplevelse af inddragelse i eget sagsforløb. Med denne viden søger vi at generere nye teoretiske forståelser. Dette gør vi gennem de fagprofessionelles oplevelser og opfattelser af det tværfaglige samarbejdet i relation til inddragelse, samt den unges oplevelse af inddragelse. I den forbindelse har vi udviklet et teoriapparat, der indfanger de opfattelser og

oplevelser, som de fagprofessionelle og den unge giver udtryk for. I og med at specialet anvender eksisterende teorier, har vi ikke til hensigt at generere en helt ny teori, men derimod at videreudvikle teorierne ved at undersøge den manglende sammenhæng, der findes mellem det tværfaglige samarbejde og inddragelse i litteraturen. Den måde, vi har til hensigt at videreudvikle teori, er ved først og fremmest at fortolke på de eksisterende teorier ved hjælp af empiri, hvorigennem vi konceptualiserer nye teoretiske sammenhænge og dynamikkerne derimellem for at genere en ny teoriforståelse om inddragelsesprocesser. På den baggrund kan der argumenteres for, at undersøgelsen både er teorifortolkende og -generende.

At specialet indeholder begge perspektiver, er imidlertid ikke et problem, hvilket Antoft & Salomonsen (2007, s. 33-43) argumenterer for ved at fremhæve en fleksibilitet i case studiet i forhold til den viden en undersøgelse ønsker at frembringe. Her sonderer de mellem fire idealtypiske hovedtyper af case studier; *ateoretisk*, *teorigenerende*, *teorifortolkende* og *teoritestende*. Fleksibiliteten i case studiet ligger i, ifølge Antoft & Salomonsen, at et case studie kan indeholde flere eller alle typer i en undersøgelse. Denne forståelse er med til at støtte op om, at specialet både er teorifortolkende og -generende. Det udelukker dog ikke, at elementer fra de andre typer gør sig gældende i specialet. F.eks. har undersøgelsen en åbenhed i forhold til, at empirien kan frembringe nye perspektiver, som den operationaliserede teori ikke indfanger, hvilket har karakter af at være ateoretisk. Dog er specialets formål først og fremmest at være teorigenerende, hvor en repræsentativ case er velegnet til at vurdere specialets nyetablerede teoretiske sammenhænges robusthed. Derfor er intentionen at udvælge en repræsentativ case, der indfanger omstændighederne og forholdene i relationen mellem det tværfaglige samarbejde og inddragelse (Yin, 2003, s. 41). Casen er dermed i sig selv ikke særlig informationsrig, men anvendes i specialet til at vurdere nyetablerede teoretiske sammenhænge, hvilket gør den interessant for netop specialets undersøgelse.

2.3. En repræsentativ case?

En repræsentativ case er væsentlig for specialets undersøgelse, da eksempelvis en kritisk eller ekstrem case ikke kan forenes med specialets formål, hvor vi ønsker at kunne generalisere specialets teorigenerering til andre cases.

Specialets case, et forløb med en anbragt ung, tager udgangspunkt i et komplekst felt, hvorfor det er vanskeligt at tegne et typisk forløb. Her forekommer en lang række parametre og faktorer, der kan måles på, men hvilke der er særligt udslagsgivende for at kunne definere et typisk forløb, er svære at udpege. Lausten, Frederiksen og Olsen (2020) har foretaget en undersøgelse for VIVE med udgangspunkt i tidligere anbragte unge fra årgang 1995 med fokus på, hvad det betyder for deres videre liv at have været anbragt som barn eller ung. Rapporten giver specialet en indikation af, hvad der kendetegner et typisk forløb, og er særligt interessant, da den udvalgte unge i vores case er fyldt 18 år og står i overgangen fra ung til voksen. I rapporten er det kendetegnende for de anbragte unge, at størstedelen af tidligere anbragte bor alene eller på deres anbringelsessted efter deres 18-års fødselsdag. Dette gør sig ligeledes gældende for den unge i vores case, hvor han fortsat bor på botilbuddet i Herning Kommune, mens han er i gang med et aktuelt uddannelsesforløb. Samtidig har den anbragte unge i vores case også gennemført grundskolens afgangsprøve, hvilket gør sig gældende for godt halvdelen af de anbragte fra årgang 1995.

Et andet gennemgående træk, som rapporten påpeger, er, at anbragte unge ofte mistrives psykisk med bl.a. ensomhed, depression og lavt selvværd. Knap halvdelen er yderligere diagnosticeret med mindst én psykiatrisk diagnose. Den unge i vores case har også oplevet psykiske udfordringer, såsom depression, ensomhed, selvmordstanker og angst i sit forløb. Derudover er han også diagnosticeret med en psykiatrisk sygdom. Det gælder generelt for de anbragte unge fra 1995, at den gennemsnitlige alder ved deres første anbringelse er 11,2 år, og har en samlet varighed i anbringelse på 5 år. Her gælder det for den unge i vores case, at han blev anbragt i en alder af 13 år, og har været anbragt i 7 år.

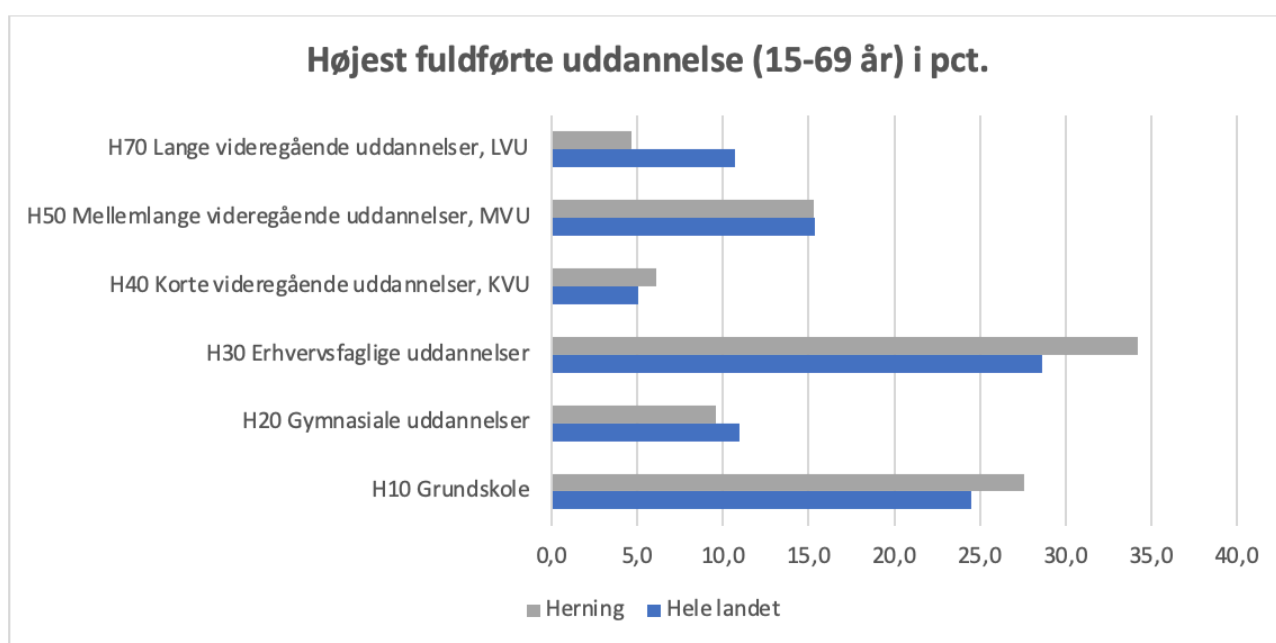
Med ovenstående in mente vurderer vi, at den udvalgte unge på en række parametre er typisk og udgør et repræsentativt forløb for anbragte unge i det omfang, det er muligt at beskrive et typisk forløb inden for dette komplekse felt.

I kraft af at konteksten har en stor betydning for casen, er casens repræsentativitet dermed mest gældende i lignende kontekster, som vores case er undersøgt i. Derfor er det relevant at forstå Herning Kommune som kontekst sammenlignet med landets øvrige 97 kommuner. Vi anser, at Herning Kommune på en række faktorer udgør en typisk mellemstor dansk kommune. I 1. kvartal 2021 var Herning således landets 13. største kommune med 89.238 indbyggere. En relativ høj placering, men

Herning er samtidigt landets 3. største kommune målt på areal med 1.321,10 km² (Danmarks Statistik, 2021e).

Set i forhold til andelen af børn og unge i alderen 0-22 år udgjorde de i Herning Kommune 27,8% af indbyggerne, hvor det på landsplan gjaldt 26,2% i 2019. Desuden ligger Herning Kommunes gennemsnitsalder i 2021 (41,8 år) og middellevetid ³(81,6 år) tæt på landsgennemsnittet på 42 år og 81,1 år (Danmarks Statistik, 2021f).

Det samme billede går igen, hvis der kigges på en række socioøkonomiske forhold. I Herning Kommune var der 3,7% fuldtidsledige (30. laveste) i februar 2021 mod et gennemsnit på 4,6% på landsplan (Danmarks Statistik, 2021c).

Figur 4: Egen illustration, kilde: Danmarks Statistik, 2021.

Uddannelsesniveaue i Herning er også gennemsnitligt sammenlignet med hele landet. Dog er uddannelsesniveaue en smule lavere i Herning, hvor de særligt har flere erhvervsfagligt uddannede og knapt så mange med en lang videregående uddannelse jf. figur 4. Samtidigt havde personer over 14 år i gennemsnit en disponibel indkomst på 236.423 kr. i Herning Kommune i 2019, hvor

³ Middellevetid for 0-årige, 2016-2020.

gennemsnittet på landsplan var 243.412 kr.. Dette indikerer altså et gennemsnitligt indkomstniveau i Herning Kommune.

Kigges der isoleret set på tal vedrørende udsatte børn og unge, var antallet i 2019 af udsatte børn og unge pr. 1000 indbygger i aldersgruppen 0-22 år 33 personer på landsplan og 32 personer i Herning. Af dem modtog 27 personer forebyggende foranstaltninger og 9 personer var anbragt på landsplan, hvor det i Herning gjaldt 28 og 8 personer. Derudover modtog Herning Kommune i 2019 1636 underretninger i alt mod et gennemsnit på 1408 underretninger pr. kommune (Danmarks Statistik, 2021d).

Demografisk, socioøkonomisk og vedrørende nøgletal på udsatte børn- og ungeområdet argumenteres der for, at Herning Kommune repræsenterer en typisk dansk mellemstor kommune. Desuden argumenteres der også i specialets problemfelt for, at Herning Kommunes sociale indsats på børne- og ungeområdet har inspireret, og er et udtryk for, den generelle praksis på området, hvor der arbejdes med forebyggende og helhedsorienterede indsatser. Casens repræsentativitet, og den kontekst som casen indgår i, har en særlig betydning for generaliseringen af specialets fund, hvilket bliver uddybet nærmere i metodeafsnittet.

2.4. Kvalitativt case studie

Case studiet fordrer ikke en bestemt metodetilgang, hvor såvel en kvalitativ som kvantitativ tilgang kan anvendes (Yin, 1981, s. 99). Specialets undersøgelse bygger på en kvalitativ metodetilgang, hvor vi foretager interviews med en udsat ung og en række fagprofessionelle, der arbejder omkring den unges sagsforløb. Vi foretager et kvalitativt case studie, da vi gennem interviews har mulighed for at indfange kompleksiteten i problemstillingen, som undersøgelsen lægger op til. Ud over interviews er der i case studier mulighed for at anvende flere forskellige informationskilder til at belyse ens undersøgelsesfænomen bl.a. gennem dokumenter, observationer og statistik (Yin, 1994, s. 13; Antoft & Salomonsen, 2007, s. 32). Imidlertid afgrænser vi os fra at anvende flere informationskilder. Dette, samt de generelle metodiske overvejelser herunder udvælgelses- og forskningskriterier, bliver uddybet nærmere i metodeafsnittet.

3. TEORI

Dette afsnit har til formål at præsentere et overblik over specialets teorivalg. I teoriafsnittet er der fokus på to overordnede teoriområder. Først præsenteres teori der indfanger det, vi anser som centrale elementer i det tværfaglige samarbejde. Her er det teorier omhandlende konflikt, organisatoriske grænseflader, brændpunkter og koordinering.

Dernæst fremlægger vi forskellige dimensioner af inddragelse og præsenterer vores forståelse af inddragelse i arbejdet med udsatte børn og unge. Slutteligt kobles de to teoretiske retninger, hvilket udgør specialets teoretiske operationalisering og repræsenterer undersøgelsens teoretiske videnshul. Den samlede teori har til formål at danne den teoretiske ramme for, hvordan vi undersøger, hvilken betydning det tværfaglige samarbejde og inddragelse har for inddragelsesprocessen og den unges oplevelse af inddragelse.

3.1. Myndighedsarbejde med udsatte børn og unge i praksis

For at kunne undersøge en problemstilling omhandlende inddragelse og tværfagligt arbejde i forhold til anbragte unge, er det relevant at afdække, hvilke principper der er kendetegnende for socialt myndighedsarbejde i en dansk kontekst. Vi finder det her relevant at belyse centrale barrierer og dynamikker i det tværfaglige samarbejde i myndighedsarbejdet på børne- og ungeområdet, såsom vidensdeling på tværs, øget specialisering samt principperne der karakteriserer det tværfaglige samarbejde. Det følgende bygger på en gennemgang af litteratur vedrørende tværfagligt samarbejde med særligt fokus på arbejdet med udsatte børn og unge, samt arbejdet med diagnosticerede børn og unge.

Det tværfaglige samarbejde er et forberedende samarbejde på tværs af fagprofessioner. Det er et samarbejde, der former sig forskelligt alt afhængigt af barnet eller den unge, samt fagprofessionernes kontekstuelle forhold. Hvilken form for samarbejde der finder sted i en konkret sag, betinges af flere faktorer såsom karakteren af barnets eller den unges problem, kommunens organisering af det tværfaglige samarbejde samt institutionelle forhold, der indgår i barnets og den unges liv (Moesby-Jensen, Ejrnæs & Andersen, 2019, s. 112).

I forhold til forståelsen af arbejdet, der foregår på tværs af organisationer, er vi opmærksomme på, at der forekommer forskellige begreber herpå. Bl.a. skelner Højholdt (2016) mellem tre niveauer; flerfagligt, tværfagligt og tværprofessionelt. Fremadrettet vil specialet anvende tværfagligt samarbejde som et fælles begreb, der afdækker alle forståelser.

3.1.1. Principper for det tværfaglige samarbejde

Tværfagligt samarbejde finder sted, når to eller flere fagprofessionelle aktører under en eller anden form indgår i en tværfaglig aktivitet i forbindelse med et udsat barn eller ung samt deres familie. Dertil kan det tværfaglige samarbejde opdeles som værende indirekte eller et direkte tværfagligt samarbejde.

Det indirekte tværfaglige samarbejde er et samarbejde, der foregår på skrift, eksempelvis journalføring, underretning og udtalelser. Det er et samarbejde, hvor samarbejdspartnere ikke behøver at mødes fysisk, men hvor samarbejdsområdet stadig danner grundlag for sociale indsatser, der har betydning for barnet eller den unges liv og fremtid.

Det direkte tværfaglige samarbejde er modsat et indirekte samarbejde, hvor de fagprofessionelle mødes fysisk og i fællesskab udveksler oplysninger, analyserer og reflekterer. På baggrund af det udformer de en faglig vurdering af det udsatte barns eller den unges problemer, og iværksætter sociale indsatser (Zeeberg, 2011, s. 246).

Udover en sondring mellem det indirekte og direkte tværfaglige samarbejde kan det tværfaglige samarbejde opdeles i forskellige delfunktioner, hvor delfunktionerne enten enkeltvis eller i kombination kan indgå i de to former for tværfagligt samarbejde. Delfunktionerne kan opdeles som følgende;

- Intern og ekstern koordinering mellem sektorer og indsatser. Koordinering kommer enten før eller efterfølges af det tværfaglige arbejde mellem samarbejdspartnerne. Hertil er det vigtigt med en tydelig opgave- og ansvarsfordeling.
- Vidensdeling mellem de fagprofessionelle aktører i det tværfaglige samarbejde. Det direkte tværfaglige samarbejde bliver ofte betegnet som det mest optimale sted at opnå vidensdeling, da de fagprofessionelle har mulighed for at formidle deres kendskab omkring barnet og/eller den unge.

- Borgerinddragelse med henblik på deltagelse. Ligesom ved vidensdeling bliver det direkte tværfaglige samarbejde anset som værende bedst egnet til borgerinddragelse. Et tværfagligt samarbejde med borgerinddragelse muliggør bl.a., at de fagprofessionelles for forståelse af den unge bliver udfordret. Dertil er inddragelse også et nødvendigt grundlag for de fagprofessionelles grundforståelse af barnet eller den unge og dens udfordringer (Ibid., s. 247-248).

Både det indirekte og direkte tværfaglige samarbejde samt delfunktionerne skal være med til at sikre, at børn og unge modtager den bedste indsats. Lovgivningsmæssigt er der konsensus om, at den sociale indsats overordnet skal være til barnets eller den unges bedste. Hvad der reelt er barnets eller den unges bedste, samt midlerne og metoderne for at nå dertil, kan der imidlertid være uenighed om blandt de fagprofessionelle. Dog tyder meget på, at når det kommer til udsatte børn, unge og deres forældre er det afgørende, at både barnet og den unge samt deres forældre kan komme til orde, og inddrages i samarbejdet med de fagprofessionelle. Overordnet kan det udsatte barn eller den unge, anses som hovedpersonen i det tværfaglige samarbejde, hvortil barnet eller den unge, samt deres forældre på en række områder, har et retligt krav om inddragelse, når de kommer i berøring med de offentlige myndigheder jf. Serviceloven (Ibid., s. 249). Flere og mere dybdegående perspektiver på inddragelse og vores brug af begrebet bliver uddybet senere i teori-afsnittet (jf. *Inddragelse*).

3.1.2. Barrierer for det tværfaglige samarbejde med udsatte børn og unge

Der kan være mange fordele forbundet med det tværfaglige samarbejde. En forståelse af et barn eller en ung fra flere forskellige perspektiver giver i højere grad mulighed for at se hele barnet eller den unge, og på den baggrund iværksætte indsatser, så de passer til den enkelte. Derudover står de fagprofessionelle ikke alene i et tværfagligt samarbejde, og har mulighed for at sparre med andre fagprofessionelle. Omvendt kan det for familien samt barnet eller den unge være overvældende at indgå i et tværfagligt samarbejde, da flere forskellige fagprofessioner skal inddrages i deres situation. Det kan samtidigt blive uoverskueligt for familien, hvilke forhold der gør sig gældende for de vurderinger og handlinger, som følge af det tværfaglige samarbejde.

En anden konsekvens af det tværfaglige samarbejde er, at et barn eller en ung kan blive overset af de fagprofessionelle. Hvis de fagprofessionelle i det tværfaglige samarbejde kæmper for, at deres synspunkt skal vægtes højest i vurderingen, vil det være barnet eller den unge, der bliver tabt (Zeeberg, 2011, s. 237-238).

Udover at det tværfaglige samarbejde kan have direkte konsekvenser for den involverede familie, kan det tværfaglige samarbejde også have konsekvenser for kvaliteten af myndighedsarbejdet, hvis samarbejdet ikke fungerer. Som nævnt i problemfeltet er der gennem de seneste 40 år kommet et øget fokus på det helhedsorienterede syn på socialt arbejde, og dermed på tværfagligt samarbejde, men sideløbende har karakteren af det tværfaglige samarbejde ligeledes ændret sig. De fagprofessionelle er i højere grad blevet specialiserede inden for deres felter. Moesby-Jensen, Ejrnæs og Andersen (2019) belyser, hvordan især fagprofessioner, der har viden om børn og unge med diagnoser, har specialiseret sig. Dette er bl.a. særligt gældende indenfor det medicinske og psykologiske felt. De har i den sammenhæng fokus på børn og unge med diagnoser, og derfor er eksemplerne med specialisterne møntet på behandlere (Moesby-Jensen, Ejrnæs & Andersen, 2019, s. 116). Vi finder dette perspektiv relevant, da den unge i vores case har en diagnose, der spiller en rolle i hans anbringelse på botilbud. Derfor er det nærliggende at være opmærksom på, hvordan de fagprofessionelle omkring den unge, håndterer arbejdet med diagnosticerede unge, og om det har betydning for inddragelsen af den unge.

Specialiseringen blandt de fagprofessionelle sætter store krav til det tværfaglige arbejde, og især socialrådgiverens kompetencer inden for koordinering, vidensdeling og borgerinddragelse. Den øgede specialisering kan medføre negative konsekvenser, men indeholder samtidigt et potentiale for positiv udvikling. I komplekse sagsforløb, med f.eks. børn og unge med diagnoser, indgår der på den ene side højt specialiserede fagprofessionelle, der besidder stor viden inden for et snævert felt, hvor der på den anden side er en række fagprofessionelle, som varetager de generelle hverdagsfunktioner omkring barnet eller den unge. De er dog afhængige af hinanden. Blandt andre har en folkeskolelærer og en pædagog brug for kendskab til den viden, som specialisterne finder ud af om barnet eller den unge, fordi læreren er omkring barnet i dagligdagen, og har dermed brug for den indsigt for at kunne udføre sit arbejde optimalt. Specialisterne har omvendt brug for de iagttagelser,

som bl.a. lærere og pædagoger får af børnene eller de unge i hverdagssituationer. Derudover kræver det tilstrækkelig information og forståelse fra begge parter for at sikre den nødvendige fleksibilitet, således barnet eller den unges hverdagsliv bliver påvirket mindst muligt (Ibid., s. 116-117).

En øget specialisering og et stærkt tværfagligt samarbejde kan bidrage til, at barnet eller den unge får den hjælp og støtte der behøves. Der skal være fokus på de specialiserede elementer, men med hensyntagen til hverdagslivet for barnet og den unge. Derudover skal specialisterne medtænke de kompetencer, de fagprofessionelle, der arbejder med barnet eller den unge til hverdag, bibringer samarbejdet. Dog beskrives det også, at specialisering kan føre til et tunnelsyn hos de fagprofessionelle omkring vanskeligheder hos barnet eller den unge. Der kan opstå situationer, hvor de specialiserede fagprofessionelle foreslår og anbefaler handlinger, der ligger uden for de retlige og forvaltningsmæssige muligheder, der er i en given kommune (Ibid.). Når de fagprofessionelle ikke har syn for hinandens muligheder og begrænsninger, kan det have konsekvenser for sagsforløbet og tilliden fra familien eller den unge. Derfor er det essentielt, at de fagprofessionelle formår at skabe god vidensdeling og koordination for at sikre en defineret arbejdsfordeling, så man undgår ansvarsfralæggelse eller ansvarsforflygtigelse blandt de fagprofessionelle, hvilket kan skabe utryghed hos familien eller barnet/den unge (Ibid., s. 118-119).

Et generelt mål med tværfagligt samarbejde er, at de enkelte fagprofessioner skal "overskrides" i mødet med hinanden. Dette skaber mulighed for fælles debat og samarbejde, hvor nye forståelser, redskaber og ny viden kan opstå. Det er derfor vigtigt, de fagprofessionelle har blik for forskelle og udfordringer, der kan stå i vejen for den gode faglige udvikling mod det fælles mål (Højholdt, 2016, s. 70).

Principperne for det tværfaglige samarbejde, herunder det direkte og indirekte samarbejde, koordinering, vidensdeling og borgerinddragelse, er elementer, vi anser som værende grundlæggende for vores forståelse af det tværfaglige samarbejde. I litteraturen omkring tværfagligt samarbejde omkring udsatte børn og unge spiller forældrene en betydelig rolle. I vores undersøgelse har vi valgt at afgrænse os fra forældrenes rolle, da den unge i vores case har en alder, hvor det er forventeligt, at forældrene ikke har samme fremtrædende rolle, som ved et yngre barn. Det er den unges

oplevelse, vi er interesserede i at undersøge, men vi er opmærksomme på, at forældrene kan spille en rolle i sagsforløbet.

Vi benytter denne gennemgang som en grundlæggende forståelse for, hvad et tværfagligt samarbejde omkring udsatte børn og unge består af. Videre præsenterer og diskuterer vi litteratur, der uddyber mekanismerne, som er underliggende i et tværfagligt samarbejde.

3.2. Organisatoriske grænseflader

Når forskellige fagprofessionelle indgår i tværfaglige samarbejde, vil det ofte ske på tværs af sektorer, institutioner, organisationer og interesser. I samarbejdet vil de fagprofessionelle være afhængige af at koordinere arbejdet på tværs af institutionernes snitflader. Ved at arbejde tværfagligt i institutionernes snitflader, kan der opstå problematikker, da snitfladerne ofte er arenaer, hvor fagprofessionelles og institutioners ligheder og forskelle mødes (Zeeberg, 2011, s. 243). For at få en større forståelse for disse snitflader samt mekanismerne i det tværfaglige samarbejde, ser vi nærmere på David L. Browns definition og anvendelse af begrebet grænseflader. Vi benytter os af Browns grænsefladeteori for at få en organisationsteoretisk vinkel på det tværfaglige samarbejde. Grænsefladeteorien bliver af andre forskere, herunder Seemann & Antoft (2002) og Seemann & Johansen (2013), anvendt i med undersøgelser af samarbejde på tværs af fagprofessioner, afdelinger og organisationer. I Browns teori om grænseflader lægger han vægt på dynamikkerne mellem organisationerne, i stedet for udelukkende at fokusere på kendetegn ved den enkelte organisation. Det giver et indtryk af, hvad der kræves af et tværfagligt samarbejde, særligt i forhold til interaktion og konflikt mellem parterne.

Grænsefladeteorien tager afsæt i organisatorisk konflikt og er udviklet i 1980'erne. Brown var en af de første, der anlagde et fokus på organisatorisk konflikt gennem elementer og dynamikker i grænseflader. Helt overordnet defineres grænseflader som en arena, hvor enheder mødes, og hvor parter og deres repræsentanter interagerer. Disse enheder kan være afdelinger, grupper eller hele organisationer, der er nødt til at interagere med hinanden på baggrund af forskellige behov. Disse behov og grænseflader kan variere alt efter, hvad der definerer grænsefladernes forhold og situation (Brown, 1983, s. 1).

Udgangspunktet for grænseflader skyldes ønsket om større forståelse af konflikt og konflikthåndtering mellem forskellige parter i det tværfaglige samarbejde. Ifølge Brown kan der i et samarbejde være forskellige former og niveauer af konflikt. Han anerkender, at nogle traditioner anser organisatorisk konflikt som ultimativt dårligt og andre som ultimativt godt, men mener selv, at konflikt har flere nuancer. Det er et grundvilkår i Browns teori, at der er konflikt mellem parter, hvortil der både kan være positive og negative outcomes af konflikt.

De negative outcomes kan være for meget konflikt, men også for lidt konflikt. For meget konflikt kan skabe et fjendtligt forhold mellem parterne, hvor information ikke bliver delt og beslutningerne bliver af ringe kvalitet. For lidt konflikt kan skabe en ligegyldighed, hvor vigtig diskussion og information ikke bliver delt mellem parterne. Et positivt outcome er ifølge Brown, når der er en tilpas mængde af konflikt. Det kan skabe en større forståelse af problemet, en mobilisering af parternes ressourcer, samt mulighed for at skabe nye alternative løsninger (Ibid., s. 7-8).

Hvorfor så kigge på disse grænseflader i forhold til konflikt? Et fokus på adfærd i grænseflader kan være med til at belyse elementer, der ofte bliver overset i analyser af organisatoriske konflikter. For at kunne undersøge forholdene i en grænseflade, er det centralt at være opmærksom på, at der findes forskellige former for grænseflade-relationer. I den forbindelse arbejder Brown med fire forskellige former for grænseflade-relationer; afdelingsgrænseflader, niveau grænseflader, kulturelle grænseflader og interorganisatoriske grænseflader. De beskrives som simple grænseflader, men er i praksis ofte mere komplicerede. Vi præsenterer her to af de former, vi anser som relevante for specialet:

- Afdelingsgrænseflader (Department interface)

Forener sub-afdelinger, der arbejder sammen for at opnå fælles organisatoriske målsætninger. Hvis der opstår konflikter i disse afdelingsgrænseflader, kan det påvirke den fælles opgaveløsning (Ibid., s. 10). Dermed er denne grænseflade karakteriseret ved at forekomme intraorganisatorisk.

- Interorganisatoriske grænseflader (Organization interface)

Forener organisationer, der kan have forskellige mål og tilgange, men som er afhængige af hinanden bl.a. i forhold til informations- og ressourcedeling. Der kan være meget på spil i

disse grænseflader, og det er interaktionen mellem organisationen og dens repræsentanter, der er med til at afgøre om kritisk vigtig information eller ressourcer bliver delt (Ibid., s. 13).

Da fremstillingerne er idealtypiske, vil det være vanskeligt at opdele et klart skel i praksis. Det er det også i forhold til feltet for specialets problemstilling, som er det sociale myndighedsarbejde omkring udsatte børn og unge, hvor tværfagligt samarbejde kan foregå tværsektorielt og -kommunalt. Dertil er det vanskeligt at placere det tværfaglige arbejde i enten et intra- eller interorganisatorisk perspektiv. Dette gælder også i forhold Browns grænseflade-definitioner, hvor vi vurderer, at vores undersøgelse falder ind i en grænsezone mellem afdelingsgrænseflader og interorganisatoriske grænseflader. Specialets undersøgelse kan på flere måder kobles til afdelingsgrænseflader. I specialets case er arbejdet hovedsageligt forankret i Herning Kommune, da den unge er anbragt i Herning. Flere af kommunens afdelinger er derfor i berøring med den unge, og skal forholde sig til organisationens overordnede målsætninger. I den forbindelse kan man forestille sig, at hver afdeling er afhængig af de andre afdelinger og deres bidrag for at kunne arbejde hen imod den fælles målsætning. I afdelingsgrænseflader er det den samme opgave, hver afdeling skal arbejde sammen om, men hvor hver af afdelingerne repræsenterer forskellig specialiseret viden, hvilket har mange paralleller til det tværfaglige samarbejde i forbindelse med udsatte unge.

Omvendt kan elementer fra den interorganisatoriske grænseflade også perspektiveres til det tværfaglige samarbejde omkring udsatte unge. Selvom de organisatoriske målsætninger kan være fælles, opererer de forskellige fagprofessionelle ud fra deres egen profession, og hvad der for dem er god praksis. Det er et ukritisk perspektiv at anlægge, hvis man antager, at en psykolog i sit arbejde og i sine vurderinger, tager mere højde for de forvaltningsmæssige målsætninger end sin egen fagligheds idealer. Derudover er de forskellige fagprofessionelle også placeret med fysisk afstand i adskilte organisationer. Disse organisationer har egne strukturer og arbejdsgange, som også vil påvirke deres tilgang til det tværfaglige samarbejde. De forskellige organisationer, som f.eks. skole, botilbud, behandlingstilbud samt myndighedsforvaltningen m.fl., kan fremstå som selvstændige organisationer.

Selvom det tværfaglige samarbejde umiddelbart kan fremstå som en fælles kommunal organisering, vil samarbejdet ofte være afhængigt af en tværkommunal og -sektoriel samarbejdsrelation. Dette

kan eksempelvis være, hvis den unge har tilknytning til en anden kommune, eller hvis den unge modtager behandlingstilbud, der er tilknyttet regionen. Ud fra Browns definition af interorganisatoriske grænseflader kan der ofte være magtmæssige forskelle mellem organisationerne, men hvor de stadig er gensidige afhængige af hinanden. I det tværfaglige samarbejde ses magtmæssige forskelle, da det er socialrådgiveren, der har ansvar for at koordinere viden i forhold til, hvem der har brug hvilken information, samt tager ansvar for udarbejdelse af bl.a. handleplaner. Dog er socialrådgiveren i den proces afhængig af de andre fagprofessionelles viden og vurderinger for at kunne træffe beslutninger (Moesby-Jensen, Ejrnæs & Andersen, 2019, s. 130).

Vi er opmærksomme på, at det tværfaglige samarbejde omkring udsatte unge på botilbud bærer præg af elementer fra både et intra- og interorganisatorisk perspektiv på grænseflader, hvorfor specialet ikke lægger sig fast på en bestemt definition. Da specialets undersøgelse ikke er afhængig af en fast definition, finder vi det mere relevant at holde muligheden for indsigter fra begge perspektiver åbne.

3.2.1. Elementer og dynamikker i grænsefladerelationerne

Brown opererer med fire centrale elementer og to dynamikker som grundlag for at undersøge grænsefladerne. Elementerne og dynamikkerne udgør tilsammen den måde, hvorpå en grænseflade udformer sig. De fire elementer, der fremhæves er 1) grænsefladernes definition og organisering, 2) parterne, 3) repræsentanterne og 4) konteksten.

Grænsefladernes definition og organisering

De fælles mål og den gensidige afhængighed, der forener parterne, er med til at definere grænsefladerne. Parterne kan ofte være gensidige afhængige på flere punkter. Nogle grænseflader defineres ved fælles opgaver, hvor parterne er afhængige af hinanden i opgaveløsningen. Her er det opgaven, der definerer grænserne samt hvilke ressourcer og individer, der er relevante for opgaveløsningen. Andre grænseflader er defineret af en fælles autoritet, hvor repræsentanterne skal møde leve op til nogle bestemte krav. Det er dog ikke altid tydeligt, hvad der definerer grænsefladerne, da praksis ofte er mere kompleks end Browns idealtypiske fremstilling (Brown, 1983, s. 22-23).

Udover at have fokus på, hvad der definerer en grænseflade, er det også centralt at have for øje, hvordan organiseringen af grænsefladerne kan påvirke adfærden og dermed konfliktniveauet i grænsefladerne.

Grænsefladens organisering indebærer evnen til at kontrollere hændelser ved at variere i "græsegennemtrængeligheden" eller gennem intern regulering af aktiviteter. Brown skelner mellem stramt organiserede og løst organiserede grænseflader, samt lukkede og åbne organisationer - og graderne derimellem.

En stramt organiseret grænseflade betyder ofte, at grænserne er relativt lukkede, og at den interne regulering er høj. Dette begrænser skønsmulighederne og fleksibiliteten hos repræsentanterne, der agerer i grænsefladerne. I en mere løst organiseret grænseflade er grænserne derimod mere åbne og reguleringen mere løs, hvilket medfører, at repræsentanterne har bedre mulighed for at udøve skøn. Alle grænseflader og parterne deri er afhængige af inputs og outputs, når det gælder information, ressourcer eller materiale (ibid., s. 23-24).

Organiseringen, både i de enkelte parter og i grænsefladen, kan påvirke samarbejdet og konfliktniveauet repræsentanterne imellem. I en underorganiseret grænseflade vil der ofte være problemer i forhold til, at grænserne er for åbne, hvor information flyder ud og ind uden at blive bearbejdet eller vurderet. Det kan medføre, at der er vigtige elementer, der bliver overset, eller at følsom information bliver lækket. Derudover kan der opstå problemer på en række andre punkter, hvor bl.a. vigtig arbejdskraft og viden kan gå tabt ved dårlig organisering. En underorganiseret grænseflade har derudover en negativ påvirkning på reguleringen, hvor hverken formel eller uformel ledelse tager ansvar for målsætningerne i grænsefladen. Dette medfører ofte én af to negative konfliktsituationer; tilbagetrækning fra eller eskalering af konflikter (ibid., s. 27-28).

En over-organiseret grænseflade har gennemgående de modsatte problemer. Her er der en stram organisering og regulering, hvilket medfører en relativt lukket organisation. Der er ofte en stærk centraliseret og formel ledelse, samt strengt definerede opgaver og regler. Her bliver innovation og udvikling begrænset, hvilket er et problem, når grænsefladernes kontekst hele tiden ændrer sig. Konflikt kan i en over-organiseret grænseflade hurtigt ende med at blive undertrykt, hvilket står i vejen for den samlede opgaveløsning og en vigtig udveksling af erfaringer og forskellige

synspunkter. Dette bidrager med en forståelse af, hvordan en definition af målsætninger og organiseringen i grænsefladerne kan påvirke handlerummet og konfliktniveauet heri (Ibid., s. 28-29).

Perspektiverne i organiseringen af grænsefladerne i forhold til åbne og lukkede grænseflader samt over- eller underorganisering, benytter vi i specialet til at få en forståelse af, hvordan fagprofessionelle i det tværfaglige samarbejde er organiseret, samt hvilke organisatoriske betingelser de er underlagt.

Parter (parties)

Parter er sociale enheder med forskellige interesser, men som er underlagt fælles betingelser, der nødvendiggør interaktion med hinanden. Ifølge Brown er parter ofte grupper eller organisationer i stedet for enkelte aktører. For at belyse, hvordan parter kan påvirke konflikter i grænseflader, er det relevant at se på, hvilke interesser parterne har, samt hvad der karakteriserer den enkelte part. I praksis er de fleste grænseflader kendetegnet ved et mix af forskellige interesser. Parterne har nogle fælles, men også ofte modstridende, interesser, da grænsefladernes parter per definition er gensidigt afhængige af hinanden. For at forstå konflikterne i grænsefladerne, samt hvilke muligheder konflikterne kan frembringe, er det nødvendigt at undersøge puljen af fælles og modstridende interesser, der findes mellem de forskellige parter. Parter kan fokusere for meget på forskelligheder, og på den måde risikere at overse ligheder. Omvendt kan parter også fokusere for meget på ligheder og dermed overse vigtige forskelle (Brown, 1983, s. 31).

Hvad der karakteriserer den enkelte part, afhænger af den konkrete situation. Organiseringen af den enkelte part har eksempelvis betydning for interaktionen i grænsefladen. Parter, der er kendetegnet ved samhørighed, en klar ledelse og fast struktur, er mere tilbøjelige til at indgå aktivt i grænsefladekonflikter. Omvendt vil parter, der er kendetegnet ved lav samhørighed, en løs struktur, samt en fragmenteret front, være tilbøjelige til at undgå forskelligheder i grænseflader.

Derudover er det også relevant at se på den enkelte parts indstilling, samt hvordan de opfatter sig selv og de andre parter i grænsefladerne. Undersøgelser har vist, at når parter indgår i konflikter, udvikler de et urealistisk positivt syn på dem selv og et urealistisk negativt syn på de andre parter. Parters organisering, interesse, interne kendetegn samt deres indstilling repræsenterer ikke de

eneste muligheder for at undersøge konflikter i grænseflader, men bør tages med i betragtningen (Ibid., s. 32).

Repræsentanter

Selve forhandlingerne i grænsefladerne bliver udført af individer, der repræsenterer hver deres part. Rollen som repræsentant indeholder uundgåeligt konflikter, da de på den ene side skal forsøge at leve op til de forventninger, som deres part har til dem, men repræsentanterne skal også leve op til de forventninger, de andre repræsentanter har. Dertil kan det også variere, hvilke skønsmuligheder den enkelte repræsentant besidder, hvilket også har betydning for deres handlemuligheder i grænsefladerne.

Repræsentantens personlige kendetegn, herunder personlighedstræk og evner, spiller også en rolle i grænsefladerne (Brown, 1983, s. 33). Brown refererer i den forbindelse til undersøgelser der viser, at personlighedstræk som åbenhed, tillid og tolerance i højere grad bliver associeret med samarbejde end konflikter. Repræsentanternes evner har også betydning for handlingerne i grænsefladerne, hvortil der i forskellige konfliktsituationer er behov for forskellige taktikker. Ved en forhandlende taktik (bargaining tactics), hvor der optræder modstridende interesser, er der eksempelvis behov for vildledning, tilbageholdelse af information samt forpligtelse til positioner, der reducerer muligheden for fleksibel diskussion. Omvendt er der i problemløsende taktik (problem solving) behov for udveksling af information, en fleksibel søgning for alternative løsninger, der imødekommer behovet fra begge parter. Derudover skal der være en villighed til at influere og blive influeret på baggrund af tillid. Dette stemmer samtidig overens med et af formålene i det tværfaglige samarbejde, hvor fagprofessioner skal overskrides i samarbejdet. Forhandlende eller problemløsende taktik er meget forskellige, og kræver forskellige evner fra repræsentanterne (Ibid., s. 33-34).

Konteksten

Konteksten er det samlede felt, hvor både grænsefladerne og parterne optræder. Brown opdeler konteksten ved at se på den nærmeste kontekst (immediate context) og den større kontekst (larger context).

I den nærmeste kontekst befinder parterne sig sammen med den samlede organisation, samt en mulig tredjepart, der kan have en interesse for grænsefladen, men som der ikke direkte er en part i grænsefladen (Brown, 1983, s. 34). En eller flere parter kan optræde i den nærmeste kontekst. Når flere parter er en del af samme enhed, vil kendetegnet for den samlede organisation påvirke parterne og deres grænseflader. Eksempelvis vil hierarkiet i den samlede organisation have betydning for samarbejdet i grænsefladerne. I forhold til rollen som tredje part i den nærmeste kontekst kan den udspille sig på forskellige måder. Tredjeparten kan optræde som en form for aktivist, der er tilhænger af den ene part. Hvis tredjeparten forstår flere parter, men stadig er enig med den ene part, vil tredjeparten optræde som fortaler for den ene part. Hvis tredjeparten optræder neutral over for alle parter, kan tredjeparten agere som mediator i grænsefladen (Ibid., s. 35).

Den større kontekst indeholder sociale, lovmæssige, økonomiske og politiske kræfter, der skaber muligheder og rammer for grænsefladerne (Ibid., s. 34). I nogle situationer kan det være nødvendigt at se på den større kontekst for at få en forståelse af udfordringerne i grænsefladerne (Ibid., s. 36).

I specialet definerer vi parterne som de afdelinger og organisationer, der danner rammen om den unges sagsforløb, og hvor de fagprofessionelle agerer repræsentanter for deres respektive part. Disse fagprofessioner kan lige så vel som afdelingerne sætte rammerne for den interaktion, de fagprofessionelle har med hinanden. Repræsentanterne i grænsefladen er de fagprofessionelle, den unge selv definerer som værende de centrale i sit forløb.

Vi anser den nære kontekst som kommunernes, regionernes og institutionernes organisatoriske rammer. Den større kontekst er defineret af de politiske målsætninger og love, som det tværfaglige samarbejde skal agere ud fra. Den unge er vanskelig at placere i grænsefladesamarbejdet. Med hensigten om inddragelse i det tværfaglige samarbejde, set ud fra et samskabelsesperspektiv, kan den unge samtidig forstås som en aktiv part i grænsefladen.

3.2.2. Dynamikker i repræsentantadfærd og grænsefladens udvikling

Udover de ovenstående elementer arbejder Brown også med forskellige dynamikker, der kan beskrive adfærden og interaktionerne i grænsefladerne. Der er to dynamikker; 1) dynamikkerne i repræsentanternes adfærd, 2) dynamikkerne i grænsefladens udvikling.

Dynamikkerne i repræsentanternes adfærd kan umiddelbart observeres og analyseres, hvorimod dynamikkerne i grænsefladens udvikling skal ses på baggrund af repræsentanternes interaktioner over en længere tidsperiode. Her ses det, hvordan grænsefladen har formet sig ud fra relationerne og interaktioner over tid (Brown, 1983, s. 43).

I forhold til konfliktniveauet spiller repræsentanternes adfærd en rolle, både når det kommer til den umiddelbare relation, og når det kommer til grænsefladens videre udvikling. Er der produktiv konflikt mellem repræsentanterne, kan der være tale om en forhandling eller en problemløsende tilgang. I en forhandling vil der ofte være mistillid, mistanke og derved en tilbageholdenhed af informationer. En forhandlingstaktik vil ofte opstå, når der er modstridende interesser, men hvor der er vilje til at søge kompromisset.

En problemløsende tilgang vil ofte opstå, når der er fælles interesser i grænsefladen. Her vil der modsat forhandlingen ofte være mere åbne grænser og informationsflow. Begge tilgange har mulighed for at udvikle sig negativt, men indlejret i dem er, at der er større chancer for at fastholde et stabilt og bæredygtigt konfliktniveau over tid. Hvis disse dynamikker kan vinde hævd i grænsefladen over tid, vil der være chance for en afbalanceret grænseflade, der hverken er for åben eller for lukket, og som formår at holde alle repræsentanter engagerede i vidensdeling og diskussion (Ibid., s. 40-41, 43).

Der kan også være mønstre, der avler for meget konflikt. Repræsentanternes adfærd kan medføre øget distance og en øget spænding mellem parterne. Her er det ikke muligt at mødes og finde fælles løsninger. Mistillid og fjendtlighed overfor hinanden ødelægger kommunikationen, og dermed muligheden for et produktivt grænsefladesamarbejde. Det kan ende ud i en eskalering af konflikt (Ibid., s. 41). For grænsefladen har det den betydning, at den kan blive udefineret og dårligt organiseret, hvilket kan skade mulighederne for et fremtidigt produktivt samarbejde på grænsefladen (Ibid., s. 43-44).

For lidt konflikt mellem repræsentanterne kan ses på to forskellige måder; enten tilbagetrækning eller undertrykkelse. I tilbagetrækning undgår repræsentanterne problematiske forskelligheder,

hvor det i sidste ende kan medføre fuld tilbagetrækning fra hinanden, og dermed ingen udvikling og diskussion af vigtige fælles målsætninger. Brown påpeger tre elementer, der kan medføre tilbagetrækning. Disse tre elementer er en forestilling om fælles interesser, reduceret kommunikation og personlige præferencer i samarbejdet, der medfører, at repræsentanter "vender den anden kind til" i interaktionen med repræsentanter fra andre parter. Elementerne bidrager til et mønster, hvor repræsentanterne undgår hinanden, hvilket kan medføre en fuld tilbagetrækning fra hinanden (Ibid., s. 42).

Undertrykkelse af konflikt forekommer, når repræsentanter og parter undertrykker deres forskelligheder og aktivt ignorerer, at deres interesser ikke er de samme. Ved undertrykkelse af konflikt reduceres informationsflowet, stereotypisk tænkning om andre parter trives, hvilket kan begrænse muligheden for udvikling og innovative løsninger. Dette sker ofte ved de stramt organiserede grænseflader, og det hindrer vigtig informationsdeling og debat, som ville være til gavn for grænsefladens videre udvikling og virke (Ibid., s. 42, 44).

Det er disse elementer og dynamikker, som specialet vil bruge til at undersøge grænsefladerne i det tværfaglige samarbejde i den unges sag. Ved at undersøge grænsefladens organisering, parternes, repræsentanternes og konteksternes indflydelse, samt deres interaktioner med hinanden, får vi et indblik i, hvordan det tværfaglige samarbejde foregår. Det giver os redskaber til at undersøge, hvordan de fagprofessionelle formår at organisere grænsefladesamarbejdet, og hvordan de håndterer eventuelle uenighed og konflikt.

3.2.3. Diskussion af grænsefladeteorien

Browns grænsefladeteori er anvendelig, fordi den bidrager med centrale elementer og dynamikker, der forekommer i et tværfagligt samarbejde, som vi undersøger i forhold til udsatte unge. Dog er vi opmærksomme på, hvad teorien ikke kan bidrage med.

Først og fremmest er det en ældre teori, og Browns kontekst for at analysere interorganisatoriske grænseflade adskiller sig fra den virkelighed, vores case udspringer af. De grænseflader som Brown i 1983 undersøgte, er i højere grad præget af markeds- og konkurrencemekanismer, hvilket ikke er gældende for den kontekst, vi tager udgangspunkt i. De repræsentanter, vi inddrager i specialet, kommer fra forskellige parter, altså organisationer/afdelinger, men også med forskellige

fagprofessionaliteter. Vi ønsker nærmere at undersøge grænsefladerne og det tværfaglige samarbejde ud fra denne forståelse.

Yderligere er grænsefladeteorien en idealtypisk opstilling, der opsætter brugbare principper og elementer for organisering, interaktion og konflikt, men hvor nuancerne i samarbejdsrelationerne er underbelyst. Eksempelvis lægger Brown vægt på konflikt og konflikthåndtering, samt deres udviklingsmuligheder, men belyser ikke nærmere, hvilke handlinger, begivenheder og samarbejdsrelationer, der ligger til grund for konflikt og konflikthåndtering. For at gøre grænsefladeteorien mere anvendelig for specialet, uddyber vi i følgende afsnit, hvilke konflikter der kan opstå på baggrund af fagprofessionelle forskelligheder. Dette gør vi ved hjælp af perspektiver fra teori vedrørende brændpunkter.

3.3. Brændpunkter

Seemann & Antoft (2002) anvender begrebet brændpunkter som identifikation for at forstå kritiske samarbejdsrelationer, hvor der er tilbagevendende konflikt, trods hyppige forsøg på at løse dem. De opstiller fem punkter, hvor brændpunkter ofte kan opstå:

1. *Uenighed om, hvem der skal gøre hvad (domænekonflikter, der typisk refererer til uklar arbejdsdeling)*
2. *Uenighed om behandlingsteknologi, arbejdsmetoder og principper (teknologikonflikter, der typisk skyldes forskelle i professions- og sektorlogikker)*
3. *Uenighed om mål og vurderingskriterier (parter gensidige beklagelser over hinandens resultater/output)*
4. *Forskelle i de involverede parter interne strukturer, kulturer og processer (gør det vanskeligt for samarbejdsparter "at nå hinanden" - også selvom der ikke er tale om behandlingsideologiske modsætninger)*
5. *Forskelle i parternes ønsker til samarbejdsform/rerelationsudformning (f.eks. skriftlige samarbejdsaftaler, herunder aftaler om mødehyppighed; stram eller ad hoc udformet tværgående mødestruktur). (Seemann & Antoft, 2002, s. 26)*

Brændpunktselementerne giver muligheden for at dykke ned i de konflikter og problematikker, der kan opstå i en grænseflade, som i vores tilfælde er præget af fagprofessionelle, der arbejder på tværs. Seemann & Johansen (2013) kobler brændpunktselementer til en professionel kontekst. De henviser til, at bl.a. behandlingsformer, principper, samarbejdsformer og arbejdsfordeling hos fagprofessionelle i tværfaglige samarbejder kan være faktorer, der kan medvirke til, at brændpunkter opstår (Seemann & Johansen, 2013, s. 14-15).

De fem brændpunkter giver et praksisnært analyseredskab i forhold til, hvor og hvordan der kan opstå tilbagevendende problematikker i en grænseflade. Seemann og Antoft henviser til Brown i forhold til, at problematikker i brændpunkterne også kan komme til udtryk som enten for meget eller for lidt konflikt (Seemann & Antoft, 2002, s. 26). I den sammenhæng vil specialet benytte sig af perspektiverne fra brændpunkterne, for at kunne forstå og konkretisere de grænseflade konflikter.

Med et fokus på grænseflader, konflikt og brændpunkter i et tværfagligt samarbejde er det også nærliggende at kigge på, hvordan koordinering kan spille en rolle i grænsefladesamarbejdet. Brown pointerer samtidigt, at god koordinering, særligt i afdelingsgrænsefladen, kan være en faktor, som skaber produktiv konflikt (Brown, 1983, s. 266). Koordinering kan uddybe forståelsen af interaktionerne mellem de fagprofessionelle i forhold til konflikt i grænsefladerne, finder vi det relevant at supplere vores teoretiske forståelse med et koordineringsperspektiv.

3.4. Koordinering

I litteraturen omkring koordinering findes der mange definitioner på, hvad koordinering er, men ingen entydig definition på, hvad koordinering indebærer. I forlængelse heraf beskriver Alexander (1995) f.eks., hvordan definitionerne varierer på et kontinuum mellem inklusion og frivillig deltagelse til begrænset og systematisk kontrol. For at gøre forvirringen komplet, anvendes koordinering samtidigt synonymt med en række andre begreber heriblandt *collaboration* og *cooperation*. Mere simpelt definerer Gittell dog koordinering som *styringen af indbyrdes afhængighed mellem opgaver* (Gittell, 2012, s. 31).

Kendetegnende for offentlige organisationer er særligt, at opgaverne er komplekse, hvilket udfordrer opgaveløsningen, som bl.a. Døssing (2018) beskriver i sin gennemgang af

koordineringslitteraturen. De komplekse opgaver i offentligt regi kan karakteriseres som værende *wicked problems*, hvor Alter & Hage (1993) i den sammenhæng påpeger nødvendigheden af koordinering. I specialet definerer vi socialt myndighedsarbejde med børn og unge som *wicked problems*, hvor der er behov for multidimensionelle indsatser, da opgaverne er præget af uforudsigelighed og varierer efter tid og forståelse for den enkeltes situation. I og med at vi har med et *wicked problem* at gøre, understreger det altså nødvendigheden af at inddrage og have fokus på koordinering i specialets undersøgelse (Døssing, 2018, 51).

Vi vælger desuden at tage udgangspunkt i Alter og Hages to koordineringstyper, som bidrager med en begrebsmæssig skelnen, der findes relevant. Det er de to koordineringstyper; *administrativ og operationel koordinering*. Administrativ koordinering omhandler, hvordan organisationer koordinerer deres beslutningstagning, hvor operationel koordinering omhandler det at integrere arbejdsprocesser, når fagprofessionelle arbejder med samme borger. Specialet tager i den forbindelse udgangspunkt i et operationelt niveau, hvor forskellige fagprofessionelle i praksis integrerer en fælles arbejdsproces i forhold til den unges sagsforløb.

Videre vil specialet have de tre elementer; konflikt, magt og tillid for øje, da det også er elementer, som koordineringslitteraturen påpeger, har særlig indflydelse på koordinering.

Konflikt anses som en naturlig del af udviklingen i organisationer, og kan både forekomme på et individ- og et organisationsniveau, hvor konflikterne kan variere i størrelse og omfang. Netop konflikter har Brown (1983) også fokus på i sin teori vedrørende organisatoriske grænseflader, som beskrevet tidligere, hvor konflikter kobles til parternes adfærd og interesser (Døssing, 2018). Dette er endnu et argument for, at koordineringsperspektivet supplerer vores grænseflade-forståelse.

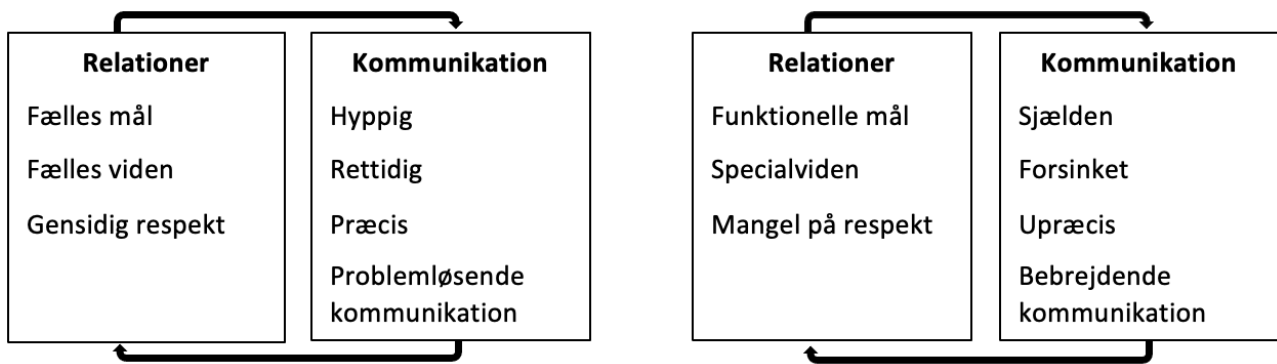
Magt forekommer i koordineringen, da parterne i organisationerne indtager forskellige roller og positioner, der naturligt afføder mere eller mindre magt mellem hinanden. Disse magtrelationer giver en kontekst af uens muligheder for parterne i koordineringen, hvilket kan føre til spændinger (Døssing, 2018).

Tillid er en vigtig forudsætning for samarbejdet mellem fagprofessionelle. I litteraturen er der enighed om, at tillid er en afgørende faktor for samarbejdet, der fremmer informationsdeling og innovation, og reducerer usikkerhed. Personalekontinuitet er i den sammenhæng vigtig, da tillid og kendskab skabes i individuelle relationer. I daglig praksis kan tillid skabes og fremmes ved bl.a. hyppig og vedvarende kommunikation samt informationsdeling mellem fagprofessionelle. Omvendt kan mangel på samme, samt en oplevelse af begrænset tid til at kunne kommunikere med hinanden i organisationen, føre til mistillid. Desuden kan ledelsesstrukturer og -former udfordre tilliden, hvor kontrol kan hæmme en eventuel tillidsskabende relation (Døssing, 2018).

Koordinering findes relevant at inddrage i specialet, da koordinering indgår som en funktionel del af et tværfagligt samarbejde. Forholdet mellem koordinering og samarbejde er dog i litteraturen omdiskuteret, hvor der bliver argumenteret for, at koordinering enten betragtes som en under- eller overordnet del af samarbejde (Ibid., 2018). Denne distancering er imidlertid ikke af definerende karakter for specialet, da vi ikke har til hensigt at forklare, hvad der er determinerende i forholdet. I stedet er vi interesserede i relationerne mellem de parter, der er tæt tilknyttet koordineringen. I undersøgelsens tilfælde drejer det sig om de fagprofessionelle, som indgår i den unges forløb. I den forbindelse findes det også relevant at tage udgangspunkt i relationel koordinering, hvilket er et begreb, Gittell (2012) har udarbejdet.

3.4.1. Relationel koordinering

Relationel koordinering er et begreb, Gittell har udarbejdet med udgangspunkt i sundhedsområdet, og kan defineres som *styringen af indbyrdes afhængigheder mellem mennesker, der udfører opgaver* (Gittell, 2012, s. 31). Velfungerende relationer er vigtige for organisationer, da de gør det muligt for fagprofessionelle at udføre arbejdet på en fornuftig tid uden brug af unødige ressourcer. For at skabe de velfungerende relationer er det nødvendigt at indarbejde relationer, når der koordineres på tværs - også uden en i forvejen personlig relation (Gittell, 2016). Relationel koordinering koncentrerer sig dermed overordnet om kommunikationen og relationen mellem de fagprofessionelle, som indbyrdes påvirker hinanden.

Figur 5: De syv dimensioner for relationel koordinering. Kilde: Gittell, 2016, s. 26.

Figur 5 illustrerer relationel koordinering med syv dimensioner, hvor hensigtsmæssige fællesskaber (fælles mål, fælles viden og gensidig respekt) skabes gennem og understøttes af hyppig, rettidig og præcis kommunikation, hvilket giver mulighed for en problemløsende kommunikation. Omvendt kan uhensigtsmæssige fællesskaber (funktionelle mål, specialviden og mangel på respekt), skabes gennem og understøttes af sjælden, forsinket og upræcis kommunikation, hvilket kan føre til en bebrejdende kommunikation. Som figurens pile illustrerer, forstærker de syv forskellige dimensioner hinanden (Ibid.).

I specialet vælger vi at anvende relationel koordinering, da vi er interesserede i at undersøge interaktionerne mellem de fagprofessionelle på et operationelt niveau, hvor relationel koordinering her bidrager med indsigter i forhold til det tværfaglige samarbejde. På trods af at Gittell har udviklet begrebet på sundhedsområdet, har bl.a. Moesby-Jensen, Ejrnæs & Andersen (2019) anvendt samme begreb på børne- og ungeområdet, hvilket vi ligeledes gør. Det gør vi, da vi anser, at flere af de samme mekanismer går igen i relationerne mellem de fagprofessionelle på børne- og ungeområdet som på sundhedsområdet.

Når vi vælger at tage udgangspunkt i mekanismerne i relationel koordinering, som den primære koordineringsteori, er det stadig med fokus på magt, konflikt og tillid. Begreberne bliver centrale forklaringselementer, da vi anser magt, konflikt og tillid som betydningsfulde og bagvedliggende elementer for, hvordan den relationelle koordinering udformer sig i grænsefladerelationerne, hvilket Brown ligeledes pointerer som centrale.

Yderligere finder vi, at mekanismerne i og udformningen af den relationelle koordinering påvirker rammerne for inddragelse af den unge i eget sagsforløb.

Da arbejdet og rammerne i det sociale arbejde fordrer tværfagligt samarbejde, kan det antages, at også funktionen og forståelsen af inddragelse med fordel kan koordineres i et fælles samarbejde. Uden et fælles udgangspunkt og fælles forståelse for inddragelsen af den unge, er det sandsynligt, at inddragelsen ikke får de rette rammer til at udfolde sig. Omvendt kan man forestille sig, at en bred faglig forståelse, samt en god dialog om den unges ønsker og de fælles faglige muligheder, vil skabe de bedste forudsætninger for inddragelse. Yderligere relaterer elementer omkring fælles mål, fælles viden og respektfulde interaktioner sig også til de elementer og dynamikker, der er afgørende for et produktivt konfliktniveau i grænsefladerne.

En relationel koordinering med hensigtsmæssige fællesskaber, som bundet ud i produktiv og problemløsende kommunikation, understøtter et helhedssyn på den unges sag. Det vil alt andet lige kunne skabe de bedste rammer for den mest optimale og bedst tilpassede inddragelse i den konkrete sag, der tager udgangspunkt i den unges ønsker og behov.

Derfor har vi en forventning om, at den gode relationelle koordinering faciliterer produktive konflikter i grænsefladerne, så de fagprofessionelle får en fælles forståelse af, hvad der er brug for i den konkrete inddragelsesproces, og derved hvordan inddragelsen udspiller sig.

3.5. Inddragelse

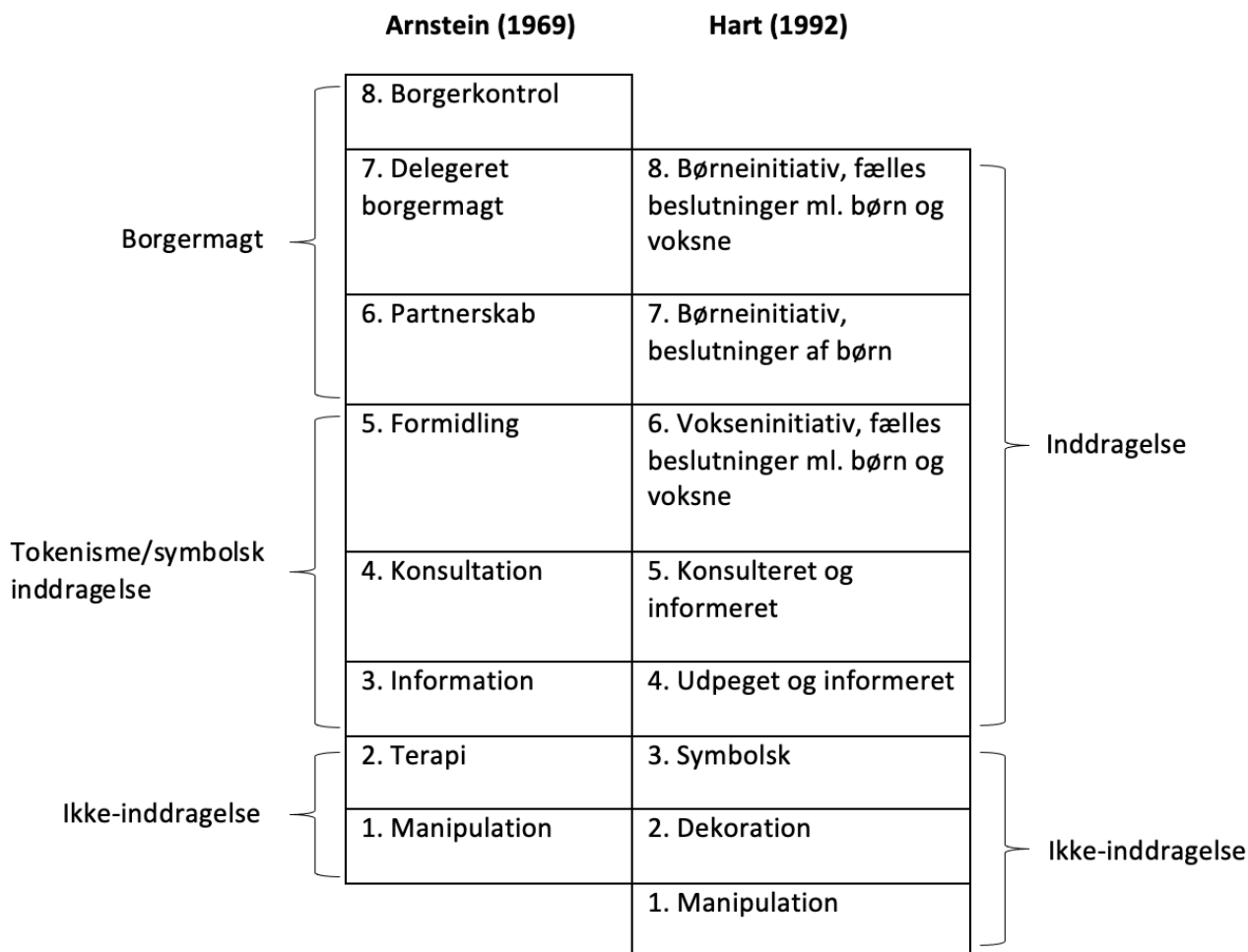
Ligesom koordinering er en delfunktion af tværfagligt samarbejde, er inddragelse det også. Inddragelse er et vigtigt værktøj i det tværfaglige samarbejde for at forstå de unge og deres udfordringer. Dertil er det vigtigt for os at få en forståelse af, hvad inddragelse indeholder for at kunne undersøge inddragelsesprocesserne, samt den unges oplevelse. For at opnå denne forståelse præsenterer vi inddragelsesteori, der indeholder forskellige perspektiver. En forståelse af de forskellige dimensioner af inddragelse, samt hvordan det kan anvendes på børne- og ungeområdet, danner grundlaget for, hvordan vi anskuer inddragelsen i specialet.

Inddragelse af børn og unge

Inddragelse bliver i litteraturen tildelt forskellige forståelser og typologier, men fælles for inddragelsesteori i dag er, at det i høj grad baserer sig på Arnsteins (1969) *deltagelsesstige*. Arnstein var en af de første til at nuancere begrebet, og brød dermed med den tidligere dikotomiske opfattelse af inddragelse. Skelsættende for Arnsteins forståelse var, at hun inddelte inddragelse i forskellige niveauer i sit forsøg på at definere borgerinddragelse i relation til myndigheder. Hendes teoretiske definition af borgerinddragelse er borgermagt, hvorfor inddragelsesstigen repræsenterer et magtperspektiv. Her handler det om, at en omfordeling af magten mellem de magtesløse og magthaverne er nødvendig, hvis en inddragelse skal kunne finde sted. Hun pointerer samtidigt, at stigen er en simplificering af virkeligheden og inddragelsesprocesserne mellem borgerne og myndighederne, men den illustrerer nogle vigtige forskelle i forståelsen af inddragelse som begreb (Arnstein, 1969).

Hart er en teoretiker, der har hentet inspiration fra Arnsteins deltagelsesstige og tilpasset den på børne- og ungeområdet (Hart, 1992). Vi vælger at se nærmere på Harts teori, da han står centralt i litteraturen omkring inddragelse af børn og unge. I sin forståelse af inddragelsesbegrebet opfatter Hart, ligesom Arnstein, at inddragelse kan niveauopdeles, hvorigennem børn og unges ret til deltagelse på et ligeværdigt niveau kommer til udtryk. I Harts undersøgelse tager han udgangspunkt i udviklingen af by- og miljøprojekter, hvor børn og unge bliver involveret som parter. Dermed bliver magthaverne, i Harts opfattelse, de voksne, og børn og unge de magtesløse. Samtidigt har Hart ikke det samme fokus på magtrelationerne mellem voksne og børn og unge, men i stedet hvor langt det er muligt for børn og unge at blive inddraget som kompetente individer i samarbejder med voksne.

For Arnstein foregår den mest optimale inddragelse på det øverste trin, som er borgerkontrol, og derfor er intentionen altid at nå højere op på deltagelsesstigen i forbindelse med inddragelse af borgeren. Hart tager imidlertid afstand fra denne tankegang, hvor inddragelse af børn og unge ikke nødvendigvis behøver at foregå på det øverste trin. Inddragelsen af barnet eller den unge afhænger i stedet af deres kompetencer, evner, interesser og alder, hvor det essentielle er, hvor meget de selv ønsker at deltage. Dertil påpeger Hart, at de voksne, i arbejdet med børn og unge, ikke har fejlet, hvis barnet eller den unge ikke inddrages på øverste trin (Ibid.).

Figur 6: Sammenligning af Arnstein og Harts deltagelsesstiger. Egen illustration.

Som figur 6 viser, opererer Arnstein med tre kategorier af inddragelse, hvorimod Hart blot definerer to. Samtidigt har Hart udeladt trinnet omkring borgerkontrol, og i stedet sætter han børneinitiativ øverst, hvor børn og unge træffer fælles beslutninger med voksne. I specialet tager vi afsæt i Harts deltagelsesstige, da specialets undersøgelsesområde bedst adresseres derigennem.

Opmærksomhedspunkter omkring inddragelse af børn og unge?

Flere har efterfølgende taget udgangspunkt i Arnstein og Harts deltagelsesstiger i deres forskning inden for inddragelse af udsatte børn og unge. Det, der særligt gør sig gældende, er, at der ikke findes en entydig definition på, hvordan inddragelse skal, og kan, foregå i praksis. Vis & Thomas (2009) samt Bessel (2011) har i den sammenhæng, i deres forskning af henholdsvis norsk og australsk praksis, anvendt deres egen forståelse af inddragelse, men med inspiration fra Hart. Begge

undersøgelser opererer ud fra en niveauopdelt forståelse af inddragelse, men med hvert sit take på niveauerne og deres betydning. I Vis & Thomas' undersøgelse arbejder de med seks inddragelsesniveauer og tager et kvantitativt udgangspunkt, hvor de isolerer en række variabler, som har betydning for børn og unges inddragelse. Særligt finder de, at jo flere møder barnet/den unge deltager i, jo større er sandsynligheden for, at inddragelsen vil blive opfattet som succesfuld. De argumenterer dog for, at flere møder ikke nødvendigvis er lig med en bedre inddragelse, men flere samtaler kan være med til bedre at forstå den specifikke sag, herunder den enkeltes behov og interesser, og kvalificere beslutningstagningen. Bessel derimod reducerer inddragelse til en tredimensionel forståelse:

(i) a child or young person has sufficient and appropriate information to be able to take part in the decision-making process; (ii) a child or young person has the opportunity to express their views freely; and (iii) the child or young person's views affect the decision. (Bessel, 2011, s. 497)

Modsat Arnstein (1969), Hart (1992) og Vis & Thomas (2009), som skelner mellem forskellige niveauer af inddragelse og ikke-inddragelse, arbejder Bessel ud fra tre dimensioner af inddragelse, som alle har betydning for inddragelse. Dermed bliver omdrejningspunktet for samtalerne i hendes undersøgelse ikke, hvor højt på et inddragelseshierarki de kommer, men nærmere hvorvidt de har en oplevelse af at føle sig set og hørt i deres forløb. I sin undersøgelse argumenterer Bessel dermed for, at det, der har betydning for en succesfuld inddragelse, er, at barnet/den unges synspunkter bliver værdsat både i en intrinsisk, instrumentel og demokratisk forståelse (Bessel, 2011).

Inddragelse ud fra en intrinsisk værdi omhandler det at skabe øget selvværd og selvtillid ved, at barnet eller den unge bliver set og hørt i sagsforløbet. Inddragelse ud fra en instrumentel værdi har til formål at facilitere mere responsive og effektive sociale indsatser, der både kommer barnet eller den unge til gode samt forvaltningsarbejdet. Sidst tager inddragelse ud fra en demokratisk værdi hensyn til sikring af borgerrettigheder og understøttelse af medborgerskabet. Den demokratisk inddragelse blev særligt cementeret i FNs Børnekonvention (Retsinformation, 1992) artikel 12, som beskrevet i problemfeltet, hvor inddragelse blev identificeret som en grundsten for børn og unges rettigheder.

Desuden har Bijleveld (2015) foretaget en litteraturgennemgang, heriblandt Vis & Thomas (2009), Bessel (2011) m.fl., af studier vedrørende inddragelse af udsatte børn og unge. I sin gennemgang af 21 studier, hovedsageligt fra UK, undersøger hun, hvordan børn og unge samt socialarbejdere oplever arbejdet med inddragelsen af udsatte børn og unge. Her påpeger hun særligt relationen mellem barn/ung og socialarbejderen som den mest centrale faktor i forhold til en betydningsfuld inddragelse. Omvendt kan denne relation være vanskelig at opnå, da organisatoriske forhold kan virke som barrierer, hvor organisatoriske regler og love kan udfordre en hensigtsmæssig inddragelse.

Inddragelse af børn og unge i en dansk kontekst

En dansk undersøgelse foretaget af Ankestyrelsen (2021) påpeger også relationsforhold som afgørende for en god inddragelse. Formålet med undersøgelsen er at blive klogere på, hvad der ifølge børn og unge kendetegner en god inddragelse, samt hvordan de oplever kommunernes inddragelse i deres sagsforløb. I undersøgelsen udleder de fire faktorer, som kendetegner god inddragelse (Ankestyrelsen, 2021, s. 7):

- At blive spurgt
- At blive hørt
- At blive set
- At blive orienteret.

For at kunne sikre muligheden for de fire faktorer, er relationen til sagsbehandleren altså af afgørende betydning, hvis inddragelsen skal kunne lykkes. Udover Ankestyrelsen kan bl.a. Jensen (2014) samt Kloppenborg & Lausten (2020) jf. *Problemfelt* også nævnes, da de ligeledes har bidraget til forskningen på området i en dansk sammenhæng. Et af Jensens (2014) centrale empiriske fund er, at udsatte børn og unge i høj grad ikke oplever sig inddraget, hvorfor hun udleder, at der i mange tilfælde er tale om symbolsk retorik. Desuden finder hun, at relationen til sagsbehandleren kan være svær at håndtere for børn og unge, hvorfor de ønsker støtte til at kunne mestre denne.

Fælles for de tre danske undersøgelser er, at de alle bygger på samme grundforståelse af inddragelse fra Hart. Derudover gør Jensen brug af Jørgensen (2000), der har teoretiseret tre niveauer i forbindelse med inddragelse i dansk praksis. Det er henholdsvis; *medindflydelse*, *medbestemmelse*

og selvbestemmelse (Jørgensen, 2000, s. 14). Jørgensen pointerer, i spænd med Hart, at det at være deltager fra en rettighedsvinkel, ikke er ensbetydende med at være enerådende. I Jørgensens niveauer skelner han mellem graden af indflydelse på de beslutninger, der skal træffes. Her tillægger Jørgensen medindflydelse, det at børn og unge informerer, hvilket bidrager med viden til sagsforløbet, og kan resultere i en evt. medindflydelse i beslutningstagningen, hvorfor der er tale om et beskrivende niveau. Medbestemmelse omhandler det, at barnet eller den unge giver deres meninger og følelser til kende, hvorfor de er medbestemmende i beslutningstagningen, da barnet eller den unge i højere grad er på et vurderende niveau. Ved selvbestemmelse træffer børn og unge beslutningen for deres eget vedkommende med udgangspunkt i egne ønsker og behov, hvorfor det kan karakteriseres som et handlende niveau. Hver af niveauer stiller forskellige krav til sagsbehandleren - fra at lytte og tolke til at kunne indgå i en dialog med respekt for barnet eller den unges handlinger (Ibid., s. 14).

Et andet begreb, der gør sig gældende i forbindelse med inddragelse, er empowerment. Empowerment bliver ofte anvendt synonymt med borgerinddragelse, hvorfor det findes nødvendigt at forstå begrebet. Andersen (2016a) beskriver empowerment, som det at borgeren tager ejerskab over sin egen situation og handler i sit eget liv. Socialarbejderne skal i denne sammenhæng bakke borgerens beslutninger op ud fra deres faglige udgangspunkt. Dermed er borgeren, i en empowermentforståelse, ekspert i eget liv, og skal selv fremlægge problemer og løsninger på de udfordringer, borgeren oplever (Andersen, 2016a, s. 267).

Andersen (2016b) har desuden gennemført forskning omkring empowerment i forhold til børn og unge med diagnosen ADHD. Hun arbejder med begrebet *ability*, som repræsenterer modstykket til ordet *disability*. Det indebærer, at man som fagperson, der arbejder med udsatte børn og unge med ADHD skal søge at se personen frem for diagnosen. Det kræver, at sagsbehandleren skal danne sig et overblik over forholdet mellem den unges muligheder og begrænsninger. Det kan gøre inddragelsen mere dynamisk i stedet for at fokusere på en diagnose som en begrænsning i sig selv (Andersen, 2016b, s. 116-117). Andersens forskning fokuserer på diagnosen ADHD, men vi vurderer, at det er perspektiver, der kan tages videre til udsatte unge, der har andre diagnoser. I specialet benytter

vi os af Andersens udlægning af begrebet ability som en underliggende forståelse for, hvad der har betydning for inddragelse og empowerment for udsatte unge med diagnoser.

Specialets forståelse af inddragelse

Ud fra denne gennemgang af inddragelsesteori på børne-og ungeområdet præsenterer vi i dette afsnit specialets forståelse og brug af inddragelse i undersøgelsen.

Først og fremmest bruges Hart til at anskue outcomet af inddragelsesprocessen. Harts deltagelsesstige benyttes til at vurdere niveauet af inddragelse. Deltagelsesstigen agerer dermed et måleredskab for niveauet af inddragelse, men kan ikke uddybe forståelse af, hvilken proces der ligger til grund herfor. I undersøgelsen anvender vi yderligere Jørgensens tre dimensioner af inddragelse. Hans dimensioner supplerer med yderligere forståelse af Harts niveauer for inddragelse.

For at forstå dynamikkerne og forholdene, der ligger bag inddragelsesniveauet og dimensionen, anvender vi andre aspekter af inddragelsesteori for, i samspil med det tværfaglige samarbejde, at forstå inddragelsesprocessen. Ud fra inddragelsesteori identificerer vi en række elementer, vi definerer som relevante i forhold til forudsætningerne i inddragelsesprocessen. De inddragelseselementer, vi identificerer, er:

- Relation
- Organisatoriske forhold
- Ressourcer (evner og lyst)
- Inddragelsesværdier

Bag disse inddragelseselementer er vi opmærksomme på, at der findes aspekter, som kan spille ind i udfoldelsen heraf. I forhold til relation mellem ung og fagprofessionel kan kontinuitet være centralt. I den forbindelse kan flere møder med fokus på at se, høre, spørge og orientere den unge, være vigtige elementer for at skabe en god relation. Organisatoriske forhold indebærer de organisatoriske enten muligheder eller barrierer, der kan opstå på baggrund af bl.a. tid, lovgivning og systemmæssige forhold, og som direkte eller indirekte påvirker inddragelse. Den unges ressourcer indebærer aspekter af den unges kontekst, som bl.a. evner og muligheder samt interesse og lyst. Inddragelsesværdierne er med inspiration fra Bessels udlægning af forskellige forståelser af

inddragelse, herunder; intrinsisk, demokratisk og instrumentel. Vi er opmærksomme på, at disse elementer ikke er endegyldige i forhold til at uddybe inddragelsen, men det er dem, vi teoretisk vurderer, bedst afdækker forståelsen af inddragelse.

Elementerne fungerer som en konkretisering af, hvad der har betydning for inddragelsen både i form af muligheder og barrierer. Elementerne ser vi i specialet som perspektiver, der er indlejret i inddragelse, hvilket vi forventer har en påvirkning for udformningen af det tværfaglige samarbejde, og dermed inddragelsesprocessen.

3.6. Operationalisering

Dette afsnit har til formål at præsentere en operationalisering af specialets teori. Dette kommer til udtryk ved en teoretisering af specialets udvalgte teori, hvorigennem vi anskuer og undersøger empirien, for bedst muligt at besvare specialets problemformulering. I det følgende udledes specialets teoretiske kernebegreber, hvor vi argumenterer for de teoretiske begrebers samspil og anvendelse.

For at undersøge dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde tager vi udgangspunkt i udvalgte kernebegreber fra teorierne omkring grænseflader, brændpunkter, koordinering og inddragelse. Vi finder, at særligt de teoretiske perspektiver på grænseflader, brændpunkter og koordinering komplementerer hinanden i forhold til at få et dybdegående teoriapparat og forståelse af det tværfaglige samarbejde. Teorien om organisatoriske grænseflader fungerer som en yderligere kontekstualisering og organisatorisk rammesætning for et tværfagligt samarbejde. Derudover er grænsefladeteori et grundlæggende organisationsteoretisk udgangspunkt, der giver os en forståelse af, hvad konflikt kan betyde for et samarbejde, samt hvilke elementer og dynamikker, der spiller ind på konfliktudfoldelsen. Det giver bl.a. en forståelse af, hvordan organiseringen i grænsefladerne kan variere, samt hvordan repræsentanternes evne og vilje til aktiv interaktion spiller en rolle for det effektive samarbejde. Koordinering kan bidrage med yderligere perspektiver og uddybning af, hvad der påvirker repræsentanternes adfærd. Koordinering ligger som en indbygget faktor for produktiv konflikt. I den forstand er koordineringsteorien komplementerende til grænsefladeteorien, hvor især relationel koordinering er indlejret i interaktionsmønstrene for produktiv konflikt.

Koordineringsteorien supplerer yderligere med andre perspektiver i forhold til magt og tillid. Vi fortolker grænsefladeteorien på en måde, hvor tillid og magt er relevant, men det er ikke perspektiver, Brown uddyber eller kobler direkte til dynamikkerne i grænsefladerne. Det er ét af de elementer, vi benytter koordineringsteorien til.

På samme måde anvendes brændpunkter som supplerende perspektiver til grænsefladeteorien. Brændpunkterne bringer nogle praksisnære begreber, der kobler grænsefladeteorien og konfliktsituationer til en professionskontekst.

For at kunne forstå inddragelse i relation til tværfagligt samarbejde, anvender vi Harts deltagelsesstige, Jørgensens tre dimensioner samt inddragelseselementerne; Relation, organisatoriske forhold, den unges ressourcer og inddragelsesværdierne. Hart og Jørgensen bliver et billede på den faktiske inddragelse, hvor elementerne er et udtryk for det, der ligger som grundlag for inddragelsens outcome. Disse inddragelseselementer sætter nogle betingelser for det tværfaglige samarbejde i forhold til inddragelsen af anbragte unge.

Vi finder det interessant at undersøge det gensidige forhold, som eksisterer mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde. Vi har en forventning om, at interaktionen og arbejdet i grænsefladerne omkring den unge påvirkes af inddragelseselementernes udformning, og vice versa. Denne gensidige afhængighed er afgørende for outcome af inddragelsen i den unges forløb. Det er tilfældet, da vi har en teoretisk antagelse om, at der er en sammenhæng mellem dynamikkerne i grænsefladerne og de elementer, der ligger til grund for inddragelsen, hvilket sammen udgør inddragelsesprocessen.

Inddragelsesprocessen repræsenterer en kontinuum-forståelse af inddragelse, som vi i specialet bruger til at præsentere inddragelse som et flerdimensionelt begreb. Denne kontinuums-forståelse supplerer Harts inddragelsesstige, som er af mere hierarkisk karakter i sin udlægning af inddragelse. Inddragelsesstigen giver et indblik i, på hvilket niveau inddragelsen finder sted, altså *hvor meget* den unge er inddraget. Inddragelsesprocessen giver på den anden side ikke et indblik i niveauet af inddragelse, men kan ud fra den gensidige påvirkning mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde forklare, *hvordan* inddragelsen finder sted. Tilsammen danner denne kombination en horisontal og

vertikal inddragelsesforståelse i det tværfaglige samarbejdet med inddragelse af anbragte unge. Det er medhjælpende til at skabe en forståelse inddragelsesprocesserne, hvor nyetablerede sammenhænge mellem tværfagligt samarbejde og inddragelse skabes, som giver en praksisnær forståelse af, hvordan relevante repræsentanter former inddragelsesprocessen gennem deres indstilling, forståelse og oplevelse af det dynamiske arbejde omkring anbragte unge.

4 METODE

I dette afsnit vil vi beskrive specialets metodiske tilgang og refleksioner. Afsnittet har til formål at give en indsigt i, hvordan undersøgelsen er blevet gennemført, samt hvordan specialets resultater er opnået. Dertil fremgår de overvejelser, vi har gjort os i forbindelse med specialets metodiske afsæt.

4.1. Kvalitativ metodetilgang

Som beskrevet i forskningsdesignet har specialet til formål at frembringe viden om inddragelsesprocesser af anbragte unge på botilbud gennem en kvalitativ metodetilgang. Specialets empiriske grundlag, til besvarelsen af problemformuleringen, baserer sig på interviews med en udsat ung og de fagprofessionelle, der arbejder omkring den unges sag. Hensigten er, at empirien bliver sat i spil med specialets netop præsenterede teoriapparat, hvorfor der forekommer en dialog mellem specialets teori og empiri.

4.1.1. Interviews

Specialet baserer sit empiriske grundlag på en række individuelle interviews. Der er blevet foretaget et interview med en udsat ung fra et botilbud i Herning Kommune, samt interviews med en række fagprofessionelle der arbejder med den unges sag. Disse fagprofessionelle inkluderer en pædagog, socialrådgiver, ungementor og tidligere tilknyttet psykolog.

Helt grundlæggende kan et interview defineres som det at gennemføre en samtale med et bestemt formål (Harrits, et al., 2017, s. 148), hvilket giver os mulighed for at komme helt tæt på den anbragte unge og de fagprofessionelle, samt deres perspektiver på inddragelsesprocesser. Denne metodetilgang findes særlig fordelagtig, da specialets opnår en indsigt i og viden om de anbragte unge og fagprofessionelles livsverden, og derigennem deres meninger, holdninger og oplevelser i forhold til oplevelsen af og arbejdet med inddragelsesprocesser. Det kvalitative forskningsinterview stiller samtidigt krav til os, hvor det er særlig vigtigt at tilegne en grundig baggrundsviden før interviewene foretages (Tanggaard & Brinkmann, 2015a, s. 34). Denne baggrundsviden har vi opnået gennem research samt kontakt til relevante medarbejdere i Herning Kommune, hvor vi har søgt viden om

bl.a. botilbuddet i Herning Kommune, hvor den unge er tilknyttet, samt om praksisarbejdet omkring anbragte børn og unge.

Desuden er vi opmærksomme på, at vi interviewer to forskellige grupper, herunder anbragte unge og fagprofessionelle. Interviewene med de fagprofessionelle omhandler deres oplevelser og opfattelser af det tværfaglige samarbejde omkring inddragelseprocesser af den anbragte unge, hvor interviewet med den anbragte unge omhandler en fortælling af sit forløb og derigennem sin oplevelse af inddragelse. På den baggrund er der forskel i den viden, vi får fra de to grupper, idet de fagprofessionelle taler ud fra deres fagprofessionalitet, hvorimod den anbragte unge beretter om sine personlige livshistorier - fortællinger om følsomme og sårbare oplevelser i kraft af sin position som udsat. Derfor er der, særligt i forhold til interviewet med den anbragte unge, nogle forbehold og vilkår, som vi tager højde for.

Først og fremmest arbejder vi ud fra retningslinjerne vedrørende god forskningsskik, hvor vi særligt er opmærksomme på det etiske og moralske ansvar i forhold til at beskytte og respektere interviewpersonen.

Dertil er vi ligeledes opmærksomme på ikke at medvirke til at udstille, stigmatisere eller yderligere ekskludere den anbragte unge, der deltager i undersøgelsen (Petersen, 2020, s. 158). Vi imødekommer dette i selve interviewet med den unge, hvor vi har præsenteret, at vi blot er interesserede i hans oplevelser, og at der dertil ikke findes noget rigtigt eller forkert. Yderligere har vi været eksplícite i at tydeliggøre over for den unge, at deltagelsen er frivillig, hvor han til enhver tid kan trække sig, samt kun svare på de spørgsmål, han føler sig tryk ved. Desuden har vi foretaget en række overvejelser omkring anonymisering i specialet, hvilket vil blive beskrevet senere under dette afsnit.

Vi har særligt fokus på relationen mellem interviewer og den anbragte unge (Tanggaard & Brinkmann, 2015a, s. 33). På den baggrund har vi i interviewet med den anbragte unge lagt vægt på at opnå en tillid. Denne tillid forsøger vi at opnå ved at skabe et rum, hvor den unge har mulighed for at udtrykke sig frit og ubekymret bl.a. gennem en uformel tone. Dertil har vi i tilrettelæggelsen af interviewet indtænkt aspektet omkring tillid, idet vi tilgår interviewene med åbne spørgsmål, der

knytter sig til hans oplevelser, hvor interviewer i høj grad udtrykker en forståelse og interesse for den unges situation.

For at indfange den individuelle beretning foretager vi narrative interviews med den anbragte unge gennem den ustrukturerede interviewform. Den ustrukturerede interviewform giver mulighed for, at den unge kan fremstille sin oplevelser med egne ord (Harrits et al., 2017, s. 150), hvilket findes væsentligt i interviewet med den anbragte unge, da vi ønsker at få indsigt i hans forløb og oplevelse af inddragelse. På den baggrund har vi blot temaer og overordnede spørgsmål, funderet i specialets teoriapparat, som indgangsvinkel til interviewet, der løbende tilpasses og uddybes. I den forbindelse har vi udarbejdet en interviewguide (bilag 1), som har virket understøttende i udførelsen af interviewet.

Vi finder derimod den semistrukturerede interviewform bedst egnet til interviewene med de fagprofessionelle. Denne interviewform giver mulighed for en strukturering af interviewene med afsæt i teoretisk funderede spørgsmål, men samtidigt med en åbenhed i forhold til interviewenes forløb. På den baggrund er der mulighed for at forfølge de fagprofessionelles narrativer, hvor nye perspektiver, både inden- og udenfor specialets teoretisk funderede spørgsmål, kan gøres eksplicitte. Vi har ligeledes udarbejdet en interviewguide (bilag 2) for interviewene med de fagprofessionelle.

De to interviewguides er grundlæggende opbygget ens. De er struktureret med to kolonner, hvor den første kolonne indeholder teoretiske temaer, som ønskes undersøgt. Den anden kolonne indeholder interviewspørgsmålene, som er bliver stillet i interviewene og afspejler det teoretiske tema. Dog er interviewguidene til den unge ikke nær så teoristytet som interviewguidene til de fagprofessionelle.

4.1.2. Udvalgelse af interviewpersoner

Vi har udvalgt interviewpersoner, der giver os mulighed for at få en indsigt i, hvordan der både arbejdes med inddragelse af anbragte unge, men også hvordan inddragelse opleves af anbragte unge. Udvælgelsen af interviewpersonerne har været en løbende proces, hvilket case studiet også tillader på baggrund af dens fleksibilitet. Vi har først og fremmest udvalgt en udsat ung, som bringer perspektiver på oplevelsen af inddragelse, og er ligeledes med til at kvalificere forståelsen af

inddragelsen, der gør sig gældende i inddragelsesprocessen. Herudfra har vi udvalgt de fagprofessionelle, som den unge oplever er relevante for sit sagsforløb. De fagprofessionelle har til hensigt at forklare dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde og inddragelsen, der gør sig gældende i inddragelsesprocessen.

I udvælgelsen af interviewpersoner har vi haft en indgangsvinkel til Herning Kommune, hvor vi har været interesseret i deres arbejdspraksis i forhold til anbragte børn og unge. Vi blev gennem Herning Kommunes centerchef for det socialfaglige område og derefter centerlederen for Døgn & Familiestøtte Herning sat i kontakt med en funktionsleder for en række botilbud i Herning Kommune. Gennem funktionslederen har vi fået adgang til en udsat ung på et botilbud, hvor funktionslederen har videredelt et opslag omhandlende specialets formål og interesse. På baggrund af opslaget sagde to unge ja til at medvirke i specialet, hvor den ene på grund af personlige udfordringer måtte afbryde deltagelsen. På den baggrund har vi ikke haft indflydelse på udvælgelsen. Der kan altså argumenteres for, at funktionslederen agerer gatekeeper i specialets undersøgelse, idet vedkommende har en indflydelse på adgangen til felten. Funktionslederen har givet os en hurtig og effektiv adgang til den unge, men hvorvidt vedkommende har haft indflydelse på, hvilken ung der har sagt ja, vides ikke, hvorfor vi er opmærksomme på dette aspekt i forhold til specialets validitet (Karpatschhof, 2015, s. 456).

For at kunne forklare det tværfaglige samarbejdes betydning for inddragelsesprocesserne af unge, tager vi udgangspunkt i de fagprofessionelle, der arbejder omkring den anbragte unges sag. Disse fagprofessionelle har vi fået kontakt til gennem den unge, som selv har udvalgt og givet os tilladelse til at tale med de fagprofessionelle omkring sin sag. Vi vælger hovedsageligt at koncentrere os om den nære nutid, hvilket vil sige, at de fagprofessionelle, der er udvalgt, har været i kontakt med den unge i forbindelse med relevante forløb eller tilbud inden for den nære nutid. I den forbindelse er vi opmærksomme på, at de fagprofessionelle, som vi har udvalgt til undersøgelsen, ikke er de eneste, der har været i berøring med den anbragte unges sag - der ligger meget forud for det nutidsbillede, vi undersøger. Dette er et aspekt, som vi er opmærksomme på, da undersøgelsen også har fokus på den anbragte unges fortælling, altså hans livsberetninger, omkring hans forløb og oplevelse

med inddragelse. Dermed vil fortællingerne også indeholde perspektiver, der ligger forud for den nære nutid.

I forhold til antallet af interviewpersoner er vi i specialet opmærksomme på mætningspunktet (Harrits et al., 2017, s. 165). Først og fremmest har den unge defineret, hvem de relevante fagprofessionelle er i sit sagsforløb. På den baggrund har vi løbende overvejet og vurderet, hvorvidt antallet, og den information de fagprofessionelle bringer, er tilstrækkelig i forhold til specialets mætningspunkt. Her har vi kun fundet det relevant yderligere at tage kontakt til hans nuværende psykolog i Herning, som den unge gav os tilladelse til at interviewe, men hvor psykologen ikke havde mulighed for at deltage. Et interview med den nuværende psykolog vil kunne have givet os en forståelse af den nuværende tilknytning, den unge har til psykiatrien, hvor den tidligere psykolog giver et indblik i den unges udredningsproces for den nuværende diagnose. Ved at have haft den nuværende psykologs perspektiv med, ville det alt andet lige have bidraget til specialet med et bedre helhedssyn på den unges sagsforløb. Men vi anser det dog ikke, som en større problematik for specialets validitet, da vi allerede har perspektiver med fra psykiatrien. Vi foretager derudover et opfølgende interview med den unge, da vi havde en række uddybende spørgsmål, på baggrund af indsigten fra interviewene med de fagprofessionelle omkring den unges sag. Hertil har vi udarbejdet en interviewguide, der i højere grad har en karakter af at være struktureret (bilag 3).

Samtidigt har vi ikke fundet det relevant at foretage interviews med bl.a. ledere eller politikere, da specialets undersøgelse først og fremmest ikke lægger op til at undersøge disse organisatoriske niveauer. I specialets udvalgte teori findes der imidlertid ledelsesaspekter, men det fremgår ikke af de fagprofessionelles udtalelser, at ledelse eller politik spiller en betydningsfuld rolle i inddragelsesprocessen.

4.1.3. Oversigt over interviewpersoner

I specialet har vi valgt at anonymisere både botilbuddet, den anbragte unge og de fagprofessionelle. Dette gør vi for at respektere og beskytte de deltagende. Vi vælger derfor at anonymisere den anbragte unge med et andet navn, og de fagprofessionelle med deres funktion. Den unge vil fremadrettet i specialet refereres til som Peter. Med dette udgangspunkt har vi lavet en kort præsentation af interviewpersonerne.

Interviewpersoner
Peter Peter er 20 år, og har boet på det nuværende botilbud i 3 år. Er diagnosticeret med skizofreni og personlighedsforstyrrelser. Første interview blev afholdt d. 2. april 2021 over Teams. Andet interview blev afholdt d. 13. maj 2021 over Teams.
Kontaktpædagog Uddannet pædagog, og har arbejdet på botilbuddet i 2 år. Har været tilknyttet Peters kontakt-pædagog i 1 år. Interviewet blev afholdt d. 2. april 2021 over Teams.
Socialrådgiver Socialrådgiveren er ansat i Peters hjemkommune, som er uden for Herning. Har været ansat som socialrådgiver i 3 måneder, samt tilknyttet Peters socialrådgiver i lige så lang tid. Interviewet blev afholdt d. 8. april 2021 over Teams.
Ungementor Ansæt som mentor i ungevejledningen i Herning Kommune og har været det i 2 år. Uddannet som ergoterapeut og har været tilknyttet som Peters mentor i 1 år. Interviewet blev afholdt d. 14. april 2021 over Teams.
Psykolog Arbejder som psykolog i det ambulante behandlingstilbud, Ambulatorium for Unge med Skizofreni (OPUS), på Aarhus Universitetshospital. Har været ansat siden 2009. Var tilknyttet Peter i 2 år, mens han var i det ambulante behandlingsforløb. Det er 1 år siden, psykologen sidst har haft kontakt med Peter. Interviewet blev afholdt d. 15. april 2021 over Teams.

Tabel 1: Oversigt over interviewpersoner

Som det fremgår af tabellen, blev alle interviews foretaget online, hvilket skyldes hensyntagen på baggrund af Covid-19-situationen. Til hvert interview deltog to af specialegruppens medlemmer,

hvor interviewene fulgte de planlagte strukturer. Interviewene er blevet optaget og efterfølgende transskriberet (bilag 4-9).

4.2. Udfordringer

Specialet har i processen stødt på en række udfordringer, der findes relevante at adressere i forhold til undersøgelsens resultater.

4.2.1. Indsamling af empiri

En særlig udfordring for undersøgelsen har været indsamlingen af empiri. Oprindeligt ønskede vi i specialet at tage udgangspunkt i to unges sagsforløb, men endte med kun at tage udgangspunkt i ét sagsforløb. Dette skyldes, at den anden anbragte unge, sent i specialets proces, ikke havde mulighed for at deltage i undersøgelsen grundet personlige udfordringer. Det er først og fremmest et udtryk for områdets skrøbelige karakter, hvor de anbragte unges hverdage kan være omskiftelige, og dernæst en uheldig omstændighed for vores undersøgelse.

Havde den anden unge deltaget i undersøgelsen, ville det samtidig have betydet justeringer i forhold til vores forskningsdesign. Den oprindelige tanke var, at vi fortsat ville have foretaget et embedded single-case design, hvor to anbragte unge og deres fagprofessionelle ville have bidraget med flere perspektiver på samme analyseenhed. Derfor var intentionen ikke at foretage et multiple-case design trods de to unges sagsforløb. Dette skyldes, at vi i udvælgelsesprocessen ikke omhyggeligt havde mulighed for at udvælge de to unge, hvilket er en vigtig forudsætning for at foretage et multiple-case studie. Vi var dog bevidste om, at vi gennem interviews med to unge skulle være særligt opmærksomme på deres forskelle og ligheder, og dermed udfaldet af resultatet - om resultatet minder om hinanden eller ikke minder om hinanden (Yin, 2018, s. 91). Derfor kan det heller ikke udelukkes, at et multiple-case design ville have givet mest mening i forhold til besvarelsen af problemstillingen. Jf. *Forskningsdesign* er det efterstræbelsesværdigt at basere ens undersøgelse på flere cases. Herigennem kunne vi i højere grad have opnået robuste resultater, da det ville have skabt mere nuancerede forklaringer. Dette vil samtidig styrke resultaternes generaliserbarhed.

Ved vi kun tager udgangspunkt i ét sagsforløb, har vi fået frigivet ressourcer, hvilket vi har forsøgt at vende til en styrke. Vi var fra starten af været opmærksomme på, at det er hensigtsmæssigt at

foretage opfølgende interviews i takt med, at vi får mere indsigt i problemstillingen på baggrund af empirien. Som udgangspunkt afgrænsede vi os imidlertid fra at foretage opfølgende interviews, da det ressourcemæssigt ikke kunne lade sig gøre. Men som det tidligere fremgår, foretager vi et opfølgende interview med Peter, da det er givende for undersøgelsen og muligt grundet de frigivne ressourcer. Det giver specialet mere valide resultater, i kraft af opnåelsen af et mætningspunkt (Tanggaard & Brinkmann, 2015a, s. 32).

Derudover har specialet haft en begrænsning i at anvende flere relevante datakilder for undersøgelsen, hvor bl.a. interne sagsdokumenter udarbejdet af de fagprofessionelle i Peters sag, kunne have bidraget med et større indblik i sagsforløbet. Sådanne dokumenter har ikke været muligt for os at anskaffe, da det er fortroligt materiale. Det ville have været med til at opnå en metodisk triangulering, hvor interne sagsdokumenter vil have bakket yderlige op om de fagprofessionelles udtalelser i interviewene og forståelsen af deres indbyrdes relationer, da der i interviewene er en ulempe idet, deres udtalelser udelukkende er hukommelsesbaserede.

4.2.2. Covid-19

Udformningen af dette speciale har på flere måder været præget af, at Danmark delvist er lukket ned grundet Covid-19-pandemien. Det giver en række konkrete udfordringer, som vi tager stilling til i forhold til specialets undersøgelse.

Interviewet med Peter og de fagprofessionelle havde vi foretrukket at udføre fysisk, men grundet omstændighederne er vi nødt til at foretage alle interviewene online. Det, at vi ikke kan udføre interviewene fysisk, sætter nogle begrænsninger for samtalens flow og interaktionen mellem interviewer og interviewperson. Udfordringerne er for os større, da vi har med anbragte unge at gøre. Som tidligere nævnt følger der nogle særlige forbehold og overvejelser, når det er anbragte unge, der er informanter. Vi ønsker at skabe et tillidsfuldt forhold til Peter, så han føler sig tryk ved at dele sin historie og oplevelse med os, men at gøre det online er potentielt en forhindring for netop dette. Der kan dog ligeledes argumenteres for, at det at interviewene har foregået online, er en styrke, da tilgængeligheden i forhold til interviewene med de fagprofessionelle i Peters sagsforløb og Peter selv har været lettere.

Dernæst betyder Covid-19-nedlukningen af Danmark, at vi som gruppe er nødt til at fravælge at lave deltagerobservationer af møder, samtaler, dagligdag, etc. for at belyse og undersøge dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde omkring den unge. Ved at lave deltagerobservationer kunne vi opnå en triangulering og derved supplere interview-empirien med et andet perspektiv, samt bidrage med andre dimensioner og styrke validiteten i undersøgelsen.

Kommunikationen med informanterne inden de første samtaler og interviews har foregået over mail. Vi har ikke haft mulighed for at komme ud og se institutionen, hvor vi kunne have skabt os et helhedsindtryk af den unge og hans hverdag. Vi er i processen opmærksomme på, at vi kunne have haft gavn af sådanne indledende indtryk, før vi foretog interviewene. Uden uformelle indledende samtaler har vi gennem mails med kontaktpædagogen blot fået brudstykker af viden om den unges hverdag og situation. Dog er den manglende forhåndsviden også en fordel, hvor vi tilgår særligt den første samtale med Peter åben og ufarvede.

Grundlæggende giver Covid-19 nogle udfordringer, vi som gruppe har skulle tage stilling til. Vi har gjort os overvejelser om, hvordan vi bedst kunne imødekomme udfordringerne, hvor vi har været bevidste om at skabe de mest optimale rammer for dataindsamlingen i en udfordrende tid. Vi anser undersøgelsens metode og interviews som veltilpassede og vellykkede i forhold til vores problemstilling.

4.3. Forskningskriterier

I dette afsnit præsenterer vi, hvordan specialet lever op til forskningskriterier gennem vores forståelse af validitets- og reliabilitetskriterierne. Der findes i metodelitteraturen en række forståelser af forskningskriterierne, hvilket særligt er determineret af den anvendte metodetilgang.

4.3.1. Construct validity

Construct validity er et begreb brugt af Yin (2003, s. 35-36), der skal forstås som de korrekte operationelle måleredskaber for undersøgelsen. Yin påpeger imidlertid, at det er et svært kriterie at opnå i case studier, da forskeres subjektive bedømmelser bliver styrende for dataindsamlingen. Gennem vores indledende arbejde omkring inddragelsesprocesser af anbragte børn og unge har vi identificeret, at det tværfaglige samarbejde og inddragelse er en uundgåelig del af hinanden. Vi er derfor

interesserede i at undersøge, hvordan de to perspektiver påvirker inddragelsesprocesser af anbragte unge. Et operationelt måleredskab for specialets undersøgelse er teoriapparatet, der afdækker, hvordan det tværfaglige samarbejde og inddragelse opfattes og fungerer. I den forbindelse afdækker og kobler vi flere teoretiske forståelser for tværfagligt samarbejde samt inddragelse, hvilket udmønter sig i en teoretisk operationalisering. Her forklarer og kobler vi de valgte teorier i henhold til at undersøge inddragelsesprocesserne af anbragte unge.

Andre har ligeledes beskrevet dette validitetskriterie som *målingsvaliditet*, hvor den valgte teori skal understøtte det, som undersøgelsen har til formål at afdække (Harrits et al., 2017, s. 148). Ved at specialet har udarbejdet et operationaliseret teoriapparat, søges opnåelse af construct validity/målingsvaliditet, der sikrer en gyldighed af undersøgelsens resultater.

For ikke at skabe subjektive bedømmelser er vi i specialet opmærksomme på, hvorvidt vi overvejer andre forklaringer på undersøgelsens resultater, end den anvendte teori giver. Vi forsøger at imødekomme dette, ved at have søgt bredt i den teoretiske litteratur omkring det tværfaglige samarbejde og inddragelse, for at kunne forklare inddragelsesprocesserne af anbragte unge. Derudover er vi åbne for andre forklaringer, der ligger uden for specialets operationaliserede teoriapparat.

For yderligere at sikre, at der er overensstemmelse mellem den valgte teori og undersøgelsen, er begge interviewguides udarbejdet ud fra det operationaliserede teoriapparat. Det gør vi, da vi er interesserede i at sørge for, at spørgsmålene har teoretisk relevans. For at sikre det teoretiske fokus, men samtidigt være opmærksomme på nye perspektiver, som empirien bidrager med, koder vi interviewene. Her foretager vi både åben kodning for at sikre, at vi får eventuelt usete perspektiver med, og en lukket kodning med udgangspunkt i specialets operationaliserede teori. En uddybning af kodningen bliver præsenteret i specialets analysestrategi.

Derudover er vi i specialet opmærksomme på begrebet social desirability, der udgør en udfordring i forhold til construct validity. Social desirability forholder sig til individers tilbøjelighed til at afgive mere favorable svar, der får dem til at fremstå mere attraktive. Det betyder derfor også, at de besvarelser, informanterne kommer med, ikke nødvendigvis afspejler de faktiske forhold, men snarere informanternes ønske om forholdene. Dette forekommer særligt problematisk, når undersøgelser gerne vil indfange informanternes oplevelser og forståelser, hvilket specialet har til hensigt (Jo et. al., 1997). Derfor er vi i specialet bevidste om, hvorvidt der forekommer social desirability i forbindelse

med interviewene - særligt med de fagprofessionelle. For at imødekomme dette forholder vi os derfor også kritisk over for de svar, de fagprofessionelle afgiver. Her søger vi gennem analysen at komme bagom de verbale konstruktioner, og belyse om der forekommer afvigelser mellem udtalelser og reel handling.

4.3.2. Ekstern validitet

Ekstern validitet er oftest omtalt som en barriere i single-case studier, da grundlaget for at kunne generalisere er for snævert. Dette skyldes dog i høj grad, at forståelsen af ekstern validitet er i en statistisk forstand (Yin, 2003, s. 37). I specialet søger vi i stedet ekstern validitet ud fra en forståelse af analytisk generaliserbarhed. Den analytiske generaliserbarhed omhandler en overvejelse og bedømmelse af, hvorvidt ens resultater kan anvendes i lignende cases. Dermed er det vigtigt at basere ens vurdering af casen på særlige kendetegn og fælles egenskaber i forhold til andre cases (Roald og Køppe, 2008, s. 95) I og med at specialet er teorigenerende, er det den udviklede teori, vi ønsker at generalisere til andre anbragte unges sagsforløb. Vi ser dermed ikke den eksterne validitet som en større problematik, da det ikke er Peters individuelle sagsforløb, men den genererede teori på baggrund hans sagsforløb som vi vil generalisere.

For at imødekomme den analytiske generaliserbarhed har vi derfor undersøgt casens repræsentativitet, og den kontekst specialets case indgår i jf. *Forskningsdesign*. På den baggrund kan der argumenteres for, at specialets genererede teoretiske sammenhænge kan generaliseres til andre anbragte unges sagsforløb i danske mellemstore kommuner.

4.3.3. Reliabilitet

Reliabiliteten i en undersøgelse dækker over dens gentagelighed og pålidelighed (Andersen, 2017, s. 101-102). Da specialets undersøgelse tager udgangspunkt i interviewformer, der er henholdsvis ustruktureret og semistruktureret, er det være vanskeligt at sikre en fuldstændig gentagelighed. Ved disse interviewformer er det indlejret, at uddybende spørgsmål og samtals fokuspunkter kan variere fra interview til interview alt efter informantens oplevelser og forståelser. Det er især gældende ved det ustrukturerede interview, som i sagens natur ofte vil udvikle sig i forskellige retninger. Derudover spiller konteksten hos både den unge og de fagprofessionelle en rolle for deres udsagn. Det kan ikke garanteres, at perspektiverne og svarene vil være de samme om f.eks. et år. Dette

er en betingelse for undersøgelsen, men er ikke afgørende for undersøgelsens kvalitet, da direkte gentagelighed ikke er efterstræbelsesværdigt for undersøgelsen.

Vi søger nærmere at opnå reliabilitet i form af pålidelighed gennem en gennemsigtighed i undersøgelsen. Ved eksplicit at fremlægge vores metodiske, teoretiske og analytiske til- og fravalg søger vi at være transparente omkring undersøgelsens fremgangsmåde. For at sikre gennemsigtigheden vedlægger vi interviewguides samt transskriberinger af interviewene i specialets bilag, hvilket gør det muligt for forskere at tilgå vores ubearbejdede empiri. Derudover søger vi at være eksplicite omkring vores teorianvendelse på det empiriske materiale, hvorved forskere har mulighed for at gå vores analytiske slutninger i sømmene. Yderligere har vi søgt at være tydelige i rammerne omkring udvælgelsen af informanter, og hvilke muligheder og udfordringer det medfører jf. *Udvælgelse af interviewpersoner* (Tanggaard & Brinkmann, 2015b, s. 523). Dermed bliver det væsentlige for specialets pålidelighed, at forskere kan finde frem til de samme konklusioner, tendenser og perspektiver ved at anvende specialets teoriapparat og empiri. Målet i forhold til reliabiliteten er dermed at undgå fejl og bias i specialet (Yin, 2003, s. 37).

4.4. Analysestrategi

Dette afsnit har til formål at klarlægge, hvordan specialets analyse udarbejdes. Med analysestrategien fremlægger vi overvejelserne om, hvordan vi bedst besvarer specialets problemformulering, hvor specialets forskningsdesign sætter rammen.

Ifølge Yin (2003) kan analyse af en case være vanskelig, da analysestrategierne og teknikkerne er udefinerbare. Yin pointerer, at det er godt at have nogle teknikker for analysen, men det vigtigste er en klar definition af, hvad man analyserer og hvorfor (Yin, 2003, s. 109). Specialets problemformulering bygger på en teoretisk antagelse, der er præsenteret i specialets operationalisering. På den baggrund lægger vi os op ad specialets operationalisering i udarbejdelsen og udførelsen af interviewene, som naturligt bliver inkorporeret i den måde, hvorpå vi organiserer og udfører analysen. Med operationaliseringen som guide ser vi empirien gennem en teoretisk defineret linse, og derved tydeliggør teorien forklaringer på et fænomen (Ibid., s. 112). Vi er dog opmærksomme på, at der kan være forklaringer, i forhold til specialets fænomen, der ligger udover den

operationaliserede teori. Det vil være alternative forklaringer, som vi ikke kan sige noget om, men som vi tager in mente.

Med vores teoretiske udgangspunkt søger vi at fortolke og genere forklaringer på vores fænomen, som er inddragelsesprocesser af anbragte unge. Dette gør vi ved at fokusere på fortællingsperspektivet fra Peter og hans tilknyttede fagprofessionelle, hvor vi sammenkobler disse med teoretiske refleksioner (Ibid., s. 120).

4.4.1. Kodning

Det teoretiske fokus i analysen går igen i måden, hvorpå vi bearbejder vores empiri. En indledende del af analysearbejdet er at kode interview-materialet. Dette gør vi både for at skabe et overblik over empirien, og for at meningskondencere empirien. Meningskondencering har til formål at reducere større tekstelementer til meningsenheder, som kan bruges som grundlag for analysen (Tanggaard & Brinkmann, 2015a, s. 47).

I specialet har vi to forskellige interviewformer, hvor vi i analysen også vil bruge dem til at belyse forskellige aspekter i undersøgelsen. Derfor koder vi dem også forskelligt.

Kodningsprocessen, ved de semistrukturerede interviews med de fagprofessionelle, tager udgangspunkt i begrebsdrevne koder, der er defineret på forhånd ud fra vores teori. På den baggrund er vores kodning udarbejdet ud fra en lukket kodningsstrategi. Kodelisten for den lukkede kodning indeholder teoretiske tematikker, som er de samme, der går igen i specialets interviewguide med de fagprofessionelle. Dog indarbejder vi også åbne kodningsprocesser for at indfange tendenser og udsagn, der ligger udover de foruddefinerede tematikker. Da vi har en semistruktureret interviewguide, er der plads og mulighed for at udforske andre perspektiver, som teorien ikke dækker. For at indfange disse perspektiver benytter vi os af åben kodning.

Nedenfor ses specialets kodeliste, der er bygget op med et kodehierarki med hovedkoder og underkoder, der er teoretisk funderet. Dette er specialets endelige kodeliste, som er udarbejdet og revideret på baggrund af kodningsprocessen, både den åbne og lukkede:

Hovedkoder	Underkoder
Tværfagligt samarbejde	• Tovholder
Grænseflader	• Organisering • Parter • Repræsentanter • Interaktion og adfærd
Brændpunkter	• Domænekonflikt • Uenighed om arbejdsmetode og principper • Kultur, struktur og procesforskelle
Koordinering	• Tillid • Relationel koordinering • Den unge som centrum i sagsforløbet
Inddragelse	• Inddragelsesværdier • Deltagelsesstigen • Relation mellem ung og fagprofessionelle • Organisatoriske forhold • Den unges ressourcer

Tabel 2: Kodeliste for interviewene med de fagprofessionelle.

Der er nogle teoretiske perspektiver, der ikke er blevet genfundet i empirien, hvorfor undersøgelsen kan sige noget mere validt om de genfundne begreber.

Vi vælger at benytte os af et kodehierarki, da det skaber et overblik over vores koder. Yderligere bliver koderne systematisk relateret til hinanden og det understøtter specialets analytisk fokus (Jakobsen, 2012, s. 183).

I kodningen af interviewene med Peter gør vi brug af en ustruktureret interviewform, der ikke i samme omfang har udgangspunkt i teoretiske tematikker. I interviewet med Peter er hans fortælling og oplevelse af inddragelse central, men hans udtalelse kan også give et indblik i det tværfaglige samarbejde. Derfor kombinerer vi en åben og lukket kodningstilgang. Vi benytter os indledningsvist af en åben kodning for at indfange elementerne i Peters oplevelse af inddragelse og tværfagligt samarbejde. Den åbne kodning er styret af specialets problemformulering frem for teoretiske

temaer, men inddragelsesteorien spiller en rolle i forhold til Peters oplevelser. Derfor koder vi også de ustrukturerede interviews ud fra en lukket kodning med udgangspunkt i specialets inddragelsesteori. Nedenfor ses den endelige kodeliste for interviewet med Peter, der både indeholder en åben og lukket kodning:

Hovedkode	Underkoder
Fortælling	• Sygdomsforløb • Netværk • Anbringelseshistorik • Personlig udvikling • Fremtidsudsigter
Inddragelsen	• Inddragelsesværdier • Deltagelsesstigen • Relation mellem ung og fagprofessionel • Organisatoriske forhold • Den unges ressourcer • Den unge som centrum i sagsforløbet

Tabel 3: Kodeliste for interviewet med den anbragte unge.

I kodningsprocessen koder to gruppemedlemmer interviewene med de samme koder. Vi sørger for, at alle gruppemedlemmer koder alle interviews. Derefter diskuteres alle koderne, både de åbne og lukkede, for at sikre en fælles forståelse og dermed et samlet udgangspunkt for analysearbejdet.

Herunder illustreres tre eksempler på specialets kodning:

Kode	Citat
Hovedkode: Tværfagligt samarbejde Underkode: Tovholder	<i>Det er faktisk et rigtig, rigtig godt spørgsmål. Altså der er jo egentlig ikke nogen som på den måde er udnævnt til at være tovholder, kan man sige. Men jeg synes, at jeg har kasketten i forhold til, hvad der hedder uddannelse. (Bilag 8, ungementor, 22:21)</i>
Hovedkode: Inddragelse	<i>Men Peter han vil bare gerne sig selv og livet. Så han tager sig selv seriøst, og er velfungerende. Og er velforberedt og vil gerne en forandring. (Bilag 6, kontaktpædagogen, 07:47)</i>

Underkode: Den unges ressourcer	
Hovedkode: Inddragelse Underkode: Relation mellem ung og fagprofessionel	<i>Jeg tænker det har stor betydning. Det her med, at man kender dem og lærer dem at kende, og at de er nogen man begynder at holde af på en måde.</i> (Bilag 4, Peter, 15:40)

Tabel 4: Kodeeksempler.

4.4.2. Opbygning af analyse

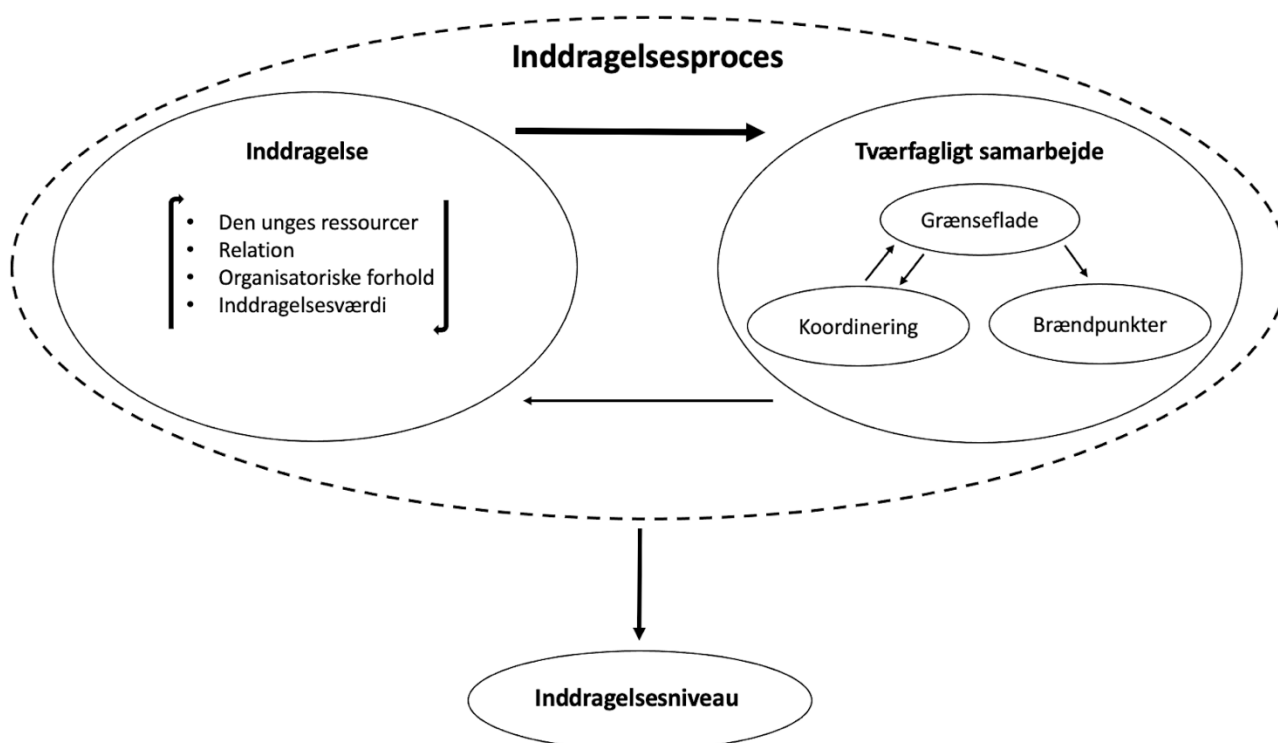
Specialets analyse er opbygget i tre dele. Den første analysedel er deskriptiv, og består af Peters fortælling, hvor formålet er at forstå Peters historie som anbragt ung.

Anden analysedel undersøger det tværfaglige samarbejde og inddragelsen med udgangspunkt i både interviewene med de fagprofessionelle og Peter. Denne delanalyse er opbygget efter de teoretisk funderede begreber, hvor vi først analyserer det tværfaglige samarbejde ud fra; grænsefalde-teori, brændpunktsteori og koordinering. Efterfølgende analyserer vi inddragelsen ud fra begreber om inddragelsesniveau, herunder; deltagelsesstigen og tre dimensioner for inddragelse, samt centrale elementer for inddragelse, herunder; inddragelsesværdi, den unges ressourcer, relation og organisatoriske forhold. Denne del af analysen har til formål at fortolke casen omkring Peter som anbragt ung, hvor specialets teoriapparat bidrager til at forstå og forklare dynamikkerne i inddragelsesprocesserne af anbragte unge.

I tredje og sidste analysedel belyses det, hvilken betydning det tværfaglige samarbejde og inddragelse har for inddragelsesprocessen. Her kobler vi de to perspektiver; tværfagligt samarbejde og inddragelse, for derved at generere teoriforståelser af sammenhængen herimellem, som vi definerer som inddragelsesprocessen.

5. ANALYSE

Forud for analyserne præsenterer vi her et overblik over, hvilke teoretiske sammenhænge, vi har identificeret på baggrund af analysen. Modellen er indsat for at give læseren en forståelse for, hvordan sammenhængene i en inddragelsesproces forstås og findes i specialet. Selve modellen samt de enkelte dele og dynamikker heri bliver senere i analysen uddybet.

Figur 7: Model over en inddragelsesproces.

5.1. Peters fortælling

Gennem de seneste ti år har der været et politisk fokus på at øge kvaliteten i indsatser over for udsatte børn og unge. Det har medført en national øget bevågenhed på helhedsorientering, tværfagligt samarbejde og inddragelse. Der var i 2019 omkring 50.000 udsatte børn og unge i Danmark, hvoraf 13.600 var anbragt udenfor hjemmet. At være anbragt er det mest indgribende i et barn eller et ungt menneskes hverdagsliv. Nationale indsatser fokuserer på arbejdet omkring forebyggelse af anbringelser på institution via tidlig forebyggende indsatser med fokus på tværfagligt samarbejde

og inddragelse. Men hvordan ser en fortælling ud fra et ungt menneske, der er anbragt, og som lever et liv præget af fagprofessionelle, udfordringer og drømme for fremtiden?

Her møder vi Peter. Peter er en ung mand på 20 år, der i seks-syv år har boet på et botilbud i Herning Kommune. Han blev anbragt, da han var 13 år. I de år har han boet på tre forskellige botilbud, og har været tilknyttet det nuværende botilbud i tre år. På trods af at hele Peters anbringelseshistorik afgrænser sig til Herning Kommune, starter hans historie i en anden jysk kommune. Peter er fra en mellemstor landkommune i Jylland, hvor han boede med sine forældre, hvorfor det også er her, hans primære socialrådgiver er tilknyttet.

Peter beskriver selv, hvordan han altid har haft udfordringer i sit liv, hvor han har døjet med usikkerhed og var bagud i forhold til de andre børn. I forlængelse heraf beskriver han, hvordan hans forældre, når de ser tilbage på dengang, godt kan se, han var anderledes:

Mine forældre har altid, nu hvor de kigger tilbage, så har jeg altid være lidt anderledes fra de andre. Været lidt langsommere end nogle af de andre. (Bilag 5, Peter, 04:57)

Peter fulgte fra 0.-7. klasse et normalt folkeskoleforløb på lige fod med hans klassekammerater. Det var først, da Peter nåede 11-12 års alderen, det for alvor stod klart, at Peter havde nogle særlige udfordringer. Her fik han sin første indlæggelse grundet selvmordstanker og udadreagerende adfærd. Peter blev herefter anbragt på et botilbud, fordi hans udfordringer blev for meget for hans forældre at håndtere. Peter beskriver det selv således:

Jeg flyttede ind på bostedet her, fordi jeg havde nogle udfordringer, der gjorde, at jeg ikke kunne bo hjemme længere. Mine forældre kunne ikke klare det. (Bilag 4, Peter, 00:10)

Disse udfordringer bestod primært i psykiske udfordringer. Peter blev tilbage i 2014-2015 anbragt, fordi han havde angst og depression. I samme periode blev han diagnosticeret med autisme. Peter beskriver det selv som, at han fik det fjernet igen, hvor han for lidt over to år siden blev diagnosticeret med skizofreni og personlighedsforstyrrelser.

Da Peter skulle anbringes første gang, beskriver han, at det hovedsageligt var hans forældre og socialrådgiveren, der tog beslutningen om anbringelse. Selv havde han ikke noget at sige i beslutningen, og dengang var han meget uenig i, at han skulle på botilbud. I dag giver Peter dog udtryk for, at det var gavnligt, at der blev truffet beslutninger omkring hans forløb over hovedet på ham.

Trods Peters situation med anbringelse og indlæggelser gennemførte han både 8. og 9. klasse. I forbindelse med opstart på efterskole i 10. klasse blev hans situation imidlertid mere udfordrende, hvor han blev indlagt i næsten et år. Tiden herefter brugte Peter på forskellige forløb i psykiatrien og på sygehuse, hvor de arbejdede med at udrede ham og finde den rette medicin. Derfor var det heller ikke meget overskud, Peter havde i denne periode, hvorfor omdrejningspunktet for hans udvikling blev at få en hverdag til at fungere på botilbuddet. Han måtte derfor også opgive en erhvervspraktik ved en cykelmekaniker, da overskuddet ikke var dertil.

I Peters liv er der, qua hans udfordringer, flere forskellige fagprofessionelle, der har en rolle i forhold til hans hverdagsliv og videre udvikling. Han definerer sin kontaktpædagog på botilbuddet, sin ungementor, sin socialrådgiver, psykiatrien, sine forældre og nogle kammerater som dem, der er ham nærmest. Han beskriver det selv som et bredt netværk. Han inddeler fagpersonerne efter, hvordan de hjælper ham i hans udvikling;

Så har jeg jo bostedet med kontaktpædagogen, som er med til at hjælpe i min dagligdag. Så har jeg psykiatrien, hvor de er med til at tage sig af min sygdom og styre medicin, samtaler og sådan noget. Så har jeg min mentor, som egentligt også hjælper lidt i dagligdagen - skoledagligdagen, hvor hun står meget for skoledelen, med hvilken støtte der er brug for der. (Bilag 4, Peter, 03:14)

Dem der hjælper ham i dagligdagen, er også de fagprofessionelle, han har den tætteste kontakt med. Peter har ugentlige samtaler med hans kontaktpædagog omkring, hvordan det generelt går. Derudover beskriver Peter også, at han egentligt har hele botilbuddet omkring sig i sin hverdag. Peter og hans ungementor har ligeledes samtaler ugentligt, nogle gange to, i forhold til hvilken støtte han har brug for uddannelsesmæssigt. Han er i kontakt med psykiatrien i Herning en gang om måneden eller efter behov, hvor de har samtaler om, hvordan det går, og hvordan hans psykose udvikler sig, samt justering af medicin herefter.

Forholdet til socialrådgiveren beskriver han derimod som mindre nært. Hende har Peter kun kontakt til, når der er praktiske problemer f.eks. med hans økonomi. Udover et halvårligt opfølgningsmøde, hvor både Peter, hans forældre, kontaktpædagogen og lederen af botilbuddet mødes, er socialrådgiveren ikke meget inde over Peters liv. Om kontakten med sin hjemkommune, siger han:

Altså dem har jeg ikke særligt meget med at gøre. Det er kun, hvis der er problemer. (Bilag 4, Peter, 05:06)

Peter fremstår som en reflekteret og målrettet ung mand, der virker til at være i en god udvikling i sit liv, men hans forløb har ikke altid været forudsigeligt og problemfrit. Både før og under anbringelsen på botilbuddet i Herning har Peter været i kontakt med psykiatrien, da han har haft op- og nedture. I 2014 havde Peter sin første indlæggelse, hvor han fik stillet sin første diagnose. Derefter startede en tid, der var præget af skiftende diagnoser og flere indlæggelser. Peter beskriver, at han har haft to-tre tvangsindlæggelser samt fire-fem frivillige indlæggelser. Disse indlæggelser har været flere forskellige steder, både i Aalborg, Aarhus og i Herning. Derudover har Peter også været anbragt på tre forskellige botilbud i Herning. Anbringelsen havde i første omgang til hensigt at være et korttidsophold i ni til tolv måneder, men som Peter beskriver det; *Det fungerede så ikke rigtigt, så nu er det blevet til seks år* (Bilag 4, Peter, 00:25). Det vidner om en turbulent tid for Peter i søgen på at finde et stabilt ståsted i hverdagen. Det var en tid, hvor han måtte gå på kompromis med egne ønsker for fremtiden, i kraft af han blev klogere på sit eget energiniveau, og hvad han kan holde til.

Sideløbende med at Peter har skulle håndtere sin hverdag med psykiske vanskeligheder, har han også skulle håndtere en stor udskiftning i socialrådgivere i sit forløb, hvilket han giver udtryk for, har været en udfordring. I løbet af de sidste seks-syv år har Peter haft 11 socialrådgivere, og har senest fået tildelt en ny socialrådgiver ved årsskiftet 2020/21. Den store udskiftning i socialrådgivere har skabt grobund for uenigheder mellem socialrådgiverne og Peter. Peter har oplevet, at socialrådgiverne i situationer ikke har haft forståelse for, hvilke evner og muligheder han har grundet sin diagnose med skizofreni. Dog oplever Peter generelt, at de fagprofessionelle omkring ham, gennem

tiden, har fået en større forståelse for, at han selv har evnerne, men også behovet, for at kunne træffe beslutningerne omkring sit hverdagsliv.

Nu studerer Peter på cykelmekanikeruddannelsen på teknisk skole. Han har været velmedicineret i et halvt år, og har derfor ikke haft store udfordringer. Planen er, at han til sommer 2021 skal flytte i egen lejlighed, hvor han skal lære at blive selvkørende, dog med en udfasningsperiode, hvor kontaktpædagogen kommer til at følge ham et stykke tid. Peter har i forbindelse med udflytning fra botilbuddet nogle bekymringer:

Altså man kan sige, at nu har jeg boet tæt op af andre unge mennesker de sidste mange år. Så det her med ensomheden, det er nok det, der er lidt en bekymring for mig. (Bilag 5, Peter, 10:56)

På trods af at Peter ser det som en naturlig udvikling for ham at flytte i egen lejlighed, er han også opmærksom på, at det er en stor omvæltning for ham, hvor han har en bekymring vedrørende ensomhed. Ved indflytning i egen lejlighed er planen, at Peter får tilknyttet en ny kontaktpædagog og sagsbehandler, idet han overgår til Herning Kommune, samtidigt med at hans ungementor vil følge ham resten af uddannelsesforløbet. Peter beskriver, at han har et godt samarbejde med sin kontaktpædagog, psykiatrien og sin ungementor, der har været medvirkende til, at han er et godt sted i sin udvikling og i sit liv.

5.2. Tværfagligt samarbejde

For at forstå samarbejdet omkring Peter, har denne del af analysen til formål at undersøge, hvordan det tværfaglige samarbejde udspiller sig omkring Peters sagsforløb. Ved brug af vores teoretiske udgangspunkt i grænseflader, koordinering og brændpunkter undersøger vi, hvordan rammerne for og dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde udfolder sig.

5.2.1. Parter og repræsentanter i Peters sagsforløb

Peter har defineret en række fagprofessionelle, som har en særlig betydning for hans sagsforløb. Med udgangspunkt i Browns grænseflade teori, kan disse fagprofessionelle derfor defineres som de repræsentanter, Peter anser. Det er imidlertid interessant for forståelsen af det tværfaglige

samarbejde, hvordan disse repræsentanter definerer deres egen rolle og arbejde i samarbejdet, samt hvem de anser, er relevante parter og repræsentanter i Peters sagsforløb. Det er med til at give en indikation af forståelsen og organiseringen af grænsefladen, som optræder i det tværfaglige samarbejde omkring Peter. Derfor vil denne del af analysen undersøge forståelsen af parterne og repræsentanterne, og hvad de bidrager med i det tværfaglige samarbejde.

Kontaktpædagog

Peters kontaktpædagog er en af de fagprofessionelle, der er nærmest Peter, da han er placeret på det botilbud, hvor Peter er anbragt. Samtidig er kontaktpædagogen også den, som har mest kontakt til Peter, hvor de bl.a. har et ugentligt opfølgningsmøde. Kontaktpædagogen definerer sin egen rolle og sit arbejde, som det at have en støttende funktion i Peters dagligdag. Det gælder særligt i forhold til Peters forestående flytning til egen lejlighed, hvor kontaktpædagogen hjælper med de praktiske foranstaltninger. Direkte definerer kontaktpædagogen sin egen rolle og arbejde således:

Det er ikke fordi, at der er så meget tilbage at arbejde med for Peter. Så det er egentlig bare sådan en støtte. Sådan et tredje ben på taburetten i forhold til, at det er noget, der er kendt for ham, når han skal ud. Han er lige startet på uddannelse. Og finpudse de sidste ting inden han skal selv. Så det er egentlig det, som arbejdet består i lige nu. Så det store slæb det har jo været taget til Peter
(Bilag 6, kontaktpædagog, 02:19).

Som citatet giver udtryk for, er kontaktpædagogens arbejde betinget af den situation, Peter befinder sig i. Direkte giver han udtryk for, at der ikke er meget arbejde tilbage med Peter, da det store slæb er taget. Dermed kan kontaktpædagogens rolle og arbejdsfunktion ændre sig i takt med Peters udvikling.

Samtidig beskriver kontaktpædagogen, at den part (botilbuddet) han repræsenterer, besidder en særlig viden om Peter, da de er tæt knyttet til hans dagligdag. Dette kommer særligt til udtryk i forbindelse med udarbejdelsen af handleplaner i samarbejde med socialrådgiveren, hvilket bl.a. ses i følgende citat:

(...) så er det jo os, der er omkring Peter, og det er os, der har en masse viden omkring Peter. Så når vi skal lave nye handleplansmål, så tænker jeg faktisk, at så laver vi sådan en status på, hvordan det er gået. Og så tænker jeg faktisk, at det er det, vi siger, der bliver lavet nye mål ud fra, fordi det er os, der kender ham. (Bilag 6, kontaktpædagog 22:07)

Derudover illustrerer citatet også, at kontaktpædagogen indgår i et tværfagligt samarbejde med Peters socialrådgiver. Dermed definerer kontaktpædagogen socialforvaltningen som en part i Peters sagsforløb, hvor socialrådgiveren er en repræsentant herfor. I forhold til socialrådgiveren giver kontaktpædagogen udtryk for, at han har bedre forudsætninger for at udforme de rette mål:

Og så har vi jo et lidt større billede af, hvad det er den unge tænker. Så har vi lidt større forudsætning for at komme med nogle rigtige mål end en sagsbehandler, der lige har fået en sag (Bilag 6, kontaktpædagog, 27:48).

Citatet tydeliggør, at kontaktpædagogen ser sig selv som en central repræsentant i samarbejdet og i udarbejdelsen af Peters handleplaner, hvor socialrådgiveren har et begrænset udgangspunkt, da hun er ny. Dog ser kontaktpædagogen stadig socialrådgiveren som tovholder på Peters sagsforløb, men hvor kontaktpædagogen selv kan agere tovholder på specifikke handleplansmål.

Direkte adspurgt til, hvem der er tovholder i Peters sagsforløb, svarer kontaktpædagogen:

Jeg tænker jo, at det er sagsbehandler, der har bestilt opgaven. Så har vi samarbejdet med Peter - og tænker jeg i hele forløbet - fundet ud af, hvad der skulle arbejdes med. Det kunne godt være et mål, hvor man skulle have tæt kontakt til psyk, og så har det så været pædagogens opgave at være tovholder på det. (Bilag 6, kontaktpædagog, 21:08)

I forlængelse af socialrådgiveren ser kontaktpædagogen også en række andre repræsentanter, der spiller en rolle i Peters liv. Her nævner han Peters psykolog, læge, ungementor, diætist samt hans forældre. Nogle af repræsentanterne er dog mere perifere, hvor kontaktpædagogen f.eks. ikke har haft kontakt til diætisten, da Peter selv administrerer forløbet. I forhold til Peters forældre nævner

kontaktpædagogen også, at de tidligere har været en større del af hans sagsforløb, men har i kraft af Peters alder og udvikling fået en mere tilbagetrukket rolle.

Socialrådgiver

Socialrådgiveren er en anden central repræsentant, da hun har den socialfaglige myndighedsrolle i Peters sagsforløb. Socialrådgiveren er en relativ ny repræsentant, hvor hun overtog Peters sagsforløb ved årsskiftet til 2021. Hendes viden om sagsforløbet er derfor også begrænset, men det ændrer imidlertid ikke ved den forståelse, hun har af sin egen rolle. Her beskriver socialrådgiveren, hvordan det er hendes opgave at sikre, at det lovgivningsmæssige er på plads i forhold til de foranstaltninger, Peter modtager. Derudover anser hun sig selv, som den der har det øverste ansvar og som står for koordineringen mellem de relevante personer i og omkring Peters sagsforløb:

Jamen, jeg opfatter den (rollen) som den meget koordinerende, den der skal prøve at samle trådene i forhold til, hvornår kan vi mødes, og sørge for at tage kontakt til de personer, der skal tages kontakt til. F.eks. hvis vi lander en aftale om, at der allerede er en bolig klar til ham her til sommer, så vil det være mig, der skal sørge for at få taget kontakt til Herning Kommune, og orientere om, at nu overtager I snart den her borger. Så det er meget sådan koordinerende og forsøge at inddrage dem, der er relevante på det tidspunkt, hvor de skal inddrages (Bilag 7, socialrådgiver, 07:18).

Direkte adspurgt i forhold til hvem der er tovholder på Peters sagsforløb, svarer hun således:

Jamen, det vil jeg jo sige, at jeg er indtil videre. Ja, det vil jeg sige, det er jeg, men så selvfølgelig også hans nærmeste kontaktperson, og det er sådan lidt i forhold til det, der sker i det daglige dernede, altså, og hjælpe ham med en ansøgning om et eller andet, eller få en kontakt til jobcentret dernede f.eks.. Sådan nogle lidt mindre ting, det vil jo være kontaktpædagogen dernede, der er på den del, men det er klart, er det noget, der har noget med hans bevilling at gøre, hvor han skal bo og hvad støtte han skal have, og sådan noget, jamen, så er det jo mig (Bilag 7, socialrådgiver, 17:21).

Socialrådgiveren giver, ligesom kontaktpædagogen, udtryk for, at der forekommer en todelt tovholderfunktion. Her besidder hun bevillingsansvaret, hvor det i højere grad er kontaktpædagogen, der, i samarbejde med Peter, skal følge målene til dørs i forbindelse med hverdagen på botilbuddet.

Særligt består socialrådgiverens arbejde i at udarbejde handleplaner for Peter, hvor kontaktpædagogen har en betydelig rolle i samarbejdet og udarbejdelsen af de konkrete mål. Dermed anser hun gensidigt kontaktpædagogen, som en repræsentant i det tværfaglige samarbejde omkring Peter. Det er særligt i kraft af den part (botilbuddet), som kontaktpædagogen repræsenterer, hvor socialrådgiveren flere gange under interviewet giver udtryk for, at de har en stor betydning:

Ja, så det er egentlig den rolle, jeg har lige nu, og samarbejdet med botilbuddet dernede for at få støttet op omkring ham (Peter), så hans plan (flytte i egen bolig) kan lykkes (Bilag 7, socialrådgiver, 01:24).

Derudover giver socialrådgiveren også udtryk for, at der forekommer en række andre parter og repræsentanter i Peters sagsforløb. Her understreger hun, at særligt hans forældre har en stor betydning gennem deres engagement:

Jamen, det er hans forældre. De er meget engagerede i forhold til at støtte op omkring ham, det er et kæmpe plus, og så er der selvfølgelig kontaktpersonen og lederen fra botilbuddet. På et tidspunkt kommer Herning Kommune så ind over, men det er ikke helt der, vi er endnu. Så er der selvfølgelig også på sin vis psykiatrien, som i starten var inddraget i forhold til at levere nogle oplysninger omkring hans diagnose og medicinering, men de var ikke med ved sidste møde (Bilag 7, socialrådgiver, 08:14).

Samtidig nævner hun ikke blot kontaktpædagogen, men også lederen fra botilbuddet, som repræsentant i Peters sagsforløb. Lederen på botilbuddet er ikke en person, Peter har meget kontakt til, men kan have en mere fremtræden rolle i samarbejdet omkring de unge på botilbuddet, hvis situationen og behovet er herfor (Bilag 6, kontaktpædagogen, 47:23). I Peters tilfælde er det dog særligt

Peter og kontaktpædagogen, som har den direkte kontakt og sparring med socialrådgiveren. Det skyldes, at Peter har det godt og ikke har behov for den ekstra støtte.

Derudover nævner socialrådgiveren også psykiatrien som part, men hvor de spiller en mindre rolle i dag, da Peter er udredt og velmedicineret. Hun uddyber dog senere i interviewet, hvilken betydningsfuld rolle de har haft i Peters sagsforløb:

(...) de (OPUS) er jo også en ret vigtig medspiller i forhold til, at det er jo også de der toårige forløb, de kører hos OPUS, så de får jo også en masse viden (Bilag 7, socialrådgiveren, 18:17)

Selvom socialrådgiveren ikke direkte har samarbejdet med OPUS, anerkender hun dem dog som en vigtig part tidligere i sagsforløbet, hvor de har bidraget med sundhedsfaglig viden om Peter ind i samarbejdet.

Ungementor

Ungementoren er ansat i Herning Kommunes Ungevejledning og blev tilkoblet Peters sagsforløb i foråret 2020. Ungementoren har fast møde med Peter hver anden fredag, hvilket oftest foregår over Teams eller via telefonopkald grundet Covid-19. Ifølge ungementoren er disse møder hovedsageligt opfølgningsmøder, hvor de snakker om, hvordan det er gået siden sidst, og hvad de fremadrettet skal have fokus på. Ungementoren nævner i interviewet, at hendes rolle som mentor afhænger af den unge, som hun er tilknyttet. I forhold til Peters sagsforløb definerer ungementoren sit arbejde og rolle som det at sikre, at Peter får den hjælp, han har brug for, så han kan lykkedes med sin uddannelse:

Hvad er det, der skal til for, at han kan lykkedes med at gå i skole og med at komme i praktik? Hvad er det for nogle hensyn, han kan have brug for? Hvad er det for en mestring, han selv kan søge undervejs? Det er rigtig godt i forhold til, at vi kan stille skarpt på det. Ellers kunne min opgave nogle gange godt være at være opsøgende, så han fik hjælp i psykiatrien. Mentorskab er egentlig også mange gange følgeskab (Bilag 8, ungementor, 10:40).

Citatet illustrerer, at størstedelen af ungementorens arbejde er forankret i uddannelse, hvorudfra hun hjælper og vejleder Peter. Derudover viser citatet også, at ungementorens arbejde kan bestå i at være opsøgende, hvor hun eksempelvis kan medvirke til, at den unge får den hjælp, der er brug for i psykiatrien. Det virker dog ikke til at være tilfældet i Peters sag. I citatet nævner ungementoren, at mentorskab handler om følgeskab, hvormed det tydeliggøres, at ungementoren på mange måder skal agere som en støttende funktion til Peter.

I sit arbejde med Peter er ungementoren i kontakt med adskillige fagprofessionelle. Disse fagprofessionelle er hovedsageligt tilknyttet uddannelsesområdet på den ene eller anden måde. Ungementoren nævner bl.a.:

Man kan også sige, at der er enormt mange, der er involveret i at hjælpe Peter på vej. Så dem jeg mødes med, det er... Altså det er studievejlederen på FGU'en. Det er rådgiver, og UU-vejleder har jeg haft noget snak med. Studievejlederovre på cykelmekanikeruddannelsen. Så man kan sige, at det er dem, der har lige været involveret omkring uddannelsen (Bilag 8, ungementor 15:02).

Som citatet viser, er der mange, der er involveret i at hjælpe Peter. Ungementoren er i kontakt med studievejlederen på henholdsvis FGU'en (Forberedende grunduddannelse) og cykelmekanikeruddannelsen, samt socialrådgiver og ungdomsuddannelsesvejlederen. Dertil nævner ungementoren også, at hun i forbindelse med Peters ansøgning til praktikplads, har været i kontakt med en jobkonsulent i Herning Kommune, der kunne hjælpe med ansøgningen. I citatet nedenfor forklarer ungementoren samarbejdet med socialrådgiveren:

Det er fordi, at for at man kan have en mentor, så skal man også have en socialrådgiver (...). Det er gennem en rådgiver, at man kan få bevilliget en mentor. Og jeg vil tro, når han har en rådgiver i sin hjemkommune, så er det fordi man har købt institutionen som et botilbud til ham. (Bilag 8, ungementor 26:01)

Som citatet beskriver, skal Peter have en socialrådgiver i Ungevejledningen i Herning Kommune for at få tilknyttet en mentor. Ungementoren har ikke kontakt til socialrådgiveren i Peters hjemkommune, men har i stedet kontakt til socialrådgiveren i Ungevejledningen, hvor hun hver tredje måned afleverer en status, der omhandler, hvordan det går med Peter.

Ud fra hvem ungementoren arbejder sammen med, tegner der sig et billede af, at en part i Peters forløb er Ungevejledningen i Herning Kommune, hvor ungementoren agerer som repræsentant. I sit arbejde med Peter omkring uddannelse, samarbejder ungementoren særligt med de fagprofessionelle, der tilhører parten, Ungevejledningen. Dog nævner ungementoren, at hun har haft et enkelt møde med kontaktpædagogen fra botilbuddet. Her kan der argumenteres for, at der har været en form for samarbejde mellem de to parter, henholdsvis botilbuddet og uddannelse.

Ungementoren påpeger adskillige gange, at der er mange fagprofessionelle tilknyttet Peters sagsforløb, og hun ikke kan komme i tanke om et lignende sagsforløb, hvor der er så mange fagprofessionelle tilknyttet:

Det er også vældig atypisk, at der er så mange mennesker omkring at jonglere med. Det tror jeg faktisk ikke, at jeg ville kunne hive op af hatten et andet eksempel på. (...) Så har han botilbuddet. Så har han psykiatrien. Og så har han det, hvor skolen hører til. Der tænker jeg også, at jeg er en del af den pakke. Så jeg tror måske, at han tænker, at det er sådan tre enklaver. Det gør jeg egentlig også selv. Det sådan jeg selv kan navigere (Bilag 8, ungementor, 57:21).

Ligesom kontaktpædagogen ser ungementoren forældrene som en tilbagetrukken part i Peters sagsforløb. Citatet illustrerer samtidig, at ungementoren er bevidst om, at samarbejdet omkring Peters forløb foregår på flere niveauer, både det regionale og kommunale. Dertil tilkendegiver ungementoren også, at hun selv har et system, hvor hun opdeler de tre parter, botilbuddet, psykiatrien og uddannelse, for derved at kunne navigere mellem parterne og repræsentanterne.

I forhold til, hvem der har funktionen som tovholder i Peters sagsforløb, mener ungementoren, at der ikke er nogen, der er udnævnt til at besidde den funktion:

Altså der er jo egentlig ikke nogen, som på den måde er udnævnt til at være tovholder, kan man sige. Jeg synes, at jeg har kasketten i forhold til, hvad der hedder uddannelse. (...), men ellers kunne man da godt tænke, at kontaktpædagogen som er kontaktperson, også er... Han må også have en tovholderfunktion, tænker jeg. (Bilag 8, ungementor, 22:21)

Som citatet viser, opfatter ungementoren ikke, at der er én bestemt person, der er udnævnt til at være tovholder. Ifølge ungementoren kan tovholderfunktionen afhænge af, hvilket område det omhandler. Ungementoren ser sig selv som tovholder for uddannelse, men nævner også, at kontaktpædagogen besidder en tovholderfunktion.

Altså jeg tænker, når man som rådgiver bestiller en mentor, så giver man lidt af funktionen fra sig, eller uddelegerer den lidt (Bilag 8, ungementor, 24:04)

Denne tovholderfunktion påtager ungementoren sig ud fra den forståelse, at hun er blevet bestilt til at varetage den rolle. Hun oplever, at rollen er blevet uddelegeret til hende.

Sammenholdt med kontaktpædagogens udtalelse vedrørende tovholderfunktionen, hvor han nævner socialrådgiveren, er det interessant, at ungementoren ikke reflekterer over muligheden for, at socialrådgiveren i Peters hjemkommune kan agere tovholder. Dette skal også særligt ses i lyset af, at ungementoren selv er bevidst om de mange repræsentanter og parter, der er samlet i Peters sagsforløb. Hun definerer selv et system af enklaver for at kunne navigere i det.

Psykolog

Peters psykolog i OPUS er en af de fagprofessionelle, der ikke længere er inde over Peters sagsforløb, men som tidligere har spillet en væsentlig rolle som repræsentant. Peter var i det ambulante forløb for et år siden, som strakte sig over to år. I OPUS er de, sammen med den unge, med til at udforme en behandlingsplan for, hvor den unge godt kunne tænke sig at befinde sig på kort og lang sigt. Dermed bliver behandlingsplanen omdrejningspunktet for det 2-årige forløb. Psykologen beskriver sin egen rolle således:

Det vi gør i OPUS er, at vi udreder unge, hvor der er mistanke om psykosesygdom. Vi sidder på det lille bitte område og udreder for det. Og mange af dem har ikke nogen kontakt, nogen som helst steder hen. Og det skal vi så hjælpe med at få i gang, hvis der er behov for det. Mange af dem bor jo hjemme (Bilag 9, psykolog, 12:47).

Som citatet understreger, er psykologens primære opgave at udrede unge med psykotiske udfordringer. Konkret var hun den som fulgte Peter, og havde arbejdet med ham i de to år, forløbet varede. Derudover beskriver citatet også, hvordan hun generelt anser sig selv som tovholder, da hun ofte har ansvaret for at sætte et sagsforløb med den unge i gang. Det uddybes også i følgende citat:

Og så tænker jeg, at rollen er at inddrage de personer, der skal inddrages, når det er relevant. Altså vores funktion er meget case-manager-agtig. Vi har samtaleforløbene, men det er også os, der sidder lidt og hiver i tovene (Bilag 9, psykolog, 02:17)

Hun pointerer dog, at i Peters forløb forholdt det sig anderledes, da socialforvaltningen allerede havde en sag på Peter, og flere relevante foranstaltninger var taget (Bilag 9, psykolog, 02:55). På trods af en anden situation i Peters tilfælde, understreger hun dog senere, at hun har haft tovholderfunktionen i forhold til hans forløb i psykiatrien:

I hvert fald i forhold til Peters kontakt herind til psykiatrien. Han har jo også ind imellem haft nogle indlæggelser, og det har ligesom også været mig, der har været tovholder i det (Bilag 9, psykolog, 10:50).

I forhold til det tværfaglige samarbejde omkring Peter, og hvem hun ser, der indgår heri, forholder hun sig særligt til dem i psykiatrien og kontaktpædagogen. Dermed anser hun heller ikke socialrådgiveren som en større repræsentant, hvor hun mest har haft kontakt til kontaktpædagogen og Peters forældre, hvilket hun giver direkte udtryk for:

Jeg har haft et tæt samarbejde særligt med Peters forældre i starten. Så dem og kontaktpersonen har været dem, som jeg har brugt (Bilag 9, psykolog, 10:09).

I hendes beskrivelse af, hvem hun arbejdede mest sammen med, giver hun derfor også følgende svar:

Jeg vil i hvert fald have kontakt til dem, som vi har herude, som er en del af det. Det er en læge og en fysioterapeut og en socialrådgiver. Hvis det nu er en, hvor der er noget i gang i forhold til socialforvaltningen, så vil vi også have kontakt til socialforvaltningen - til den socialrådgiver, som sidder der. Hvis det var noget med skolen, så ville vi have kontakt med en mentor, eller vi kunne have kontakt til en klasselærer. Forældre har vi rigtig ofte meget med at gøre. Så jeg tænker, at dem der er vigtige omkring den unge, dem har vi kontakt til. Nogle gange er det rigtig mange (Bilag 9, psykolog, 27:36).

Som hun beskriver, afhænger de parter og repræsentanter, som indgår i samarbejdet, af nogle bestemte forhold, hvor særligt Peters situation er determinerende herfor, hvilket er samme forståelse, som kontaktpædagogen også giver udtryk for. I Peters forløb anså psykologen særligt forældrene, kontaktpædagogen, lægen, fysioterapeuten samt socialrådgiveren i OPUS, som repræsentanter. Psykologen taler i høj grad om samarbejdet ud fra en psykologfaglig forståelse, hvilket påvirker hendes orientering om, hvem der er repræsentanter i samarbejdet. Psykologen er heller ikke underlagt socialrådgiveren i socialforvaltningen, hvorfor hendes nærmeste kontakt er den socialrådgiver, som er tilknyttet OPUS. Det er samtidigt socialrådgiveren i OPUS, der tager videre kontakt til socialrådgiveren i socialforvaltningen. Hun beskriver det således:

Ja, vi har vores socialrådgiver, som vi bruger, som primært har kontakten til socialrådgiver på den unge. Men ikke dermed sagt, at jeg ikke kan tage kontakt til socialrådgiver for den unge, hvis der er brug for det. Men vi har en socialrådgiver, som går ind og hjælper os og er den unges talerør for os i forhold til psykiatri og psykiatrilov, fordi den er jo anderledes end Serviceloven (Bilag 9, Psykolog, 34:11).

Selvom psykologen selv giver udtryk for en delt tovholderfunktion, er det dog mellem kontaktpædagogen og hende, hvor hun altså ikke medtænker socialrådgiveren fra socialforvaltningen i den

sammenhæng. At hun ikke anser socialrådgiveren som en tovholder og større repræsentant, er alt andet lige bemærkelsesværdigt. Det er dog ikke nødvendigvis et udtryk for, at hun ikke er en vigtig repræsentant i Peters sagsforløb, men at psykologen i hendes arbejde omkring Peter har fokuseret mere på repræsentanterne og samarbejdet intern i psykiatrien.

En fælles forståelse?

Som dette afsnit har vist, udpeger de definerede repræsentanter en lang række af parter og repræsentanter, som de anser, spiller en rolle i Peters sagsforløb. Det tegner et billede af et komplekst felt, da flere fagprofessionelle har andel i sagsforløbet. Generelt er repræsentanternes arbejde og rolle i forhold til Peter, samt hvem og hvor mange de samarbejder med, betinget af Peters situation og udvikling. Gennem repræsentanternes forståelse af samarbejdet kan det ses, at det i høj grad varierer, hvilke parter og repræsentanter de anser, der indgår i det tværfaglige samarbejde omkring Peter, samt hvilken betydning og værdi de tillægger dem. De forskellige fagprofessionelle italesætter særligt samarbejdet ud fra den part, de selv repræsenterer, hvor der ses tendenser til, at de negligerer dele af det tværfaglige samarbejde omkring Peter. Dette kommer også til udtryk i forhold til, hvem de ser som tovholder for samarbejdet, hvor der forekommer en manglende forståelse for en fælles tovholder. I stedet er tovholderfunktionen fragmenteret, hvor de enkelte repræsentanter i større eller mindre grad anser sig selv som tovholder. Det tegner et billede af, at Peter og de fagprofessionelle ikke har samme forståelse af, hvem der forekommer som repræsentanter og parter i grænsefladen. De har derved ikke samme forståelse af, hvem der har betydning i hans sagsforløb, hvilket er et interessant perspektiv set i forhold til den videre analyse.

Peter som repræsentant?

Desuden kan der sættes spørgsmålstejn ved, hvorvidt Peter, som person, udgør en part i hans eget sagsforløb. For Peter er det nødvendigt at interagere med de øvrige parter i samarbejdet for at skabe en udvikling i eget sagsforløb, hvor han i samarbejdet bringer selvstændige interesser. Flere af de fagprofessionelle italesætter også Peters forældre som aktører i det tværfaglige samarbejde, men hvor de også tilkendegiver, at de har fået en mere tilbagetrukket rolle i hans sagsforløb. Selv forklarer Peter, at hans forældre fungerer som sparringspartner for ham:

Jeg har haft dem (forældrene) med ind over alt. De har været med til alle mine møder. Jeg snakker alt igennem med dem, inden jeg siger ja til noget. Så de har været en rigtig, rigtig stor støtte. Også til at hjælpe med alle de her skriftlige ting. De ting man skulle søge. Ja, alt det praktiske har de hjulpet rigtig meget med også. (Bilag 5, Peter, 11:33)

Som citatet illustrerer, har Peter gennem sit forløb haft en stor støtte i sine forældre, hvor de, i kraft af deres ressourcer, har kunne hjælpe ham med særligt praktiske dele. På baggrund af både de fagprofessionelle og Peters italesættelse af hans forældre, vidner det om, at forældrene spiller en rolle i Peters sagsforløb. Vi anser, at den rolle de har i dag, er at agere sparringspartnere for Peter, hvor de tilfører ham ressourcer. Dette gør dem ikke til en part i Peters sagsforløb, men der kan argumenteres for, at de tidligere, da han var under 18 år, agerede repræsentanter for Peters part i det tværfaglige samarbejde. I og med at Peter fyldte 18 år er hans repræsentantrolle for egen part i højere grad blevet selvstændig, da han er blevet myndig og kan træffe egne beslutninger. Vi anser ikke, at Peter og de fagprofessionelle som repræsentanter er sammenlignelige i det tværfaglige samarbejde, da de fagprofessionelles tilstedeværelse i grænsefladen sker på baggrund af formaliserede funktioner. Peter indgår derimod i samarbejdet ud fra en ret, hvor han både er bidrager og modtager af indsatsen.

5.2.2. Hvem koordinerer?

I dette afsnit undersøger vi koordineringen mellem de fagprofessionelle i Peters sagsforløb, herunder hvor og hvordan koordinering optræder, samt hvad der påvirker koordineringen.

For at undersøge tendenserne nærmere, som er blevet belyst gennem repræsentanternes forståelse af hinanden som parter og repræsentanter i samarbejdet, vil denne analysedel undersøge interaktionen og adfærden mellem de fagprofessionelle i det tværfaglige samarbejde omkring Peter.

I interviewene med kontaktpædagogen og psykologen giver de udtryk for, at der foregår koordinering mellem de fagprofessionelle, der arbejder sammen internt. Kontaktpædagogen nævner bl.a. at de på botilbuddet har et dokumentationssystem, hvor de kan dokumentere, hvad der er sket i løbet af en dag. På den måde kan medarbejdere, der møder ind være opdaterede:

Ja, vi har sådan et dokumentationssystem, hvor vi egentligt skal skrive det meste af det, som der sker i løbet af en dag. Det skal vi skrive ind på de unge. Så det første jeg gør, når jeg møder ind, det er lige at læse det igennem. Og så møder vi altid ind en halv time før, så vi har overlap med den kollega der har været på arbejde før. Hvor man lige bliver orienteret om det, der er sket i løbet af den dag, og morgen og formiddagen (Bilag 6, kontaktpædagog, 05:55).

Dokumentationssystemet kan ses som en hjælp til at sikre, at alle på botilbuddet er orienteret, samt at vigtig information om Peter ikke går tabt. I interviewet med psykologen nævner hun, at der blev afholdt behandlingskonference en gang om ugen, hvor Peters forløb blev vendt, da han var tilknyttet OPUS:

Tit og ofte er det jo på konference, at man klarer af, hvad er det, at der er brug for lige nu. Hvis det ikke er på konference, så er det mig jo mig, der laver en henvendelse til rette vedkommende (Bilag 9, psykolog, 05:19).

Til behandlingskonferencerne deltog de fagprofessionelle, der var tilknyttet Peter under hans OPUS-forløb, herunder læger, psykologer, fysioterapeut og socialrådgiver. Behandlingskonferencerne var det sted, hvor de i fællesskab gjorde status over, hvad der var brug for. Her var det psykologens ansvar at kontakte de relevante personer. En lignende intern koordinering finder også sted i Ungevejledningen, hvor ungementoren indleverer en status på Peters uddannelse til socialrådgiveren i Ungevejledningen (Bilag 8, ungementor, 25:01)

Dokumentationssystemet samt behandlingskonferencerne er begge eksempler på, hvor der i Peters sagsforløb har været en organiseret koordinering intern i parterne. Koordinering mellem repræsentanterne fra de forskellige parter er imidlertid sværere at finde eksempler på. I spørgsmålet til kontaktpædagogen om, hvorvidt han mødes eller har skriftlig kommunikation med de andre repræsentanter i Peters sagsforløb, svarer han således:

Nej, det gør jeg faktisk ikke. Jeg mødes faktisk ikke med dem. Det ville jeg gøre med alle andre unge, tænker jeg på botilbuddet lige nu (Bilag 6, kontaktpædagog, 14:59)

Kontaktpædagogen bliver af flere af repræsentanterne nævnt som den person, der har den tætteste kontakt til Peter, hvormed det er bemærkelsesværdigt, at kontaktpædagogen udtaler, at han ikke mødes med nogle af dem. I forbindelse med spørgsmålet angående dialog og koordinering mellem repræsentanterne nævner kontaktpædagogen, at de definerede repræsentanterne i Peters sagsforløb aldrig har mødtes til et fælles møde:

Nej, men det kunne da egentligt give meget god mening (Bilag 6 kontaktpædagog, 18:14)

Selvom repræsentanterne ikke har et fælles møde, ville det, ifølge kontaktpædagogen, give mening, hvis de gjorde det. På samme måde giver ungementoren udtryk for, at der er begrænset dialog mellem repræsentanterne:

Nej, og måske er det også fordi, det er lidt snævert, jeg bevæget mig rundt på skolerne. Det kunne godt være, at kontaktpædagogen havde tænkt noget, som jeg ikke havde tænkt (Bilag 8, ungementor, 33:02)

Ifølge ungementoren har hun begrænset dialog med de andre repræsentanter, da hun primært fokuserer på uddannelse. Dog viser citatet, at hun tilkendegiver, at kontaktpædagogen kan have relevante refleksioner, som hun nødvendigvis ikke har, hvormed det kan argumenteres for, at hun kan se fordele i mere dialog og koordinering på tværs. Både ungementoren og kontaktpædagogen kan se vigtigheden, samt det værdifulde i en fælles koordinering, men hvor begge udtaler, at det er begrænset, hvor meget de kommunikerer og koordinerer med de resterende repræsentanter. Selvom kontaktpædagogen giver udtryk for, at der i lav grad forekommer koordinering, koordinerer han dog med socialrådgiveren, når der skal udarbejdes handleplaner. Denne form for koordinering forekommer formaliseret på baggrund af lovmæssige krav, hvorfor koordineringen fremstår mere statisk og af praktisk karakter.

I interviewet med socialrådgiveren fra Peters hjemkommune understreger hun også nødvendigheden af koordinering mellem repræsentanterne i hans sagsforløb, da Peter er placeret i Herning Kommune:

(...) så ja, der er der jo nok den forskel, at det kræver noget mere arbejde og koordinering, hvis vi skal langvejs hen. (Bilag 7, socialrådgiver, 12:47)

Ifølge socialrådgiveren kræver den geografiske afstand mellem socialrådgiveren og botilbuddet mere koordinering, end hvis Peter var anbragt på et botilbud i hans hjemkommune. Dette citat står i kontrast til de andre repræsentanternes udsagn, der giver et indtryk af, at der er begrænset koordinering mellem repræsentanterne. Dog fremstår den koordinering, socialrådgiveren italesætter, mere som en praktisk foranstaltning end en koordinering, der kommer den fælles opgaveløsning til gode.

Ungementoren italesætter også koordinering som værdifuldt, men tillægger, modsat socialrådgiveren, koordinering en relationel og helhedsskabende værdi. Det kommer til udtryk i følgende citat:

Det er da mega, mega værdifuldt. Det er det. Man kan sige, at det samarbejde jeg har med Peter, det er jo ofte bare os to. (...) Så det er også at høre, hvad andre gør sig af overvejelse af, hvad der er bedst for Peter. Det er da super værdifuldt (Bilag 8, ungementor, 28:13)

Selvom ungementoren giver udtryk for, at det er værdifuldt at koordinere på tværs af faggrupper, nævner hun samtidig, at det samarbejde hun har, ofte er med Peter, og ikke nødvendigvis med de andre fagprofessionelle. Samtidig er det også tydeligt i interviewet med ungementoren, at de fagprofessionelle hun arbejder sammen med, tilhører den part, hun repræsenterer, og der på den måde ikke er nogen fælles koordinering mellem de andre parter.

På baggrund af interviewene med de fagprofessionelle i Peters sagsforløb bliver der tegnet et billede af en begrænset koordinering på tværs af parterne. Hertil er det interessant at se nærmere på, hvad der har betydning for koordineringen mellem repræsentanterne, for på den måde at få en større forståelse for, hvorfor der er begrænset koordinering mellem repræsentanterne. I

koordineringslitteraturen bliver tillid, magt og konflikt anset som forudsætninger for koordinering mellem fagprofessionelle. Begreberne magt og konflikt, i forbindelse med koordinering, har dog ikke været fremtrædende i specialets empiri. Konfliktperspektiver bliver dog senere i analysen belyst i forbindelse med andre teoretiske aspekter.

Adspurgte til om repræsentanterne har tillid til de andre repræsentanter, tilkendegiver flere, at de oplever, at der er en tillidsfuld relation. Personalekontinuitet er relevant at se på, da tillid på forhånd ikke er etableret, hvis der er for stor udskiftning, hvilket kan påvirke samarbejdet i sagsforløbet. Det kommer til udtryk i socialrådgiverens følgende udtalelse:

Altså lige i denne her sag, der tror og håber jeg ikke, det kommer til at betyde noget, men helt generelt er der ingen tvivl om, at når der sker rådgiverskift, det forlænger ting, det gør det. Det er fordi, her har jeg overtaget en sag, hvor der egentligt var en ret god plan, eller hvad kan man sige, planen var næsten lagt på forhånd, så på den måde har den jo været til at komme til. Men jeg er ret, både fra min tid på jobcentret og også indenfor det her område, det der med, når der sker rådgiverskift, der er ingen tvivl om, at det forlænger nogle sager, fordi man lige skal finde ud af det

(Bilag 7, socialrådgiver, 24:42)

Som citatet illustrerer, kan et rådgiverskift forlænge sagsforløbet. Socialrådgiveren er en forholdsvis ny repræsentant i Peters sagsforløb, men hun vurderer ikke, at det vil forlænge Peters sagsforløb, da der i forvejen er lagt en plan. Dog kan der stilles spørgsmålstejn ved, om det er noget hun med sikkerhed kan udtale sig om, eftersom hun er ny i samarbejdet.

Socialrådgiveren er ikke den eneste i Peters sagsforløb, der er forholdsvis ny, men det er gældende for ungementoren og kontaktpædagogen. Det giver et indtryk af, at der i Peters sagsforløb har været en del udskiftning, hvilket kan medvirke, at der er begrænset koordinering mellem parterne.

En anden faktor der har afgørende betydning for koordineringen mellem de fagprofessionelle i Peters sagsforløb, er den situation, Peter befinder sig i. I forbindelse med Peters opstart på uddannelse var der overvejelser om, hvorvidt kontaktpædagogen skulle stå for koordineringen:

For eksempel da han skulle starte i skole. Skal jeg have en rolle i forhold til at være bindeled imellem ham og skolen, og snakke med hans lærer. For det gør man jo ofte med de andre unge. Så holder man skolemøder, og har et ret tæt samarbejde med skolen i forhold til trivsel, eller hvis der er nogle problemer. Men der er Peter igen godt på vej, og det vil han gerne styre selv. Så der er jeg ikke rigtig inde over. (Bilag 6, kontaktpædagog, 10:53)

Det vidner om, at kontaktpædagogen ikke har en koordinerende rolle i forhold til Peters uddannelse, fordi det går godt med Peter, og han derfor kan håndtere det selv. Den koordinerende rolle mellem den unge og uddannelse er ellers en funktion, som kontaktpædagogen normalvis varetager, men i Peters tilfælde er der, ifølge kontaktpædagogen, ikke på samme måde behov for det, fordi Peter er godt på vej. Dog er han opmærksom på, at den tidligere kontaktpædagog har haft mere en koordinerende rolle, da Peter på det tidspunkt ikke havde det så godt.

Men der har jo helt sikkert været rigtig meget tværfagligt samarbejde med ham, hvor man også som kontaktpædagog har haft en rolle i det og til at koordinere det. Og følge op på det, og følge op på aftaler og sådan noget. (Bilag 6, kontaktpædagog, 10:53)

Denne forståelse af den tidligere kontaktpædagogs rolle som mere koordinerende bliver ligeledes bakket op af psykologen:

Og den foregik i starten på den måde, at Peter kom sammen med hans kontaktperson fra bostedet. I starten var kontaktpersonen fra bostedet en stor del af samtalerne, men efterhånden som Peter blev mere selvhjulpne og mere tryk ved mig, så var det Peter og jeg der snakkede. Kontaktpersonen blev efterfølgende inddraget, hvis der var noget, der var vigtigt for hende at vide eller bringe tilbage til bostedet. Men til sidst var det Peter selv der kom, og som selv bragte det frem og tilbage. Så man kan sige, at kontaktpersonen i relation til mig blev overflødig. Altså Peter klarede det jo selv efterhånden. (Bilag 9, psykolog, 03:48)

Citatet illustrerer, hvordan den unges ressourcer spiller ind i forhold til koordinering mellem de fagprofessionelle. I starten af Peters forløb i OPUS var der en større koordinering mellem botilbuddet

og OPUS, men i takt med at Peter fik det bedre, var det ham, der bragte informationer frem og tilbage, hvortil han blev det koordinerende bindeled mellem de to parter. Citatet beskriver Peter som koordinator for samarbejdet mellem parterne i hans sagsforløb. Denne beskrivelse af Peter går ligeledes igen for ungementoren:

Jeg synes faktisk at i Peters tilfælde, så foregår meget af kommunikationen gennem ham. Det er ikke ret meget, vi sådan alle mødes omkring ham (Bilag 8, ungementor, 15:02)

Eller hvor langt er I psykiatrien? Hvordan går det hos diætisten? Hvad får I snakket om hjemme på botilbuddet? Er rammen der i forhold til at gå i skole? (Bilag 8, ungementor, 11:58)

I det første citat udtaler ungementoren direkte, at kommunikationen mellem de forskellige repræsentanter går gennem Peter. Det andet citat beskriver, hvordan Peter på deres opfølgende møder agerer som koordinator, og formidler information fra de andre repræsentanter til ungementoren. I interviewet med kontaktpædagogen kommer han ligeledes med et eksempel på, hvordan Peter agerer som koordinator for samarbejdet mellem parterne:

Da han stoppede der, spurgte han mig, om jeg havde lyst til at få en samtale med hans psykolog. Det havde hun nemlig spurgt, om det kunne give mening. Hende havde jeg slet ikke haft noget med at gøre. Så tænkte jeg lige, giver det mening? Det kunne egentligt give meget god mening, at jeg fik en snak med hende omkring alt det, de havde været igennem de sidste mange år, og hvad hun synes, jeg kunne være behjælpelig med, og hvordan jeg kunne bakke op omkring Peter. Og jeg fik hendes syn på det her med, om han skulle videre lige nu, eller skulle vi vente lidt. (Bilag 6, kontaktpædagogen, 11:58)

Her var det Peter, der fik til opgave at viderebringe forslaget angående mødet til kontaktpædagogen, hvorved det tydeliggøres, at der ingen direkte koordinering var mellem OPUS og botilbuddet på dette tidspunkt. Det var i stedet Peter, der skulle agere koordinator for samarbejdet mellem de to repræsentanter. Det er på mange måder tankevækkende, at det er Peter, der skal stå for at give sådan en besked videre til kontaktpædagogen, og at det ikke foregår mellem repræsentanterne.

Viden, som psykologen kunne give videre til kontaktpædagogen, kan anses som værende vigtig for det videre arbejde med Peter.

Mødet mellem kontaktpædagogen og psykologen blev dog afholdt, men der kan stadig stilles spørgsmålstejn ved, hvor hensigtsmæssigt det er, at Peter agerer facilitator for kommunikationen.

I interviewet med psykologen, kontaktpædagogen og ungementoren bliver Peter indirekte beskrevet som koordinator for samarbejdet, fordi han er selvkørende, og er i en god periode. Peter giver selv udtryk for, at han også fungerer som koordinator i sit eget forløb, hvor han finder sig tilpas i denne rolle, men at det også kan virke uoverskueligt:

Men ellers så har det egentligt været mig, der har gjort det meste af det. Nogle gange har det været svært, for hvem skal man kontakte, men jeg synes egentligt, det er rimeligt simpelt at finde rundt i, nu når man lige kommer ind i loopet. (Bilag 5, Peter, 17:05)

I interviewet med ungementoren spørger vi, hvad der sker, hvis Peter på et tidspunkt mister overskuddet:

Så tænker jeg, det er noget med at tune ind og fornemme, hvad det er der er brug for. Og så er mit store håb da, at vi så gør det, at vi søger at afstemme med hinanden og får skabt nogle andre rammer. Jeg tror bare, at når behovet ikke har været der, så har det været fordi, at Peter bare har været inde i en periode, hvor jeg oplever, at han godt kan det. (Bilag 8, ungementor, 56:17)

Citatet giver et indtryk af, at det først er når der opstår problemer, at der kommer mere koordinering mellem repræsentanterne, hvor ungementoren håber, at repræsentanterne får afstemt med hinanden, hvad de skal gøre. Denne tankegang virker uhensigtsmæssig, da det på mange måder vil give mere mening, hvis rammerne var sat forinden, og ikke først opbygges, når problemet opstår. Hvis der er organiseret koordinering mellem parterne på forhånd, vil de muligvis også hurtigere opfange, hvis Peter får problemer i stedet for, at det først går gennem ham, og det bliver hans opgave at formidle det videre. I interviewet med Peter vurderer han, at det er psykiatrien, der vil opfange symptomer på tilbagefald, da de har forståelse for psykosers udvikling:

Jeg tror ikke det vil komme alle steder fra, men primært psykiatrien, fordi det er dem, der kan vurdere det ud fra mine symptomer, og hvordan psykoserne udvikler sig. (Bilag 5, Peter, 23:50)

I kraft af citatet forekommer det derfor også uhensigtsmæssigt, at der ikke er et større organiseret samarbejde omkring Peter, hvor vigtig viden om hans udvikling ikke bliver delt hurtigt nok, da det skal gå gennem Peter. Dog giver Peter selv udtryk for, at det for ham er vigtigt, at den viden der bliver delt, kommer fra ham selv. Dermed bliver det svært for de fagprofessionelle direkte at indgå i et tværfagligt samarbejde, da de bliver nødt til at respektere Peters holdning:

Ja lige netop. Også fordi så får de mit syn at vide på det, så det ikke kommer til at være en andens syn på det, som ikke ved så meget om det. (Bilag 5, Peter, 18:21).

Det er dog bemærkelsesværdigt, at de fagprofessionelle kun søger at dele deres viden gennem Peter som facilitator og koordinator, og ikke direkte med hinanden. Lovgivningsmæssigt skal de fagprofessionelle have Peters accept for at dele viden med hinanden. Peter italesætter det selv således:

Jo, nogle gange vil det være nemmere, at de lige kunne snakke sammen selv. Men de må ikke snakke sammen uden mit samtykke, der er nogle informationer nogle ikke må sige, og andre må ikke sige noget andet. Så det er lidt besværligt en gang imellem. (Bilag 5, Peter, 17:56)

Dette er et udtryk for, at der i Peters sag forekommer lovmæssige udfordringer, som ud fra Browns grænsefladeteori kan stamme fra den større kontekst, som påvirker adfærden og dynamikken i grænsefladen. I Peters sag skaber det en forhindring for den direkte vidensdeling mellem de fagprofessionelle. Dog er det stadig tankevækkende, at de ikke prioriterer at vidensdele direkte med hinanden med Peters accept, da viden kan gå tabt i Peters oversættelsesproces. Peter har ikke nødvendigvis det samme faglige udgangspunkt til at kunne forstå og videreformidle informationer og viden, som de fagprofessionelle har.

Udover at Peter forekommer som koordinator mellem de fagprofessionelle, har analysen også belyst, at de fagprofessionelle i Peters forløb har forskellige forståelser og opfattelser af, hvad og hvordan

der skal koordineres. Her forekommer der både praktiske syn og mere relationelle forståelser af, hvad koordinering indebærer.

For yderligere at forestå koordineringen i Peters sagsforløb, vil vi derudover undersøge den kommunikation og relation, der er mellem repræsentanterne i Peters sagsforløb. Her kan Gittels teori vedrørende relationel koordinering, være med til at belyse de eventuelle udfordringer, som forekommer i koordineringen.

5.2.3. Er der mulighed for relationel koordinering?

Det gælder generelt for alle repræsentanterne, at de i det tværfaglige samarbejde anser, at det er vigtigt at have respektfuld kommunikation og relation med hinanden. De forskellige repræsentanter virker derfor også refleksive herom, hvilket de løbende giver udtryk for under interviewene. Bl.a. udtaler kontaktpædagogen og socialrådgiveren sig:

Jeg tænker jo, at man kommer jo alle sammen med noget forskelligt som faggrupper. Så kan der jo godt være noget hierarki på en eller anden måde i forhold til faggrupper og sådan noget. Så jeg tænker, at det er vigtigt at man er åben overfor det, hinanden kommer med. Så en psykiater eller en læge tænker, at vores viden er meget vigtigere og bedre end dem, I kommer med. Så jeg tænker, at man skal være åben, så man kan supplere hinandens viden og finde frem til nogle gode mål og nogle gode resultater ud fra det. (Bilag 6, kontaktpædagog, 24:14).

Jamen, det er vigtigt, at man er åben overfor at lytte til alle, der er inddraget, og det er vigtigt, altså ikke at man er enig, men at man har respekt for, at der kan være forskellige måder at se på en borger, og så er det jo om at få det hele, prøve at få det hele, samlet, kan man sige, og gerne med borgeren inddraget også, så ja. (Bilag 7, socialrådgiver, 20:14).

Det antydes, at kontaktpædagogen og socialrådgiveren har en opfattelse af, at det er gennem respektfulde interaktioner, at vidensdeling mellem de forskellige fagprofessionelle opnås, hvilket fordrer mere hensigtsmæssige mål og resultater i sagsforløbet vedrørende Peter. Ungementoren og psykologen giver dog ikke i lige så høj grad udtryk for samme refleksionsniveau om betydningen af relationerne i samarbejdet. De kommenterer mere direkte på samarbejdet, hvor ungementoren,

som nævnt i koordineringsafsnittet, ser samarbejdet som værdifuldt. Psykologen oplever, at samarbejdet fungerede godt:

Jeg tænker, eller mit indtryk er i hvert fald, at vi havde et rigtig godt samarbejde omkring Peter.

(Bilag 9, psykolog, 08:54).

Yderligere er en generel oplevelse fra repræsentanterne, at de arbejder ud fra de samme mål i forbindelse med arbejdet omkring Peter, hvilket bl.a. kommer til udtryk i følgende citater:

Og jeg har heller aldrig prøvet at lave et mål, hvor sagsbehandler ikke tænkte, at det gav mening.

(Bilag 6, kontaktpædagog, 27:48).

Ja, det tænker jeg egentligt, at vi havde (fælles mål), fordi målene kom jo egentligt fra Peter. Peters mål var også forståelige. Så jeg tænker ikke, at vi har haft nogle forskellige (mål). (Bilag 9, psykolog, 16:36).

For at der kan opstå hensigtsmæssige fællesskaber, er det ud fra Gittels forståelse vigtigt med gensidig respekt, fælles viden og mål, hvilket citaterne er med til at underbygge, at der forekommer i Peters sagsforløb. Her har alle repræsentanterne en forståelse for, hvordan de hensigtsmæssigt indgår i relationer i et tværfagligt samarbejde, og i større eller mindre grad har en opfattelse af et positivt udbytte heraf.

Ved at være bevidste om åbne og respektfulde relationerne til hinanden, giver repræsentanterne samtidigt udtryk for, at der optræder en god kommunikation mellem dem, hvilket sikrer informationsdeling i sagsforløbet. Det fortæller både psykologen og socialrådgiver:

Peter var på et tidspunkt i gang med at undersøge noget omkring uddannelse, og han havde utroligt mange tanker og bekymringer omkring, hvordan det her skulle ende ud. Så var det jo godt at kunne hive fat i kontaktpersonen og snakke med hende (tidligere kontaktpædagog) om, hvordan Peter kan blive tryk i det, der skal ske. Altså hvad kan de på bostedet gøre for at få ham hjulpet - f.eks. ud at se uddannelsesstedet eller sådan noget (Bilag 9, psykolog, 08:17).

Både jeg tager fat i dem (repræsentanter), og de tager fat i mig, og Peter jo også i øvrigt siger til, hvis der er noget. (Bilag 7, socialrådgiver, 30:00).

Ved at det er lettere for de fagprofessionelle at tage fat i de relevante repræsentanter, er de samtidigt med til at sikre en præcis og rettidig kommunikation i Peters sagsforløb, hvis der skal korrigeres eller på anden måde rettes til.

Med ovenstående in mente virker det derfor også til, at der i det tværfaglige samarbejde omkring Peter, forekommer nogle hensigtsmæssige fællesskaber, hvor der er respektfulde interaktioner, problemløsende kommunikation og enighed om målene. Direkte adspurgt til, hvorvidt Peter oplever fælles mål i sit sagsforløb blandt de fagprofessionelle, udtaler han følgende:

Man kan sige overordnet, der har vi vel nok de samme mål. Målet med at fuldføre og komme ordentligt gennem livet. (Bilag 5, Peter, 18:46).

Peter oplever, at de fagprofessionelle i hans sagsforløb arbejder ud fra fælles mål. Det forekommer imidlertid vagt, hvor han bruger formuleringen; *der har vi vel nok de samme mål*. Samtidig er det fælles mål, han beskriver, meget overordnet, hvilket giver et indtryk af, at fælles mål ikke er blevet italesat i hans sagsforløb. Det kommer også til udtryk i resten af citatet, hvor han beskriver, hvordan de forskellige repræsentanter arbejder i forskellige tempi og ud fra forskellige fokuser i arbejdet med Peter:

Psykiatrien de er meget påpasselige med, at jeg ikke kommer til at overkøre mig selv og knækker. Bostedet de er lidt en blanding - de vil gerne passe på mig, men de vil også gerne skubbe mig videre. Og så er der uddannelse, der bare gerne vil køre totalt på. Det er det samme de vil, bare i hver deres tempo. (Bilag 5, Peter, 18:46).

I interviewene med de fagprofessionelle forholder det imidlertid sig også således, at på trods af en positiv forståelse af relationerne og kommunikationen imellem dem, er det ikke nødvendigvis tilfældet i praksis. Det skyldes, at deres svar, adspurgt til relationerne og kommunikationen,

forekommer standardiseret og idealtypiske, hvilket giver anledning til skepsis herfor sammenholdt med Peters vage formulering af fælles mål. For at analysere den faktiske adfærd, er det derfor nødvendigt at gå bagom de verbale konstruktioner.

Først og fremmest har analysen af parter og repræsentanter samt koordinering vist, at de interaktioner, som er mellem de forskellige fagprofessionelle, er begrænsede, hvor de ofte kun har en reference til enkelte repræsentanter i samarbejde, men ikke alle. Derfor klinger ideen om fælles mål for Peter også hult, og i flere henseender giver repræsentanterne indirekte udtryk for, at det reelt ikke forekommer, eller at fælles målene nærmere kan karakteriseres som delmål. Det skyldes, at de enkelte repræsentanter ofte kun arbejder ud fra deres egen parts mål uden kendskab til de andre parter. Psykologen udtaler f.eks., at hun opfattede, de havde fælles mål, da målene kom fra Peter, men adspurgt til informationsdeling, svarer hun:

Det tænker jeg, at vi gør (sikrer informationsdeling) ved et samarbejde med kontaktpersonen. Men jeg har ikke været en del af de handleplaner, som er lavet mellem socialforvaltningen og bostedet.

(Bilag 9, psykolog, 18:07)

Yderligere adspurgt til, hvorvidt hun kender til Peters handleplan, svarer hun:

Nej, jeg kender ikke specifikt til Peters. Det gør jeg faktisk ikke. (Bilag 9, psykolog, 18:07)

Psykologen giver dog også, som nævnt tidligere, udtryk for, at hun ikke anser socialrådgiveren fra socialforvaltningen som en større repræsentant i Peters sagsforløb. Det forekommer dog stadig uhensigtsmæssige, at hun ikke har større kendskab og kommunikation med socialrådgiveren. Reelt definerer psykologen fælles mål med dem, hun indgår i sparring med, som kontaktpædagogen og hendes egen part. Citatet indikerer dog også, at de ikke har nogle formelle strukturer for kommunikationen vedrørende information om Peter, i det hun svarer: *Det tænker jeg, at vi gør ved et samarbejde med kontaktpersonen.* Så selvom at kommunikation forekommer, virker det upræcist. De mål og den relation der har været med den tidligere kontaktpædagog, lader dog til at have været god (Bilag 9, psykolog, 08:11).

Derudover giver Peters ungementor, som nævnt, udtryk for, at det er værdifuldt med samarbejdet omkring ham. Adspurgte til, om de har fælles mål i samarbejdet, giver hun dog et tvetydigt svar:

Det er faktisk mit indtryk. Det håber jeg. Altså der er det jo igen med skolerne. Altså der er målet jo klart. Der kigger man på, jamen hvad er det, han formår og ønsker. (Bilag 8, ungementor, 33:26)

Det virker ukonkret at håbe, at de har fælles mål i samarbejdet, hvilket tyder på en upræcis kommunikation. Derudover forholder hun sig kun til sin egen parts mål, hvor hun refererer til Peters uddannelsesforløb. De fælles mål bliver derfor hurtigt til hendes egne funktionelle mål, hvor hun samtidigt giver udtryk for, at det er svært at mødes alle sammen:

Man kan også sige, at hvis vi skulle mødes sammen, alle sammen, så ville vi blive vildt mange. Så det er i virkeligheden noget med at række ud efter dem, som det giver mening at række ud efter, fordi der er noget vi skal have sat i forløb. (Bilag 8, ungementor, 19:53)

Generelt mener hun dog, at hun har mulighed for at få den viden, hun har brug for, hvis hun selv rækker ud efter det:

Jeg tænker, at hvis jeg havde manglet noget for at bedre at kunne hjælpe på vej, så havde jeg søgt det. (Bilag 8, ungementor, 21:46)

I og med hun ikke mødes med de andre repræsentanter, og kun har minimal kontakt til kontaktpædagogen, virker ovenstående citat dog ikke overbevisende. Når hun ikke har relationer til de andre repræsentanter i samarbejdet, kan det være svært at blive udfordret på sin parts funktionelle mål og specialviden. Det tværfaglige samarbejde refererer hun derfor også til, som samarbejdet i sin egen part, hvor de har mulighed for at komme med refleksioner og nuancer på Peters uddannelsesmål. Selvom hun specifikt giver udtryk for, hun ikke mangler viden i hendes arbejde, kan det imidlertid være svært at vide, hvilken anden viden hun skal efterspørge, når hun ikke indgår i relationer til de andre repræsentanter. I ungementorens tilfældet forekommer der i stedet en sjælden og

upræcis kommunikation til de andre repræsentanter. Dette kan danne et tunnelsyn i hendes arbejde, hvorfor hun tror, at hun har den viden, hun har brug for, og de deler fælles mål med de andre repræsentanter. Hun efterlyser dog selv mere hyppig kommunikation med kontaktpædagogen, men hvor det ikke er muligt, da det ikke er et ønske fra Peters side:

Hvis jeg skulle tænke noget anderledes, så ville jeg tænke et lidt større samarbejde med botilbudet. Hvis jeg sådan skulle tænke fra min egen stol. Fordi jeg tænker at kontaktpædagogen, nu hvor man snakker tovholder, og - hvem ved, og hvem kender bedst, at man måske får hevet han noget mere til bords. Men de gange jeg har spurgt Peter til det, har det ikke været et ønske. (Bilag 8, ungementor, 30:24)

Som analyseret i koordineringsafsnittet kan Peter i dag ses som koordinator for sit eget sagsforløb. Det har dog nogle utilsigtede negative konsekvenser for den relationelle koordinering, hvor relationer ikke opbygges mellem repræsentanterne i hans sag. Det fører dermed til nogle decimerede og uhensigtsmæssige fællesskaber, hvor kommunikationen er upræcis og sjælden. Gennem manglende kommunikation kan fælles mål ikke blive udformet og fælles viden ikke blive skabt, hvorfor viden om Peter går tabt. At der forekommer et uhensigtsmæssigt fællesskab, kan dog i forlængelse af kontaktpædagogens udtalelse, analyseres som en naturlig følge af Peters udvikling:

Så tænker jeg faktisk også, at det er helt naturligt, at han selv, altså en udvikling i hans proces mod at blive mere selvstændig og voksen, at han gør sådan noget selv. (Bilag 6, kontaktpædagog, 15:09)

Som citatet illustrerer, kan der argumenteres for, at det blot er en naturlig udvikling i hans forløb, hvorfor det ikke kan anses som en problematik. Dog skal man ikke glemme, at Peter stadig er ung mand med psykiske udfordringer. Det stod bl.a. klart i forbindelse med vores opfølgende interview med Peter, hvor vi blev nødt til at rykke interviewet, da han havde haft en dårlig dag. Derudover er Peters medicindosis også blevet øget i forlængelse af hans start på cykelmekanikeruddannelsen for at sikre overskud i hverdagen. Hvis det ulykkelige skulle ske, at Peter får et større tilbagefald, kan der stilles spørgsmålstejn ved, om det tværfaglige samarbejde omkring Peter er organiseret til at

håndtere det. For hvis Peter skulle komme i en situation, hvor han ikke kan overskue sin rolle som koordinator i sagsforløbet, vil korthuset så falde?

Analysen af den relationelle koordinering har her belyst, at betingelserne for hensigtsmæssige fællesskaber og problemløsende kommunikation ikke er fremtrædende i det tværfaglige samarbejde i Peters sagsforløb, hvilket har resulteret i begrænset fælles viden og mål, der ellers vil være nødvendig i en sådan situation.

5.2.4. Brændpunkter i samarbejdet

For nærmere at undersøge interaktioner og adfærd i det tværfaglige samarbejde, er det relevant at undersøge eventuelle brændpunkter i samarbejdet. Det giver et billede af, hvilke konflikter der kan opstå, når fagprofessionelle med rødder i forskellige fagligheder indgår i et samarbejde.

De fagprofessionelle omkring Peter giver udtryk for, at der på nuværende tidspunkt ikke forekommer nogle konflikter i det tværfaglige samarbejde. Selvom de fagprofessionelle fremstiller samarbejdet som problemfrit, findes der nuancer i interaktionen og relationen mellem de fagprofessionelle, som kan tolkes som potentielle konflikter i brændpunkter. Men hvor findes brændpunkterne i det tværfaglige samarbejde omkring Peters sagsforløb?

Som beskrevet under afsnittet *Parter og repræsentanter* er der uklarhed om, hvem der er tovholder i samarbejdet omkring Peter, hvilket der kan ligge en latent konflikt i. I og med at der er uklarhed omkring tovholderfunktionen, er der en manglende afklaring omkring rolle- og ansvarsfordelingen mellem repræsentanterne. Ud fra teorien omkring brændpunkter kan dette ses som et brændpunkt, hvor en potentiel domænekonflikt kan opstå. Denne uklarhed medfører alt andet lige en udfordring i forhold til at skabe et overblik over hinandens funktioner ind i samarbejdet omkring Peter, som kan føre til misforståelser og frustrationer i samarbejdet. At sådanne misforståelser og frustrationer eksisterer mellem repræsentanterne, understøttes af udtalelsen fra ungementoren, hvor hun efterspørger mere samarbejde med kontaktpædagogen og botilbuddet (Bilag 8, ungementor, 30:24). Hun udtrykker, at hun i sit arbejde kan mangle en større vidensdeling med kontaktpædagogen, fordi hun ser ham som tovholderen omkring Peter i det, der ligger udover uddannelse. Det er et udtryk

for, at der findes et brændpunkt, hvor der opstår spændinger, men som ikke udmønter sig i en konflikt på nuværende tidspunkt.

Et andet brændpunkt i samarbejdet omkring Peter kan findes i den distance, der er mellem kontaktpædagogen og socialrådgiveren, hvilket fremgår af den måde kontaktpædagogen omtaler samarbejdet:

Så har vi lidt nogle gange med sagsbehandlere, at de vil gerne lave rigtig mange mål. Så der er vi inde og sige, at det kan godt være, at vi laver rigtig mange mål, men vi kommer kun til at arbejde med nogle af dem i starten, også skyder vi de andre til hjørne. Og så arbejder vi med dem senere.

(Bilag 6, kontaktpædagogen, 27:48)

Den måde han omtaler socialrådgiverens funktion, indikerer et distanceret forhold mellem repræsentanterne. Han siger indirekte, at socialrådgivere har en manglende forståelse for Peters situation og den hverdag, han fungerer i. Det er et billede på nogle fordomme, der er medvirkende til at fastholde nogle definerede roller i samarbejdet, hvilket faciliterer og opretholder en distancering. Det tydeliggøres yderligere gennem den måde, kontaktpædagogen italesætter socialrådgiveren som *bestilleren* (Bilag 6, kontaktpædagog, 39:46). Den manglende forståelse for Peters situation kommer ligeledes til udtryk gennem en misforståelse i forhold til socialrådgiverens udarbejdede handleplan for Peter:

Og hun havde faktisk misforstået noget på det seneste opfølgningsmøde i forhold til medicin. At Peter skal være selvstændig omkring sin medicin inden han flytter i egen lejlighed. (...) Og der tror jeg ikke helt, hun forstod, at han er faktisk selvstændig. Det har vi arbejdet med. Så hun havde lavet et mål, hvor der stod, at han skulle være helt selvstændig omkring sin medicin, og det var Peter meget uforstående overfor. (Bilag 6, kontaktpædagog, 30:53)

I citatet tydeliggøres det, at kontaktpædagogen oplever, at socialrådgiveren har en manglende forståelse for Peters situation og hverdagsliv, som netop kontaktpædagogen er en del af. Dette giver kontaktpædagogen et distanceret syn på socialrådgiveren, da han derigennem ikke oplever, at hun

har en forståelse for hans arbejde. Han ser, at socialrådgiveren har fokus på handlemål og ikke har fokus på den hverdag, som Peter befinder sig i. De to foregående citater giver indikationer af nogle fordomme om hinandens fokus ind i samarbejdet. Det tegner et billede af et brændpunkt, der bundes i repræsentanternes forskelligheder i forhold til interne strukturer, kulturer og processer. Det bundes nødvendigvis ikke i konflikt omkring målsætningen, men konfliktpotentialer ligger derimod i deres forudindtagne fordomme om hinandens fokus ind i samarbejdet. En distance mellem repræsentanterne gør det vanskeligere at nå hinanden i samarbejdet omkring et fælles grundlag.

En anden problematik omkring hvorvidt repræsentanterne formår at nå hinanden i samarbejdet, kan ligge i forskelle i kommuners organisering, hvilket socialrådgiveren påpeger:

Ja, det er jo det der med, at kommuner er jo bare organiseret forskelligt, så det kan være lidt svært at gennemskue, hvordan det lige er i den anden kommune, og så har man jo også forskellige kvalitetsstandarder indenfor sine områder. Det vil sige, at vi kan godt have en kvalitetsstandard her i kommunen, hvor støtteniveauet bliver udmålt på en anden måde end det vil blive i f.eks. Herning, så sådan nogle ting er det jo vigtigt, at man får snakket om og får afstemt inden, man bare får sendt en sag afsted. (Bilag 7, socialrådgiver, 14:49)

Dette citat illustrerer, at strukturelle forskelle kan have betydning for de ydelser, som kommunerne kan levere i praksis. Hun påpeger, at det derfor er vigtigt, at repræsentanterne får kommunikeret og afstemt disse forskelligheder. Set i lyset af at kommunikationen i Peters forløb er begrænset, og at socialrådgiveren er ny i forløbet, er det sandsynligt, at et brændpunkt kan opstå på baggrund af kommunernes forskellige organisering og geografiske placering. Det sætter spørgsmålstejn ved deres fælles evner til at forventningsafstemme og koordinere, hvilket kan resultere i, at de kan have svært ved at nå hinanden i samarbejdet.

Udover de brændpunkter, der findes i Peters forløb, hvor der ligger latente konflikter, kan det gennem udtalelser fra de fagprofessionelle argumenteres for, at der generelt i det tværfaglige samarbejde findes et brændpunkt i forhold til de fagprofessioner, som skal samarbejde. Både socialrådgiveren og kontaktpædagogen italesætter dette, men pointerer også, at det ikke gør sig gældende i Peters forløb. På nuværende tidspunkt har Peter ressourcer til at bidrage til det tværfaglige

samarbejde, da han er i en god periode. Socialrådgiveren udtaler dog, at der kan opstå problemer, hvis unge generelt ikke formår at sætte ord på sine ønsker og behov, hvor hun udtaler følgende:

Jeg synes, der hvor vi sådan helt generelt kan blive udfordret, er, når vi har med borgere at gøre, der er meget vævende i, hvad de gerne vil, eller at de simpelthen ikke evner at sætte ord på, hvad de gerne vil. Fordi der kan alle vi andre have rigtig mange gode meninger om, hvad der er bedst, og der kan det blive vanskeligt. (Bilag 7, socialrådgiver, 19:10)

Det kan ses som et brændpunkt, hvor faglige uenigheder om arbejdsmetode og -fokus opstår mellem de fagprofessionelle i samarbejdet. Hun uddyber vanskelighederne ved, at der i samarbejdet er mange forskellige fokusområder i spil, som godt kan clashe i samarbejdet, hvor borgeren ikke selv kan give udtryk for sine ønsker og behov. Kontaktpædagogen italesætter også en situation, hvor han kunne forestille sig, at der kunne opstå et hierarki mellem de fagprofessionelle. Det vidner om et brændpunkt i det tværfaglige samarbejde, hvor konflikt kan opstå på baggrund af fagprofessionelle logikker, der kan stå i vejen for den fælles opgaveløsning (Bilag 6, Kontaktpædagog, 24:14).

At kontaktpædagogen italesætter disse potentielle magtudfordringer, er et udtryk for at, der i den nære kontekst, ligesom den større, forekommer strukturer, som kan påvirke adfærden og potentielt udvikle sig til udfordringer i grænsefladen. Hvor det i den større kontekst omhandler lovmæssigheder, findes der i den nære kontekst magtstrukturer. Dog italesætter kontaktpædagogen i samme ombæring, at disse udfordringer kan imødekommes med åbenhed og respekt fra de fagprofessionelle i det tværfaglige samarbejde.

Socialrådgiveren uddyber, at eventuelle vanskeligheder mellem de fagprofessionelle bliver neutraliseret i Peters forløb, fordi hun oplever ham som ressourcestærk i forhold til at italesætte sine egne behov:

Men det der med at man har forskellige fokusområder og en psykiatri eller en sygeplejerske ville have som fokus, jamen, tager du din medicin og gør du det til tiden? Altså, man kan jo godt komme i en situation, hvor vi har nogle forskellige fokusområder, og der er det virkelig rart med sådan en som Peter, at han kan sige, hvad det er, der er vigtigt for ham for at fungere. Men ja, det er udfordrende, når vi har med borgere at gøre, der ikke helt selv. (Bilag 7, socialrådgiver, 28:16)

Det giver et generelt indtryk af, at de fagprofessionelle ikke oplever et konfliktgrundlag på baggrund af forskellige faglige fokusområder, fordi Peter bidrager og sætter dagsordenen for sine egne ønsker og behov. Dette er i kraft af, at Peter på nuværende tidspunkt er i en god periode, men hverken socialrådgiveren og kontaktpædagogen reflekterer over, hvad det ville betyde for det tværfaglige samarbejde i Peters forløb, hvis han fik et tilbagefald.

5.2.5. Grænsefladens udtryk

Dette afsnit har til formål at sammenfatte de argumenter, som analyserne af det tværfaglige samarbejde har belyst, og undersøge, hvilken betydning det har for organiseringen og konfliktniveauet i grænsefladen omkring Peters sagsforløb.

Organiseringen

Analyserne af det tværfaglige samarbejde giver et indtryk af, at grænsefladen omkring Peters sagsforløb er underorganiseret, og har åbne grænser. Det kommer til udtryk i måden, hvorpå repræsentanterne forstår og interagerer med hinanden i grænsefladen. Som det fremgår, forekommer der en uklarhed blandt repræsentanterne om, hvem der er tovholderen i Peters sagsforløb. Det vidner om, at der ikke er en afstemt rollefordeling i grænsefladen. Dette tegner et billede af en manglende organisering blandt repræsentanterne, hvilket tyder på mangel af både formel og uformel ledelse i grænsefladen. Yderligere bliver argumentet om en underorganiseret grænseflade understøttet i måden, hvorpå repræsentanterne interagerer med hinanden. En mangelfuld koordinering har konsekvenser i form af en ikke-problemløsende kommunikation og distancerede relationer mellem repræsentanterne. Teoretisk set vil sådanne uhensigtsmæssige fællesskaber medføre en bebrejdende kommunikation mellem repræsentanterne. Det er imidlertid ikke noget, de fagprofessionelle giver udtryk for, er et tilfælde i Peters forløb. Dog vidner den manglende koordinering i det tværfaglige samarbejde om en arena, hvor diskussioner om fælles målsætninger og vidensdeling ikke har forudsætningerne for at kunne trives.

I og med at der ikke umiddelbart forekommer magtmæssig modstand fra nogle af parterne i forhold til informationsdeling i grænsefladen, er det et udtryk for, at grænsefladen har åbne grænser. Åbne grænseflader har potentiale for at skabe gode forhold for faglige skønsmuligheder, et godt

informationsflow og fleksibilitet. Dog har det i kombination med en underorganisering i dette tilfælde medført lav intern koordinering mellem repræsentanterne, hvor information flyder ud og ind uden at blive bearbejdet eller vurderet. Dette kan medføre, at information går tabt eller ikke bliver videreformidlet i grænsefladen, hvilket bliver understøttet af Peters oplevelse med udfordringer i at navigere mellem flere fagprofessionelle i sit eget sagsforløb:

Det største problem det er, at der er så mange forskellige, man skal snakke med. Det her med, at man mange gange skal gentage de samme ting. Og snakke om det samme, bare med en anden person. (Bilag 4, Peter, 22:24)

Peters problem med at skulle gentage sig selv overfor de fagprofessionelle understøtter billedet af, at de fagprofessionelle ikke videreformidler eller koordinerer deres viden om Peter i grænsefladen. At grænsefladen omkring Peters forløb fremstår underorganiseret, gør samtidigt, at potentialerne for vidensdeling går tabt. Hvilken betydning har det så for konfliktniveauet i grænsefladen?

Konfliktniveauet

Det generelle billede i grænsefladen er, at der ikke forekommer nogle direkte konflikter mellem repræsentanterne i samarbejdet. Der findes brændpunkter, hvor der forekommer latente konflikter, som har potentiale for at kunne udvikle sig. I kraft af at grænsefladen er underorganiseret, er det mindre sandsynligt, at de potentielle konflikter vil blusse op, da underorganiseringen i grænsefladen ikke skaber en arena for konfliktudfoldelse. Konflikt i en grænseflade er ud fra Browns teori et grundvilkår, hvor der i grænsefladen er behov for produktive konflikter for, at den kan fungere hensigtsmæssigt og udvikle sig.

I kraft af at grænsefladen i samarbejdet omkring Peter er underorganiseret og har et lavt konfliktniveau, skaber det en interaktion mellem repræsentanterne, der er præget af tunnelsyn, mangelfuld kommunikation og en forestilling om fælles mål. Det medfører en grænseflade, hvor der sker en tilbagetrækning, som bliver tydeliggjort gennem det, at repræsentanterne i højere grad orienterer sig mod deres egen part. I Peters forløb ser ungementoren vidensdelingen og koordineringen som noget, der foregår internt i Ungevejledningen. Psykologen har samme blik, hvor hun kommunikerer

med sit behandlingsteam i OPUS. Kontaktpædagogen har formaliserede rammer for vidensdeling internt i botilbuddet. Socialrådgiveren er også mere rettet mod forvaltningsmæssige målsætninger. Det medfører, at fælles diskussioner om målsætninger går tabt mellem repræsentanterne i grænsefladen omkring Peters sagsforløb.

Samlet set giver det et billede af, at den fælles grænseflade er underorganiseret og tilbagetrukket, hvor kommunikation og vidensdeling i højere grad fungerer i grænseflader internt i repræsentanternes respektive parter. Det giver et indtryk af, at der forekommer "små" grænseflader i det tværfaglige samarbejde omkring Peters sagsforløb. Dette er i kraft af, at det tværfaglige samarbejde er underorganiseret, hvor der forekommer et lavt konfliktniveau, hvilket medfører en tilbagetrækning blandt repræsentanterne. Dette skaber en arena, hvor "små" grænseflader kan trives, og hvor Peter for den primære koordinerende rolle for grænsefladen.

5.3. Inddragelse

I forlængelse af analysen af det tværfaglige samarbejde, finder vi det relevant at undersøge Peters inddragelse i eget sagsforløb. Dette gør vi ved at analysere Peters oplevelse af inddragelse, samt de fagprofessionelles forståelse af, hvordan de arbejder med inddragelse af Peter. For at undersøge inddragelsen gør vi brug af Harts deltagelsesstige, Jørgensens tre dimensioner samt de fire definerede inddragelseselementer.

5.3.1. Peters oplevelse og forståelse af inddragelse

Som det fremgår af Peters fortælling, har hans liv de seneste seks-syv år været præget af adskillige op- og nedture. Det afspejler sig ligeledes i Peters oplevelse af inddragelse, som har været skiftende i takt med hans situation og modenhed. Peter har i den forbindelse markeret en række begivenheder, som for ham har været skelsættende. Her udtrykker Peter, at han i den første del af sit forløb oplevede en mindre grad af inddragelse, hvilket særligt kommer til udtryk ved hans første anbringelse på botilbud. Peter beskriver det på følgende måde:

Da jeg flyttede på bosted, var det egentligt lidt mine forældre, der traf den beslutning og også sagsbehandler. Jeg var ikke så meget inde over det der, også fordi jeg var så lille dengang. Jeg var

13 år dengang, jeg flyttede ind. Der havde jeg ikke sådan det store at sige. Jeg var egentligt meget uenig i det (...). (Bilag 4, Peter, 09:18)

Som citatet illustrerer, oplevede Peter ikke, at han blev inddraget i beslutningen om anbringelsen på botilbuddet. Som tidligere beskrevet var det også hensigten, at anbringelsen skulle være et kort-tidsophold, hvilket dog ikke fungerede, og Peter har nu været på botilbud i Herning Kommune i omkring ca. syv år. Peter forklarer følgende i forhold til sin oplevelse af inddragelse:

(...) men altså ellers så efter det (uenig i den første anbringelse), så har jeg egentlig også kunne bestemme mere selv. Og i de sidste mange år, der har jeg selv kunne træffe valgene. (Bilag 4, Peter, 09:40)

Det vidner altså om, at han den første del af sit forløb har oplevet en mindre grad af inddragelse, hvilket særligt gjorde sig gældende ved beslutningen om hans første anbringelse. Derfor kan det vurderes, at Peter oplevede en inddragelse med afsæt i de tre nederste trin i Harts deltagelsesstige. Nærmere kan det ud fra Peters fortælling om den første anbringelse vurderes, at han der har oplevet en inddragelse på deltagelsesstigens første trin, da Peter blot har gjort, hvad de voksne foreslog eller instruerede ham til at gøre. Som han selv forklarer, var han ikke inde over beslutningen, men den blev truffet af hans forældre og daværende socialrådgiver.

Peter forklarer dog, som ovenstående citat illustrerer, at han efter sin første anbringelse har kunne bestemme mere selv, og dermed oplevet en højere grad af inddragelse. Peter beretter i den forbindelse om en specifik begivenhed, hvor han derefter oplevede, at inddragelsen ændrede karakter:

Jeg havde en rigtig stor diskussion, om jeg skulle gå 8. klasse om eller starte i 9. klasse, hvor alle i min omgangskreds - personale på bostedet, mine forældre - sagde, jeg skulle gå 8. klasse om. Men hvor jeg selv rigtig gerne ville tage 9. klasse. Og det vil jeg egentligt sige, det var vendepunktet, fordi de valgte at lytte til mig. De lod mig tage min 9. klasse, som gik rigtig godt. Så jeg tror lidt, at det var vendepunktet, hvor det gik op for dem, at jeg også selv skal have lov til at vælge, hvad jeg vil. (Bilag 4, Peter, 10:13)

Peter beskriver denne begivenhed som vendepunktet for sin oplevelse af inddragelse. Han har ved denne specifikke situation bevist over for sine forældre og personalet på botilbuddet, at han kan træffe beslutninger på vegne af sig selv, som har medført et positivt udfald for hans udvikling. På den baggrund kan der argumenteres for, at Peters oplevelse af inddragelse bevæger sig længere op ad deltagelsesstigen, hvor han oplever at få en reel indflydelse i de beslutninger, der træffes. Nærmere bestemt er der tale om en inddragelse, hvor initiativer til stadighed er styret af de fagprofessionelle, men beslutningerne træffes i fællesskab mellem dem og Peter. Peter har dermed, ud fra Jørgensens forståelse af inddragelse, altså en medbestemmelse i eget forløb, hvilket ligeledes karakteriseres ved deltagelsesstogens sjette trin.

I dag oplever Peter, at han selv er initiativtager i forhold til hans udvikling, hvilket kan karakteriseres som inddragelse på deltagelsesstogens øverste trin. Dette fremgår bl.a. af nedenstående citat:

(...) Jeg har altid rodet med cykler, så man kan sige det er lidt oplagt, at det er det jeg vil. Så har jeg i samarbejde med bostedet, været med til at finde noget information og få mig meldt ind og starte det hele op. (Bilag 4, Peter, 11:44)

Af citatet kan det udledes, at Peters inddragelse fungerer på inddragelsesstogens to øverste trin. Peter tager selvstændigt initiativ til udvikling i sit forløb, hvilket kommer til udtryk idet, han forfølger sine drømme om fremtiden og søger hjælp fra botilbuddet til at indfri disse. På den måde har Peter også beslutningskompetencerne, hvor fagprofessionelle omkring ham er til hans rådighed i forhold til at hjælpe ham med at gennemføre "hans projekt". Det er derfor Peter, der beslutter og handler i forhold til sin udvikling, hvor de fagprofessionelle inviteres ind til sparring og hjælp efter behov. Peter og de fagprofessionelle bliver altså ligeværdige deltagere i beslutningsprocessen om hans udvikling. Netop Peters beslutningskompetence i eget forløb kommer ligeledes til udtryk flere gange i hans fortælling, hvor han udtaler: *Jeg har alt at sige, hvad der sker* (Bilag 4, Peter, 11:25). På baggrund af de to foregående citater kan det vurderes, at Peter oplever at blive *hørt* og *set*, hvilke er to faktorer som ligeledes kendetegner en god inddragelse. Et andet eksempel på, at han oplever inddragelse, var i forbindelse med, at han afsluttede sit behandlingstilbud i OPUS. Her blev han tilbudt

at fortsætte i børne- og ungepsykiatrien i Skejby, men valgte at overgå til voksenpsykiatrien i Herning Kommune, da det praktisk var mere fordelagtigt for ham (Bilag 5, Peter, 09:30).

Ovenstående giver en indikation af, at Peter har en oplevelse af, at inddragelsen af ham er blevet bedre og bedre gennem årene. Peter forklarer også, at det at fylde 18 år og dermed blive myndig, har spillet en rolle i forhold til hans beslutningskompetence:

Det her med at man er blevet 18 år, altså man kan bestemme alt selv. De har ikke, som de har kunnet før, sige, nu træffer vi beslutningen for dig, fordi det synes vi. Nu skal jeg godkende beslutningen før de må. (Bilag 4, Peter, 21:38)

Dermed har lovgivningen også haft en indvirkning på Peters muligheder for inddragelse, og derfor også resulteret i en oplevelse af en bedre inddragelse. Det er her vigtigt at pointere, at det at lovgivningen påvirker mulighederne for inddragelse ved 18 års-alderen, ikke er ensbetydende med, at det giver en oplevelse af en bedre inddragelse. Dette er dog tilfældet i Peters situation. Men hvordan forstår Peter selv inddragelse? Direkte adspurgt hertil svarer Peter:

Jamen, det er vel lidt det her med at have mig inde over alt, hvad der foregår. Både hvad psykiatrien snakker med lægerne om, hvad bostedet snakker med hinanden om, osv. (Bilag 4, Peter, 06:28)

Peter giver her udtryk for, at han forstår inddragelse som det at være en aktiv del af arbejdet omkring sit sagsforløb. Han ser det som det at være inddraget i alt, hvad der foregår og dermed også i alle beslutninger, der bliver truffet omhandlende hans forløb. Med udgangspunkt i dette citat kan der argumenteres for, at Peter forstår inddragelse ud fra en intrinsisk forståelse, hvilket betyder, at han ligeledes handler med afsæt i denne forståelse. Inddragelsen tilfører Peter et øget selvværd og selvtillid, hvilket medfører, at han er bedre rustet til at kunne håndtere sin udvikling. Den intrinsiske forståelse af inddragelse tydeliggøres yderligere i følgende citat:

Altså jeg synes det er rigtig, rigtig vigtigt, at man bliver inddraget. At man er en del af det hele, og egentlig er den, der har det sidste ord i det hele. Jeg havde lidt problemer med, at personalet sagde: "nu gør vi sådan her", uden at inddrage mig i det, uden at spørge mig først. Og det synes jeg, betyder rigtig meget, at de hører på, hvad jeg har at sige og gør det jeg ønsker, og ikke det de tænker er rigtigt. (Bilag 4, Peter, 08:37)

Inddragelsen betyder for Peter, at den skal kunne give ham noget - altså at det har en værdi for ham. Som han selv udtaler, betyder det meget for ham at blive set og hørt, hvilket tilfører ham nogle ressourcer, som har en positiv værdi. Citatet giver ligeledes en indikation af, at Peter forstår inddragelse, som det Jørgensen vil karakterisere som det selvbestemmende niveau. Inddragelse er vigtigt for Peter, for selv at kunne træffe beslutninger omhandlende i sit sagsforløb med udgangspunkt egne ønsker og behov. Som han selv beskriver det, er det vigtigt, at han (...) *er den, der har det sidste ord i det hele* (Bilag 4, Peter, 08:06).

Nuancer i Peters inddragelse?

Ovenstående giver et overordnet indtryk af, at Peter i dag oplever en god inddragelse. Undersøges inddragelsen nærmere ud fra en række inddragelseselementer, nuanceres Peters inddragelse. Først og fremmest forklarer Peter følgende, direkte adspurgt til, hvilken betydning relationen til de fagprofessionelle har for hans inddragelse:

Jeg tænker, det har stor betydning. Det her med, at man kender dem og lærer dem at kende, og at de er nogen, man begynder at holde af på en måde. Og når det bliver mere personligt, så er det også nemmere at inddrage dem, men også få dem til at inddrage mig. (Bilag 4, Peter, 15:40)

For Peter har relationen til de fagprofessionelle omkring ham altså en stor betydning for hans inddragelse. I forlængelse af ovenstående citat uddyber Peter betydningen af relationen, hvor han forklarer, at den omhandler det at kunne stole på hinanden, hvor relationen i højere grad bliver ven skabelig frem for professionel. Citatet illustrerer ligeledes en betydning af, at relationen er vigtig, da den kan facilitere en inddragelse, der går begge veje. Det skaber altså en nemmere og bedre mulighed for de fagprofessionelle for at inddrage Peter i deres arbejde, men også for Peter at inddrage

de fagprofessionelle i hans arbejde og fokus på personlig udvikling. Netop dette understøtter, det, at Peter forstår inddragelse intrinsisk, da han pointerer, at relationen har stor betydning for hans inddragelse af de fagprofessionelle i hans arbejde og fokus på personlig udvikling. På den måde tilfører inddragelsen Peter en positiv værdi, som den gode relation bidrager til.

Undersøges Peters relationer til de fagprofessionelle nærmere, kommer det til udtryk, at der forekommer nuancer i den inddragelse, som finder sted. Det bliver her tydeligt, at Peter har en oplevelse af, at hvis de fagprofessionelle i høj grad har en forståelse for hans sygdom, øger det muligheden for en bedre gensidig inddragelse. Ved en forståelse af sygdommen bliver relationen mellem Peter og de/den fagprofessionelle bedre, hvilket skaber nogle bedre rammer for inddragelsen. I den forbindelse beskriver Peter, hvordan han oplever at være meget tryk i relationen til behandleren i psykiatrien, fordi vedkommende forstår hans sygdom:

Altså i psykiatrien har jeg været i OPUS-forløbet. Der bliver man rigtig, rigtig hurtig tryk med sin behandler, fordi de forstår ens sygdom så godt, og man er der mange gange, og er meget sammen med dem. Men også bare det, at de ved så meget om det, og det gør bare, at man tør stole på dem på en eller anden måde. (Bilag 4, Peter, 16:50)

Som Peter forklarer i citatet, medfører de fagprofessionelles dybere forståelse for hans sygdom en tryk og stærk relation. Desuden påpeger Peter i citatet, at hyppigheden af fysisk kontakt ligeledes fordrer en stærkere relation til de fagprofessionelle, som i sidste ende også har en betydning for inddragelsen. Vigtigheden af både de fagprofessionelles dybere forståelse for Peters sygdom og den hyppige kontakt mellem Peter og dem tydeliggøres idet, Peter fortæller om relationen til hans socialrådgiver:

Fordelen ved at man har den samme (socialrådgiver) er, at de lærer én at kende helt anderledes. Nu har jeg lige skiftet socialrådgiver igen, men før havde jeg én, som jeg havde i lidt over et års tid. Der kunne man godt mærke, at jo flere gange man møder hende, så lærer man hinanden lidt bedre at kende - og bedre forståelse. Det der med at opbygge noget nyt hele tiden, det kan godt være sådan lidt tungt. (Bilag 4, Peter, 14:26)

Som beskrevet under afsnittet om Peters fortælling, har Peter i sit forløb haft tilknyttet 11 forskellige socialrådgivere, hvilket ifølge Peter, også har en betydning for relationen til hans nuværende socialrådgiver. Dette er et udtryk for det, som teorien påpeger, hvor organisatoriske forhold kan vanskeliggøre en opnåelse og udvikling af en god relation. I Peters tilfælde har organisatoriske forhold, som her kommer til udtryk i form af hyppige udskift af socialrådgivere, virket som barriere for Peters mulighed for at skabe en god relation til sin socialrådgiver. Som han selv beskriver det, er fordelene ved at have den samme socialrådgiver, at de har mulighed for at opbygge en relation, hvor socialrådgiveren kender Peter bedre. At skabe den tætte relation, som også giver den fagprofessionelle en forståelse for Peters sygdom og situation, har været vanskelig for ham at etablere på grund af de mange skift. Desuden har det ligeledes været en ressourcekrævende opgave for Peter, da han forklarer, at det har været *tungt* ofte at skulle opbygge en relation på ny. Alt dette har resulteret i, at Peter har haft udfordringer i forhold til at skulle danne en tæt relation til hans nuværende socialrådgiver.

Peter påpeger ligeledes, at de mange skift af socialrådgivere har haft en betydning for, hvordan han oplever, de har set på ham:

(...) nogle har kun set sygdommen, og overhovedet ikke set mig, hvor andre har været rigtig gode til at se mig, og så har sygdommen været en del af mig. (Bilag 4, Peter, 12:47)

I forlængelse heraf beskriver Peter, hvordan denne manglende tætte relation har haft en betydning for ham:

Ja, det har givet nogle uenigheder nogle gange. Også fordi det er sådan: "Er du sikker på, at du kan klare det her?" De stoler ikke rigtigt på, at jeg kan styre sygdommen selv. Så de vil egentligt hellere bare have, at jeg egentligt er lidt fanget på en eller anden måde eller låst fast - ikke skal videre. (Bilag 4, Peter, 13:37)

Ud fra citatet kan det vurderes, at Peter har en oplevelse af, at den manglende relation til hans socialrådgivere skaber en mistillid til hans evner til at kontrollere sygdommen, fordi socialrådgiverne

ikke har mulighed for at forstå hans situation og sygdom. Den mistillid som Peter giver udtryk for i citatet, er dog ikke til stede i relationen mellem ham og hans nuværende socialrådgiver, hvilket kommer til udtryk generelt i hans udtalelser.

I forlængelse heraf giver Peter udtryk for, at han har oplevet denne mistillid, hvor han har følt sig låst fast, og ikke haft mulighed for udvikling. Dette kan forstås på den måde, at Peter kan opleve, at han bliver låst fast på et bestemt inddragelsesniveau, hvor han ikke har mulighed for at bevæge sig hverken op eller ned ad deltagelsesstigen. Peter kan opleve, at hans udvikling derfor går i stå, da han, som nævnt tidligere, handler ud fra en intrinsisk forståelse af inddragelse. Hvis Peter eksempelvis er låst på deltagelsesstogens sjette trin, oplever Peter ikke, at han har mulighed for at bevæge sig op ad stigen og på den måde være selvbestemmende i udviklingen af sit eget forløb.

Som det fremgår, findes der altså nuancer i Peters oplevelse af inddragelse, når hans relation til de forskellige fagprofessionelle undersøges nærmere. Ovenfor er der taget udgangspunkt i Peters psykolog i psykiatrien og socialrådgiveren, men selv forklarer Peter, at relationen til de fagprofessionelle på botilbuddet også er varierende, hvor han dog har en tæt relation til sin kontaktpædagog. Der kan altså argumenteres for, at Peter har nogle nære relationer, hvor forståelsen af hans sygdom og hverdagsliv er afgørende for, at han oplever sig godt inddraget. Det giver han bl.a. udtryk for i følgende citatet:

Jeg vil sige i starten var det (forståelse af sygdommen) lidt svært, for jeg tror ikke de har haft så mange med skizofreni her (botilbuddet). Men jeg vil sige, efterhånden som de har lært mig at kende, og de har været med i mit forløb, så ved de en del om det, og er gode til at støtte i det også

(Bilag 5, Peter, 15:09).

Peter har også nogle mere distancerede relationer, hvor tætte relationer har været vanskelige at opbygge på grund af organisatoriske forhold, og der ikke er opbygget samme forståelse af ham og hans sygdom. Dog giver Peter ikke udtryk for, at dette i dag påvirker inddragelsen i disse relationer, men hvor der tidligere har været situationer, hvor det kan udledes, at han har oplevet sig låst fast i forhold til inddragelsesniveau.

Derudover har Peters egne ressourcer også en påvirkning på hans oplevelse af inddragelse. Han forklarer, at han gennem sit forløb har oplevet både op- og nedture:

Så har der været gode perioder. Så har der været dårlige perioder. Det har fulgt lidt med sygdommens op- og nedture. (Bilag 4, Peter, 18:30)

Sygdommen spiller altså en stor rolle i forhold til, hvilken situation Peter står i, og på den baggrund kan hans situation være hurtigt omskiftelig. Peter er, som nævnt tidligere, i dag diagnosticeret med skizofreni og personlighedsforstyrrelser. Han forklarer, at han i dag er velmedicineret, og har det seneste halve år ikke oplevet store udfordringer med sygdommen. Peter beskriver, hvordan disse op- og nedture påvirker hans inddragelse:

Nu har jeg gået her det sidste halve år, hvor jeg har været velmedicineret og uden de store udfordringer. Der er det blevet rigtigt meget, at jeg gerne vil inddrages i alt, og rigtig gerne vil være med til at tage beslutningerne. Hvor man kan sige, førhen havde jeg ikke overskud til at kunne inddrages så meget, og havde lidt mere brug for, at folk tog beslutningerne. (Bilag 4, Peter, 18:00)

Peter oplever, at hans egne ressourcer er afgørende for niveauet af inddragelse i sagsforløbet. Da Peter er en udsat og sårbar ung i kraft af sin sygdom, spiller hans sygdom en stor rolle i forhold til de ressourcer, som han kan bringe i spil i forskellige situationer. Peter forklarer, hvordan han i samarbejde med de fagprofessionelle har håndteret situationer, hvor hans sygdom har begrænset hans ressourcer:

Vi har gjort meget det her med, at når jeg har haft det dårligt, så har de lavet nogle forskellige valgmuligheder, hvor jeg så har kunne sige: "Det her er det, som jeg synes, I skal arbejde med." Nu er jeg selv med til at kunne vælge det hele og lave de forskellige valgmuligheder. (Bilag 4, Peter, 18:46)

Igen vidner det om, at Peters egne ressourcer spiller en afgørende rolle for hans inddragelse, hvor niveauet justeres med udgangspunkt i hans ressourcer. På grund af hans oplevelse af manglende

ressourcer i sygdommens dårlige perioder ændres Peters indstilling og ønske om inddragelse, hvor han i samarbejde med de fagprofessionelle finder det bedste kompromis af inddragelse ud fra situationen.

Peter italesætter desuden, at hans egne forventninger også spiller en stor rolle, hvor hans forventninger til sig selv, kan være problematiske i perioder, hvor han har det dårligt.

Det har så været med til at gøre, at det har været nogle svære perioder, fordi jeg sætter nogle forventninger, der ikke rigtig er mulige at opnå. (Bilag 5, Peter, 08:29)

Selvom Peter har høje forventninger til sig selv, kan han se en fordel i at gå på kompromis med sine forventninger og give mere plads til de fagprofessionelle, når ressourcerne ikke er hertil. Det vidner samtidig om et højt refleksionsniveau om hans muligheder og begrænsninger.

Det kan vurderes, at Peter i de gode perioder inddrages på deltagelsesstignens øverste trin, som er karakteriseret ved, at initiativer i forhold til egen udvikling tages af Peter selv, hvor han ligeledes er handlende på egne trufne beslutninger. I dårlige perioder falder Peters deltagelsesniveau, hvorfor inddragelsen på deltagelsesstignen går et eller flere trin ned. Her er der i højere grad tale om initiativer taget af de fagprofessionelle, men de endelige beslutninger træffes stadig i fællesskab med Peter.

En oplevelse af en god og dynamisk inddragelse

Som det fremgår af dette afsnit, har Peter en overordnet opfattelse og oplevelse af, at han har en god og dynamisk inddragelse i sit sagsforløb. Peter har en intrinsisk forståelse af inddragelse, hvorfor han ikke blot har fokus på de fagprofessionelles inddragelse af ham, men også hans inddragelse af de fagprofessionelle. Han har et stort fokus på, hvordan inddragelsen kan give ham noget, for på den måde at skabe en udvikling i sit forløb.

Ud fra Peters udtalelser kan der argumenteres for, at han overordnet har en inddragelse, der svarer til deltagelsesstignens to øverste trin, hvor det overvejende er Peter, der er initiativtageren i forhold til udvikling af sit forløb. Peter træffer selv de endelige beslutninger og handler derudfra, hvor de fagprofessionelle står til rådighed, når han har behov. Dog viser analysen, at der findes nuancer i

Peters inddragelse. På trods af Peters overordnede oplevelse af en inddragelse på deltagelsesstigen øverste trin, er der faktorer til stede, som gør, at inddragelsen i nogle situationer opleves på lavere trin af deltagelsesstigen, såsom Peters egne ressourcer. Derudover kan Peter i mere distancerede relationer opleve at føle sig låst fast på et bestemt niveau i inddragelsen, hvilket begrænser hans muligheder for at udvikle sig. Der opereres altså på et niveau af medbestemmelse og selvbestemmelse.

5.3.2. Inddragelse set fra de fagprofessionelle

På baggrund af analysen af Peters inddragelse er det interessant at undersøge, hvordan de fagprofessionelle omkring ham forstår og arbejder med inddragelse af Peter.

De fagprofessionelles forståelse af inddragelse i Peters sagsforløb

For at få et indblik i, hvordan de fagprofessionelle inddrager Peter, er det relevant at undersøge, hvad de forstår ved inddragelse, og derved hvilket perspektiv de arbejder ud fra i inddragelsesprocessen.

Flere af de fagprofessionelle, omkring Peters forløb, taler ikke kun ud fra én inddragelsesværdi, men der findes udtalelser og perspektiver, der lægger sig op ad flere værdier for inddragelse. Overordnet taler flere af dem ind i, at inddragelse ikke giver nogen mening, hvis ikke det er med udgangspunkt i den unges mål og ønsker. Både psykologen, kontaktpædagogen og ungementoren fokuserer på, hvordan Peter gennem sin rammesætning kan komme videre i sin udvikling, og at de som fagpersoner skal hjælpe ham derhen. Dette er et fokus på inddragelse for den unges udviklings skyld. At tage styrker og interesser fra Peter selv og fokusere det videre arbejde på, hvad der styrker hans udvikling, vidner om en intrinsisk værdi af inddragelse. Psykologen og ungementoren udtaler sig således om vigtigheden af inddragelsen:

Det er jo vigtigt af hensyn til den unges selvrespekt. Eller respekt for vedkommende som individ, som menneske, som samarbejdspartner. Så uanset hvor dårligt vedkommende har det, så er der jo en person derinde bagved, som jeg tænker, at man skylder at lytte til. (Bilag 9, psykolog, 23:05)

Jeg kan godt oplyse om noget, og jeg kan godt fortælle om noget, men kan jo ikke trække noget ned over hovedet på Peter. Altså han vil jo gå med det, som der giver mening for ham. Så det er også bare et godt sted for mig at starte. Hvad er det, der giver mening for ham, og hvordan kan vi forfølge det, som der giver mening. Jeg synes, at det bliver meget der, hvor det skal starte og slutte i virkeligheden. (Bilag 8, ungementor, 48:07)

Her fremstiller psykologen, at det er vigtigt at inddrage af hensyn til den unges selvrespekt, uanset hvilken situation den unge er i. Det er et udtryk for en intrinsisk inddragelsesværdi, da hun sætter den unges øgede selvværd som øverste prioritet for inddragelsen. Ungementoren lægger sig mere indirekte op ad en intrinsisk inddragelsesværdi. Hun udtrykker ikke direkte, at det er med det formål at øge Peters selvtillid eller selvværd, men hun taler alligevel ind i, at inddragelsen kun har værdi, hvis Peter kan se en mening med det. Inddragelsesværdien ligger derfor for hende i at hjælpe Peter ud fra hans valg i forhold til sit udviklingspotentiale.

Psykologen taler mere, end de andre fagprofessionelle, også ind i en demokratisk inddragelsesværdi, da hun definerer inddragelse som: *Jamen, inddragelse det er vel retten til selv at være med til at definere* (Bilag 9, psykolog, 23:05). Hun har derved fokus på, at det også er Peters ret til at være rammesættende for sine mål, som har betydning for inddragelsen. Derfor bærer hendes tilgang til inddragelse præg af både en intrinsisk og demokratisk inddragelsesværdi.

Kontaktpædagogens forståelse af inddragelse lægger sig imellem den intrinsiske og instrumentelle inddragelsesværdi. Han taler, ligesom ungementoren og psykologen, ind i, at den unges udviklingen og ejerskabet er det vigtigste formål med inddragelse:

Så tænker jeg, at de skal have ejerskab for deres egen udvikling. Ja, så det tænker jeg faktisk rigtig meget over. Og det er rigtig vigtigt for mig, at det er sådan. (Bilag 6, kontaktpædagog, 36:00)

Det vidner om, at inddragelsen har sin værdi i at styrke Peter i sin videre færd og udvikling. Dog udtrykker han også, at Peters medbestemmelse er med til at gøre hans arbejde nemmere, og at det bidrager med kvalitet til forløbet i og med, at Peter faktisk er klar til at arbejde med de målsætninger, de opstiller i samarbejdet:

Jeg tænker, at det er nemmere at arbejde med Peter, når han selv er med til at bestemme, hvad det er, der skal arbejdes med, så det giver da helt sikker noget mere kvalitet. Og de ting Peter har sagt, at han godt vil arbejde med, det er altså også noget han gerne vil arbejde med. (Bilag 6, kontaktperson, 40:59)

Derfor tillægger kontaktpædagogen også inddragelse en instrumentel værdi. Peters socialrådgiver forstår og griber i højere grad inddragelsen an ud fra en instrumentel inddragelsesværdi. Hendes fokus er længere væk fra Peters hverdag og fra hans personlige mål for sin udvikling end de andre fagprofessionelle. Hun giver udtryk for, at det både er vigtigt med en demokratisk og en intrinsisk værdi i inddragelsen, men fremhæver, at inddragelsen giver mere kvalitet til arbejdet, når borgeren selv kan bidrage. Det fremgår af citatet nedenfor:

Det giver mere kvalitet jo mere borgeren er inddraget og jo mere borger selv kan være med i de ting, vi ligesom prøver at støtte op omkring og hjælpe med, altså. Ja, men det hele er vigtigt, helt bestemt. (Bilag 7, socialrådgiver, 35:02)

For socialrådgiveren bliver inddragelsen mere formaliseret. Det er vigtigt, at den unge selv er til stede til møderne, så kontakten ikke skal gå gennem forældrene. Derudover er det vigtigt for hende, at kontakten uden for møderne er direkte til Peter. Det har dog også karakter af en demokratisk inddragelsesværdi. Socialrådgiveren beskriver sin forståelse af inddragelse således:

Jamen, jeg forstår, at borgere selv er til stede, altså, der er nogle gange, hvor det er forældrene, der kun er der, eller taler på deres børns vegne, selvom de er langt over 18 år. Så det er meget vigtigt, at borgeren selv er til stede, og det er vigtigt at de breve, jeg sender, de kommer til Peter. De kommer ikke altid til hans kontaktperson eller, altså, at kontakten egentlig går til Peter, hovedparten af gangene. (Bilag 7, socialrådgiver, 31:41)

Det er igen et udtryk for en forståelse af inddragelse, der ligger udenfor de inddragelsesperspektiver i hverdagslivet, som de andre fagprofessionelle definerer som det mest essentielle i forhold til inddragelse. Det er med til at tegne et billede af en gruppe fagprofessionelle som med udgangspunkt i deres forskellige fagprofessioner og roller har forskellige forståelser af, hvad inddragelse er godt for. De deler alle en forståelse af, at Peters ejerskab og medbestemmelse er udgangspunktet for hans udviklingsmuligheder, og det vidner om en intrinsisk inddragelsesværdiforståelse. Dog har

socialrådgiveren en anden indgangsvinkel til inddragelsen end de tre andre fagpersoner omkring Peter. Hun har en mere instrumentel og formaliseret tilgang til inddragelse, hvor inddragelse i højere grad er til for at gøre arbejdet omkring hans forløb lettere og mere kvalificeret. Disse nuancer giver et interessant udgangspunkt for yderligere at undersøge de fagprofessionelles inddragelse af Peter.

Hvordan inddrager de fagprofessionelle Peter?

Som det også går igen af Peters egen oplevelse af inddragelse, er der blandt de fagprofessionelle i hans forløb generelt et fokus på inddragelse, der ligger højt på Harts deltagelsesstige. Det betyder, at Peter i mange tilfælde er på et medbestemmende og ofte selvbestemmende niveau, hvor beslutninger og udviklingspunkter bliver truffet og udviklet på baggrund af Peters initiativer.

Især Peters kontaktpædagog og ungementor ligger højt på inddragelse set ud fra deltagelsesstigen og Jørgensens niveauer for inddragelse. Disse to fagpersoner er tæt på Peters dagligdag, og det fremgår tydeligt, at de har stor tillid til og respekt for hans input og ønsker, når de sammen skal træffe beslutninger eller lægge planer for hans udvikling.

Kontaktpædagogen kommer med flere eksempler på, hvordan Peter er rammesættende og initiativtagende i sit forløb både, når det kommer til handleplaner og praktiske ønsker for fremtiden. Eksempelvis er Peter altid med til at sætte dagsordenen, når kontaktpædagogen og Peter mødes til den ugentlige samtale. Det er derfor på Peters initiativ, at flere af tingene bliver taget op. Kontaktpædagogen har selv nogle punkter med, og med udgangspunkt i begges input snakker de om Peters trivsel. Dette kommer til udtryk i citatet nedenfor:

Med Peter der er det meget struktureret. At han har selv sin egen dagsorden med. Og så har jeg noget med, som jeg tænker, der er vigtig at snakke om. Og det afspejler sig tit i den handleplan, der er lavet på Peter i forhold til de mål. Hvor er vi henne der? Er der noget der skal samles op på? Er der noget, vi ikke er omkring? Bare hans trivsel, hvordan har generelt har det. Og så har Peter selv nogle punkter med, også kører vi dem egentlig bare igennem. (Bilag 6, kontaktpædagog,

06:48)

Generelt beskriver kontaktpædagogen, at Peter er meget aktiv og engageret i sit forløb. Han er med til at formulere delmålene i samarbejde med kontaktpædagogen, hvor Peter aktivt deltager i denne proces på baggrund af ønsker for sin udvikling. Da beslutninger bliver truffet gennem dialog og samarbejde mellem Peter og kontaktpædagogen kan det ses som et udtryk for de to øverste trin på deltagelsesstigen, hvor det til stadighed er Peter, der er initiativtager. I og med at kontaktpædagogen indikerer, at han også bidrager med punkter og initiativer til udviklingspunkter, kan det ses som medbestemmelse, da de begge bidrager til sagsforløbet. Dog virker det til, at kontaktpædagogen har stor respekt for Peters egen dømmekraft, hvor når Peter har modsigelser, så respekterer kontaktpædagogen det, og vil derfor ikke implementere tiltag i Peters liv uden, at det giver mening for ham. Dette kommer bl.a. til udtryk i nedenstående citat:

“Nu skal du jo snart til at flytte hjemmefra, eller flytte for dig selv, kunne det så give mening, at vi slet ikke havde det (medicinen) her, så du selv har det til at ligge inde hos dig. Fordi du har jo ikke nogen, der lige pludseligt kan komme med medicin når du bor selv.” (...) Så selvom jeg kunne se, at det gav mening, og han ikke kunne se det, så blev det bare ved med at være inde hos os. (Bilag 6, kontaktpædagogen, 38:04)

Af citatet fremgår det, at kontaktpædagogen respekterer Peters holdninger, selvom han havde en anden mening om situationen. Det høje niveau af inddragelse af Peter fra kontaktpædagogen finder sted, både når det handler om udvikling, og når det kommer til behovet for at træde et skridt tilbage i forhold til Peters udvikling.

Peters ungementor beskriver også graden af sin inddragelse af ham som høj. Hun kan ikke komme i tanke om situationer, hvor hun ikke inddrager Peter (Bilag 8, Ungementor, 44:04). Ungementoren beskriver, at det er Peters liv, ønsker og drømme, der er styrende for, hvad de to arbejder med. Hun vil ikke foretage sig noget eller kontakte andre uden, det først er aftalt med Peter. Det vidner om en høj grad af inddragelse. Det fremgår også af citatet:

Jeg tænker det er Peters liv, og det er Peters ønsker og drømme, der skal være styrende for, hvor vi bevæger os hen. Jeg tager ikke kontakt til nogen. Eller gør noget omkring Peter uden jeg har hans... Altså uden, at vi har aftalt, at det er det jeg gør. (Bilag 8, ungementor, 43:09)

Det indikerer, at Peter har en høj grad af medbestemmelse, tangerende til selvbestemmelse, hvis han kan være bestemmende for, hvordan ungementoren udfører sit arbejde omkring ham. Dog virker det til, at det både er ungementoren og Peter, der bidrager med initiativer for den videre plan for uddannelsen. Citatet nedenfor illustrerer, hvordan deres møder foregår, som de har hver anden uge:

Altså, hvordan er det gået siden sidst. Så bringer Peter noget i spil, og jeg bringer i spil i forhold til, hvad mit fokus er. Hvor langt er du med lærepladsen, og har du været ude med nogle ansøgninger? Hvordan går det på skolen, og hvad siger lærerne? (...) Hvad er det lige der er relevant at få sat i spil, så jeg kan godt sætte noget i spil. Og han sætter i spil i forhold til, hvad han tænker, der er væsentligt i forhold til den tid, der er gået. Så prøver vi at kigge fremad. Er der noget, vi skal tage højde for i tiden frem? (Bilag 8, ungementor, 45:50)

I denne skildring af et møde kan det ses, at det både er ungementoren og Peter, der bringer temaer og ønsker til dagsordenen. Det vidner igen om en høj grad af inddragelse på de øverste trin af deltagelsesstigen, hvor sagsforløbet virker til at være Peters projekt. Her er det Peter, der træffer beslutningerne, men med hjælp og vejledning fra ungementoren.

Ungementoren beskriver yderligere, at hun i Peters dårlige perioder ikke inddrager ham mindre, men blot sænker kravene og ændrer i den måde, de er sammen på, så det bliver mere støttende i forhold til det niveau, han er på (Bilag 8, Ungementor, 49:12). Det vidner om en empowermenttilgang, hvor der er fokus på ability, da hun netop, i samarbejde med Peter, afstemmer hans begrænsninger og muligheder. Ungementoren ser Peter som person fremfor hans diagnose, hvor Peter har mulighed for at have ejerskab over sin situation.

Denne ability-tankegang giver socialrådgiveren også udtryk for, hvor hun udtaler: (...) *man skal kigge på funktionsniveauet mere end man skal kigge på diagnosen* (Bilag 7, socialrådgiveren, 36:58). Dette sætter hun i sammenhæng med Peters sagsforløb, hvor hun forklarer, at hans funktionsniveau har

ændret sig løbende. Dette taler ligeledes ind i tankegangen, hvor hun vurderer Peter ud fra hans evner frem for hans diagnose. På trods af at ungementoren og socialrådgiveren begge giver udtryk for en ability-tankegang, er det ikke ensbetydende med, at inddragelsesniveauet og brugen af tankegangen er den samme. Ud fra deres udtalelser får vi et indtryk af, at ungementoren anvender ability-tankegangen mere aktivt i samarbejde med Peter. Hvorimod socialrådgiveren er opmærksom på det, men bruger den mindre aktivt, hvor hun i højere grad selv vurderer Peters muligheder og begrænsninger.

Peters psykolog arbejder også med en høj grad af inddragelse. Det er Peter, der definerer hvilke mål, han gerne vil arbejde med, og dermed er det ham, der sætter rammerne for det videre forløb. Det fremgår af nedenstående citat:

F.eks. bliver behandlingsplanen, som vi starter med at lave, den bliver jo lavet i samarbejde med Peter. Det er jo ikke mig, der sidder og definerer, hvad det er for nogle mål, der skal være. Det er jo hans mål. Det er jo hans ønsker. Det er jo dem, vi starter med at tage udgangspunkt i: "hvordan kommer vi hen til dem på kort sigt, og hvordan kommer vi hen til dem på længere sigt"? Så jeg tænker, at på en eller anden måde, så starter det jo der, at det jo egentligt er Peter, der sætter rammerne for, hvor det er, at vi skal gå hen. (Bilag 9, psykolog, 21:33)

Det vidner igen om en inddragelse på de øverste trin af deltagelsesstigen, hvor det er på Peters initiativ, men i samarbejde med de fagprofessionelle, beslutningerne bliver truffet. Det vidner også om en selvbestemmelse, hvor psykologen, med respekt for Peters ønsker, hjælper med at facilitere de målsætninger, han har.

Også socialrådgiveren har respekt for Peters ønsker og målsætninger, men inddrager også ud fra nogle andre parametre end de andre fagprofessionelle. Hendes tilgang ligner de andre fagprofessionelle i den måde, hvorpå hun beskriver, at det ikke giver mening at have målsætninger i handleplanen, der ikke afspejler Peters ønsker og motivation. Dog virker det på hende som om, det bliver en praktisk hindring for hendes arbejde, hvis den unge ikke har motivation til at arbejde med målsætningerne i handleplanen. Hun siger, at selvom det er den unges udtalelser, handleplanen

hovedsageligt bygger på, så bliver input fra andre til mødet også taget i betragtning. Her får det karakter af at være lige så meget andres initiativer, der kan spille en rolle, men beslutningen er altid fælles:

Så kan man godt komme med nogle ideer. F.eks. det her med, at han gerne ville flytte hjemmefra "jamen, nårh ja," siger mor måske "Så skal du nok lige det der med at handle ind et par gange om ugen, så skal vi nok lige have lidt styr på den", "nårh ja", det kunne han godt se, at det var måske fint nok, at man så lige fik øvet sig lidt i den inden, han skal ud at bo for sig selv. (Bilag 7, socialrådgiver, 34:02)

Derfor vidner det om, at inddragelsesniveauet her er lavere på deltagelsesstigen - omkring trin seks. Det er også et relativt højt niveau af inddragelse, men socialrådgiverens italesættelse af og indstilling til inddragelse i Peters sag, adskiller sig alligevel fra de andre fagprofessionelles. Hun er i sin beskrivelse af inddragelse ikke kun fokuseret på, hvad Peter har at bidrage med, men medregner også andre aktørers vurdering bl.a. botilbuddets og forældrenes. Socialrådgiverens indledende forståelse af inddragelse vidner også om et udgangspunkt, der placerer sig i midten af deltagelsesstigen. Her var hendes udgangspunkt, at borgeren skulle være til stede til møderne, og at det var vigtigt at henvende sig til borgeren. Det er et niveau for informerende og konsulerende inddragelse. Det er generelt en tilgang til inddragelsen, og til hvad inddragelse indebærer, der adskiller socialrådgiveren fra de andre fagprofessionelle. Nedenstående citat illustrerer en indstilling til, at inddragelse også er, at Peter får handleplanen tilsendt:

(...) Så kan man altid tage en runde, hvor man hører andres syn for sagen, men det tænkte jeg i hvert fald, at det var rigtig fint. I forhold til handleplanen, jamen, den bliver bagefter både sendt til institutionen og til Peter i hans e-boks, så det er også, det er jo bare en lille ting, men det er også en form for inddragelse, at man sender det begge steder hen. (Bilag 7, socialrådgiver, 32:40)

Generelt vidner det om, at hun orienterer sig til inddragelse og det generelle arbejde ud fra et forvaltningsmæssigt synspunkt, og der ligger inddragelsesforståelsen og niveauet ikke på samme høje

niveau, som de der er tæt på Peter i hverdagen. På denne baggrund er det ligeledes interessant at kigge på, hvad der ligger bag denne høje grad af, men også til tider forskellige form for, inddragelse.

5.3.3. Nuancer i de fagprofessionelles inddragelse af Peter?

Udover de fagprofessionelles forståelse af inddragelse findes der yderligere en række andre elementer, der har betydning for inddragelsen af Peter. Disse elementer bliver i denne analysedel belyst og sat i relation til niveau og forståelse af inddragelse.

Relationen mellem Peter og de fagprofessionelle

Både Peter selv og de fagprofessionelle omkring ham oplever en meningsfuld inddragelse i sagsforløbet. Adspurgt om, hvorvidt det spiller en rolle i deres arbejde at have en god relation med den unge, giver de alle udtryk for, at det har det.

Socialrådgiveren italesætter, at en tillidsfuld relation er en grundlæggende forudsætning for, at et sagsforløb kan fungere tilstrækkeligt. Hun erkender dog, at i og med hun ikke har været tilknyttet Peters sag særlig længe, er der ikke en sådan relation endnu, men hun mener, at forudsætningerne er til stede. Den forudsætning baserer hun på, at Peter selv rakte ud til hende efter deres første møde, og at han har svaret på hendes henvendelser. Dette illustreres i citatet:

Altså, det er jo klart, jeg har kun mødt ham én gang. Så det er lidt svært at sige, hvordan relationen er, men jeg oplever da i og med, at han skriver en mail, og at han har svaret på det, jeg har spurgt om og sådan noget, at der er tillid, sådan helt grundlæggende. Det tænker jeg da. Det er jo da en forudsætning for, at et sagsforløb sådan kan køre nogenlunde. (Bilag 7, socialrådgiver, 39:37)

Socialrådgiveren kommer, ligesom tilfældet ved hendes forståelse og niveau af inddragelse, til at adskille sig fra de andre fagprofessionelle i relationen til Peter. Ud fra teorien er kontinuitet i møder og samtaler mellem den unge og fagprofessionelle en central forudsætning for en meningsfuld inddragelse, hvis det bliver gjort rigtigt. Her kan der argumenteres for, at socialrådgiveren har et dårligere udgangspunkt for en god relation og en meningsfuld inddragelse end de andre fagprofessionelle omkring Peter. Dette skyldes, at hun er ny i sagen, er geografisk placeret langt væk og qua sin

stilling, kun har få årlige møder med Peter. Dette kan også ses i lyset af, at Peter selv udtaler, at socialrådgiveren i sin hjemkommune, kun er nogen, han tager kontakt til, når der er problemer. Dette indikerer yderligere, at det er en distanceret relation.

Peter beskriver sin relation med de andre fagprofessionelle som tættere. Psykologen påpeger, at relationen mellem hende og en ung har indflydelse på måden, hun inddrager. Hun uddyber ikke yderligere perspektiver på relationen til Peter, men vi ved, at Peter selv har fundet tryghed i at snakke med psykologen, fordi hun har forståelse for ham og hans sygdom på en måde, som de fleste andre ikke har. Psykologen er også en af dem, som Peter har haft regelmæssig kontakt med i form af en samtale én gang om måneden eller efter behov.

I arbejdet med Peter har kontaktpædagogen og ungementoren fokus på, at opbygge en tæt relation til Peter, da det giver en god forståelse for hans situation. Dette skyldes, at den gode forståelse af Peter fordrer en hensigtsmæssig inddragelse, hvorfor de begge er opmærksomme på at skabe en god relation til Peter. I interviewet med ungementoren er det, i måden hun omtaler Peter og deres samarbejde, tydeligt, at hun har en god relation til ham. De har faste møder, men også direkte og uformel kontakt via telefonopkald og SMS'er. Da vi sidder i interviewet, får hun en SMS fra Peter, fordi hun har skrevet til ham, at hun skulle snakke med os vedrørende ham. Det vidner om en god relation med hyppig kontakt. Derudover lægger hun vægt på, at hendes arbejde handler om at opbygge relationer:

Jeg tænker, som Peter siger, også noget med at fornemme, hvad for nogle mennesker du står overfor. Det er måske det der med at arbejde med mennesker, det er også at arbejde med relationer, det er også at hive fat i det som der fylder. (Bilag 8, ungementor, 50:20)

Ungementoren har kun været tilknyttet Peter i et år, men via de hyppige møder og samtaler virker det til, at de har en tæt relation. I foregående citat tydeliggøres det også, at hun tænker relation som en vigtig del af sit arbejde med de unge. Om sin relation til Peter siger hun således:

Jeg opfatter mig egentligt som en allieret samarbejdspartner. Jeg oplever egentligt, at der er en tryghed og en tillid, som der gør det lige til. (Bilag 8, ungementor, 52:54)

Ligesom med ungementoren har kontaktpædagogen en god relation til Peter. Det beskriver både kontaktpædagogen og Peter. Både ungementoren og kontaktpædagogen er tæt på Peter i hans hverdagsliv, og har dermed den hyppige kontakt, både i form af formelle og uformelle møder og samtaler.

Kontaktpædagogen arbejder med at opbygge relationer til de unge på botilbuddet, og han italesætter, at en god relation er lige så vigtigt som inddragelse for at få et godt samarbejde. Som beskrevet under afsnittet *parter og repræsentanter*, mener kontaktpædagogen, at det er vigtigt at kende den unge godt før de første målsætninger opstilles. På den måde har kontaktpædagogen en bedre forudsætning for at udforme meningsfulde mål end en socialrådgiver, der lige er kommet ind i forløbet. Det illustreres i citatet:

Så tænker jeg også at i starten, der handler det også om at se den unge an og opbygge en relation og sådan nogle ting. Så tænker jeg, at de konkrete mål kommer først efterfølgende. (Bilag 6, kontaktpædagog, 27:48)

Derigennem ses det at relationen i dette tilfælde kan forstærkes ved den måde, de fagprofessionelle tænker og agerer i forhold til en tæt relation til Peter. Selvom de alle vægter en god relation højt i deres arbejde, fremgår det også, at de hver især har forskellige forudsætninger for at opbygge relationer. Derudover fremgår det også, at ungementoren og kontaktpædagogen generelt tænker relationen ind som en kerneopgave i forhold til deres arbejde med Peter, hvilket også styrker deres forståelse af hans behov. En god forståelse for hinanden og hyppig kontakt er en god forudsætning for meningsfuld inddragelse.

De fagprofessionelles organisatoriske forhold

For nærmere at forstå de fagprofessionelles inddragelse af Peter, undersøges organisatoriske forhold, som kan have en betydning herfor.

Som beskrevet i afsnittet om Peters oplevelse af inddragelse har der været stor udskiftning i socialrådgiverne i hans hjemkommune. Udskiftningen i socialrådgiverne kan anses som en organisatorisk barriere, der har påvirket relationen mellem Peter og socialrådgiverne. Det skyldes, at Peter ofte har skulle opbygge nye relationer som i forvejen er distanceret fra hans hverdag, både geografisk og funktionsmæssigt. Peters kontaktpædagog beskriver også, at Peter finder udskiftningen frustrerende. Det kan potentielt lede til, at socialrådgivere, der ikke har viden og forståelse for Peter, kan pålægge ham nogle målsætninger, som ikke vil give mening for ham (Bilag 6, kontaktpædagog, 30:53).

Et andet aspekt af organisatoriske forhold, der også har indflydelse på inddragelsen, findes på botilbuddet. Kontaktpædagogen beretter om en omlægning af timer på botilbuddet, hvor ungesamtalerne før lå uden for den faste vagtplan. Nu skal disse ungesamtaler placeres i de timer, han er på vagt, hvilket medfører at andre hensyn til dagligdagen på botilbuddet skal tages. Kontaktpædagogen beskriver det som en udfordring at få tid til det hele, og det i sidste ende går ud over kvaliteten af disse ungesamtaler, hvis der er unge, der har det skidt, og som har brug for hjælp.

Vi er to fra klokken 15.00-23.00, så det er typisk der, man så ville holde den, og så én der er alene med resten. Vi har nogle unge af og til, der kræver meget én til én, som man skal være ret tæt omkring. Så det er også der, Peter er meget atypisk for vores, for de unge vi har nu, for han kan ret meget mere end mange af de andre. Men der er bare nogle, man bliver nødt til at tage tilbage til, og det er jo synd for Peter. (Bilag 6, kontaktpædagog, 34:20)

Det går ifølge kontaktpædagogen hurtigt ud over de unge, der er mere veltilpassede. Det er ikke noget, der nødvendigvis påvirker inddragelsen af Peter direkte, men det kan have konsekvenser for inddragelsen på længere sigt, at den mistede tid bliver på bekostning af Peters udvikling og målsætninger.

De fagprofessionelles forståelse af Peters ressourcer

Et af de elementer, der spiller mest ind på inddragelsen af Peter, er hans evner og ressourcer til at engagere sig i sin udvikling. Alle de fagprofessionelle beskriver Peters selvindsigt, refleksionsniveau og lyst til udvikling som noget særligt.

For socialrådgiveren har Peters evner, lyst og ressourcer den betydning, at hendes arbejde bliver mindre udfordrende, da Peter er stålsat på, hvilke mål han vil arbejde hen imod. Psykologen roser Peters evne til at udvikle sig ved at samle erfaringer op hen ad vejen.

Ja. Peter var rigtig god til at lytte til sig selv, og det her med at samle hans erfaringer op. Han var god til at bruge det, og på den måde var han faktisk særlig, i hvert fald i vores målgruppe. (Bilag 9, psykolog, 19:48)

Derudover italesætter psykologen også, at Peter selv er opsøgende for, hvad han kan blive bedre til. Det vidner om, at Peter har lyst og ressourcer til at være den opsøgende i forhold til sin udvikling og bruge de fagprofessionelles vurdering til at få en større indsigt i, hvad han har brug for. Det fremgår af citatet:

(...) så er det jo hele tiden op til revision, om vi er på rette vej, skal vi gøre noget andet, osv. Der har Peter været rigtig god til at spille med i. Det der med "er vi der, hvor vi skal være eller er der noget, som vi ikke får gjort?". (Bilag 9, psykolog, 21:33)

Denne evne til at have overblik over sin sygdom og udvikling er noget, som også ungementoren beskriver som en kvalitet ved Peter. Hun udtaler også, at Peter er god til selv at række ud, hvor han kan se, han har brug for hjælp. Det tegner sammen et billede af Peter som initiativtageren i sin udvikling. Det illustreres ved citatet:

Jeg synes, at han har en god erkendelse af, hvad det er, der er hans vanskeligheder. Han er også virkelig skarp i forhold til at række ud. "Hvor er det, jeg kan hente hjælpen i forhold til hvad." Så har der været nogle bivirkninger i forhold til medicinen og noget væske i kroppen, hvor han har

gået hos en diætist. Så de der, der har en spidskompetencer indover, det er han egentligt ret god til. (Bilag 8, ungementor, 09:28)

For ungementoren betyder Peters evner og ressourcer i forhold til sin selvindsigt, at hun kan fokusere mere på, hvad der er brug for uddannelsesmæssigt. På den måde giver Peters egne ressourcer og lyst et bedre udgangspunkt for hans uddannelsesforløb. Ungementoren kan fokusere på at være støttende i forhold til uddannelsen, og fordi Peter selv har stor indsigt i sine psykiske udfordringer, kan hun vurdere, hvor hans mestring i forløbet skal være (Bilag 8, ungementor, 10:40). Det kan på den måde blive en holdindsats, hvor Peter får mere ansvar og bliver inddraget mere i udviklingen af sit uddannelsesforløb.

Også Peters kontaktpædagog sætter hans selvstændighed i perspektiv med sine udtalelser. Kontaktpædagogen italesætter, hvor selvstændig, velfungerende og seriøs Peter er i sin hverdag, hvor han bl.a. selv betaler for en diætist, da han har et ønske om at tage sig efter en vægtøgning grundet bivirkninger fra medicinen. Peter besøger diætisten uden kontaktpædagogens medvirken (Bilag 6, kontaktpædagog, 13:58). Derudover har Peter et ønske om en servicehund ved indflytning i egen lejlighed, da det vil hjælpe ham psykisk. I den forbindelse er Peter, i samarbejde med kontaktpædagogen, ved at undersøge mulighederne herfor (Bilag 6, kontaktpædagogen, 07:57). Det vidner endnu engang om Peters selvstændighed og initiativtagen. Derudover er Peter på vej ud i voksenlivet, hvortil kontaktpædagogen agerer støtte. Dette er ligeledes beskrevet i analysen vedrørende parter og repræsentanter, hvor det fremgår, at kontaktpædagogens arbejde med Peter er betinget af den situation, som Peter er i. Lige nu sørger kontaktpædagogen for at være facilitator på Peters projekter og, ligesom ungementoren, sørge for at han får den rigtige støtte i sin udvikling. Normalt ville kontaktpædagogen være den nære støtte i en ungs liv, hvor der ville være hyppig kontakt med bl.a., skole, lærere og andre fagprofessionelle for at få trivslen på plads. I Peters tilfælde er støttebehovet et andet. Som nævnt i afsnittet vedrørende koordinering, har Peters ressourcer betydning for kontaktpædagogens rolle, hvor den er blevet mere tilbagetrukket som følge af hans udvikling. Tilbagetrukket i den forstand, at kontaktpædagogen i højere grad faciliterer og støtter Peter i sin udvikling og stiller ham udfordringer. Disse udfordringer består i, at Peter i højere grad skal stå for

almindelige hverdagsopgaver, såsom indkøb og madlavning. Det kan virke som trivielle dagligdagsopgaver, men for Peter er det med til at understøtte den udvikling, han er i.

At Peter giver sig selv, de bedste forudsætninger for meningsfuld inddragelse på et højt niveau bliver understøttet af, at flere af de fagprofessionelle beskriver, at det kan være sværere at inddrage unge, der ikke er lige så ressourcestærke som Peter. Som nævnt i analysen vedrørende brændpunkter udtaler socialrådgiveren, at hendes arbejde kan blive udfordret, når borgere ikke kan formulere, hvad de gerne vil. I sådanne tilfælde ender de fagprofessionelle med at forsøge at træffe beslutninger på borgerens vegne, fordi vedkommende ikke formår at sætte dagsordenen og sætte ord på sine ønsker. (Bilag 7, socialrådgiver, 19:10)

Også psykologen beskriver, at det kan være sværere for klienter, der ikke har samme lyst og mulighed som Peter for at definere sine egne mål og ønsker. Det fremgår af citatet:

Peter har på den måde været ressourcestærk, og jo vi har mange andre unge, som har meget sværere ved at tage den plads, i hvert fald sådan som de har det. (Bilag 9, psykolog, 23:58)

Yderligere giver ungementoren og kontaktpædagogen også udtryk for, at inddragelsen foregår på en anden måde, når det er med unge, der ikke har det samme refleksions- og ressourceniveau som Peter (Bilag 6, kontaktpædagog, 06:48) (Bilag 8, ungementor, 54:01).

Forskellige forudsætninger for inddragelse af Peter?

Det samlede indtryk af de fagprofessionelles inddragelse af Peter er, at der generelt er tale om inddragelse på et højt niveau, og samtlige fagprofessionelle roser Peter for hans selvindsigt, motivation og evner i forhold til at udvikle sig. Dog findes der nuancer i inddragelsesbilledet i Peters forløb.

Peters kontaktpædagog, psykolog og ungementor har alle hovedsageligt en intrinsisk forståelse og tilgang til inddragelse af Peter, hvor formålet og værdien af inddragelsen findes i at styrke Peter i sin udvikling. Det er også de tre fagprofessionelle, der inddrager Peter på det højeste niveau. Den intrinsiske inddragelsesværdi understøtter den høje inddragelse, hvor det på baggrund af deres gode relationer med Peter og hans ressourcer bliver ham, der tager ejerskab og initiativ i sin udvikling mod større selvstændighed i sit liv. De fagprofessionelle og Peter har et samarbejde, hvor de

ikke kan forestille sig at tage beslutninger over hovedet på ham. De beskriver Peter som selvstændig og ressourcestærk, men også som en person der er bevidst om, hvad han gerne vil have hjælp til. Peter er altså initiativtager i sin inddragelse og udvikling, hvor han inviterer de fagprofessionelle ind til at hjælpe ham. Set ud fra deltagelsesstigen er det inddragelse på de øverste trin, hvor Peter har ejerskabet og initiativet i forløbet.

I socialrådgiverens inddragelse af Peter findes der dog nuancer. Hun roser, ligesom de andre fagprofessionelle, Peters engagement og evner til at italesætte mål og ønsker. Dog giver hendes forståelse og niveau af inddragelse et indtryk af et andet fokus på inddragelse end de andre fagprofessionelle. Socialrådgiveren italesætter inddragelse som noget, der hjælper hende med at udføre sit arbejde bedst muligt, hvilket indikerer en instrumentel inddragelsesværdi. Det er ikke nødvendigvis et dårligere udgangspunkt for inddragelsen end den intrinsiske inddragelsesværdi. Dog kan det være med til at forme den videre inddragelse i og med, at hendes fokus er et andet. Hun skal i kraft af sin forvaltningsmæssige position stå for udarbejdelse af handleplanen for Peter. Hun bliver derfor i højere grad den handlende aktør og initiativtageren i forhold til handleplanen. Hun inddrager dermed på nogle parametre på omkring trin fem og seks på deltagelsesstigen. Selvom handleplanen repræsenterer Peters udvikling, bliver det stadig en formaliseret plan, som er initieret af socialrådgiveren. Socialrådgiverens mindre grad af inddragelse af Peter kan skyldes den mindre tætte relation. Socialrådgiveren er ny i Peters sag og placeret i hjemkommunen, hvor der til første møde opstod nogle misforståelser omkring målsætningerne, hvilket kan påvirke deres relation. Peter beskriver også selv socialrådgiveren i sin hjemkommune, som en han kun har kontakt med, når der er problemer, hvilket står i kontrast til den tætte og hyppige kontakt, der er mellem Peter og de andre fagprofessionelle.

Dermed ses der en forskel mellem de fagprofessionelles indstillingen til inddragelse samt også i deres faktiske inddragelse. Her ses der bl.a. en hverdags- og forvaltningsinddragelse. Peter er generelt inddraget på et højt niveau, der understøtter hans udvikling, men nuancerne belyser, at inddragelsen muligvis ikke har samme betydning for de fagprofessionelle.

Af ovenstående analyser af inddragelsen findes nuancer i, hvordan Peter og de fagprofessionelle placerer og forholder sig i forhold til inddragelse. Vi har, for at skabe et overblik heraf, udarbejdet en tabel, der indfanger hovedpointerne fra de enkelte fagprofessionelle og Peter.

	Inddragelses-værdi	Relation	Ressour-cer	Organisatoriske barrierer	Niveau af ind-dragelse
--	---------------------------	-----------------	--------------------	----------------------------------	-------------------------------

Peter	Intrinsisk	Nære og fjerne	Gode	Ja	7-8
--------------	------------	----------------	------	----	-----

Kontaktpæ-dagog	Intrinsisk	Nær	Gode	Nej	7-8
Psykolog	Intrinsisk	Nær	Gode	Nej	7-8
Ungementor	Intrinsisk	Nær	Gode	Nej	7-8
Socialrådgiver	Instrumentel	Fjern	Gode	Ja	5-6

Tabel 5: Inddragelsesoversigt

I tabellen præsenteres et overblik over de fagprofessionelles og Peters forudsætninger i inddragelsen. Her fremgår det, hvilken forståelse de har af inddragelsen og ressourcerne, samt relationen mellem Peter og de fagprofessionelle. Derudover fremgår det, hvorvidt der forekommer organisatoriske forhold, der påvirker inddragelsen, hvor analysen viser, at det hovedsageligt kommer til udtryk ved barrierer. Sidst viser tabellen det reelle inddragelsesniveau af Peter.

I tabellen samt i analysen fremgår Peter og de fagprofessionelles perspektiver af inddragelse adskilt. I den følgende analyse bliver dynamikkerne indbyrdes mellem de forskellige inddragelsesforudsætninger tydeliggjort.

5.4. Betydningen for inddragelsesprocessen

Denne analyse har til formål at belyse, hvordan det tværfaglige samarbejde og inddragelse spiller sammen og påvirker hinanden i Peters sagsforløb. Det giver et billede af, hvordan sammenhængen mellem tværfagligt samarbejde og inddragelse har betydning for udformningen og oplevelsen af inddragelsesprocessen. Slutteligt kobler vi, på baggrund af de analytiske fund, specialets teoretiske sammenhænge i en model, der indfanger påvirkningerne i en inddragelsesproces.

Som analyserne af det tværfaglige samarbejde og inddragelsen viser, forekommer der en lav grad af tværfagligt samarbejde og intern koordinering i Peters forløb. Det medfører et grænsefladesamarbejde, der er underorganiseret og har karakter af tilbagetrækning blandt repræsentanterne. Disse dynamikker medfører et lavt konfliktniveau, som ikke bidrager til at synliggøre og udvikle vigtige problemstillinger i sagsforløbet. På trods af den lave grad af samarbejde foregår inddragelsen af Peter på et højt niveau. I Peters forløb tegner der sig et billede af en generel positiv indstilling til inddragelse, hvor Peter har ressourcerne til at være en aktiv medspiller i sin inddragelse. Men hvordan hænger det sammen, og hvordan kan det forklares ud fra de elementer, der findes i det tværfaglige samarbejde og inddragelse?

Peter er en ung mand, der, på trods af sine psykiske udfordringer, har evnerne og lysten til at blive inddraget. Peter har en indstilling til inddragelse, der kommer til udtryk gennem et højt forventningsniveau til sig selv. Peter har en forventning om, at han gerne vil være selvbestemmende, hvilket udmøntes i en forståelse af inddragelse, der er af intrinsisk karakter. Han ser derigennem inddragelse som et redskab, han selv benytter i sin udvikling. Peter har også en selvindsigt, der medvirker til, at han er bevidst om at søge den viden, som de fagprofessionelle har, for at kunne udvikle sig. På den baggrund giver han udtryk for, at han anser inddragelse som gensidigt. De fagprofessionelle skal inddrage ham i deres arbejde, men Peter føler også, at han skal inddrage de fagprofessionelle for på den måde at opnå sine mål. Peter giver i den forbindelse direkte udtryk for, at han anser, at de hver især bidrager med noget forskelligt til hans udvikling:

Men det er dejligt at have så mange forskellige faggrupper med, der ved meget om hver deres emne. Hvor man kan sige, bostedet de ved meget det her med, hvordan det er at bo her og komme

videre ud i livet. Hvor psykiatrien ved en masse om min sygdom, og min mentor hun er god til det her med de praktiske ting. Så jeg synes det er dejligt at have så mange forskellige med - for det meste. (Bilag 5, Peter, 16:10)

Den måde, hvorpå Peter påtager sig ansvaret for sin inddragelse, påvirker dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde. Peter bliver den koordinerende aktør mellem de fagprofessionelle i hans forløb, hvor han har ansvaret for den relevante vidensdeling mellem repræsentanterne. Årsagen til at Peter får denne rolle, kan findes i flere faktorer, der ligger indbygget i forholdet mellem tværfagligt samarbejde og inddragelse.

De fagprofessionelle der er tættest på Peter i hverdagen, tillader gennem deres handlinger, at Peter bliver koordinator mellem dem. Det skyldes, at deres intrinsiske forståelse af inddragelse faciliterer opbakningen til Peters selvstændighed. De ser inddragelse som noget, der skal styrke Peter i hans udvikling. Denne indstilling til inddragelse spiller sammen med Peters forståelse af og forventning til inddragelse. Disse fagprofessionelle har hyppig kontakt og en tæt personlig relation til Peter. Den tætte relation og deres indstilling til inddragelse kan bidrage til, at Peter får lov til at fungere som koordinator. Det at Peter og de fagprofessionelle deler fælles forståelse for inddragelse, kan blive en gensidig forstærkende faktor for deres tilgang i inddragelsen. Det kan være medvirkende til, at de hver især bliver bekræftet i deres fokus i inddragelsen, hvor de derved ikke er opmærksomme på potentialet i andre tilgange til inddragelse.

At Peter bliver selvstyrende, når det kommer til vidensdeling og kommunikation mellem de fagprofessionelle, medvirker til, at de fagprofessionelle ikke længere orienterer sig mod andre repræsentanter i grænsefladen. De fagprofessionelle er fokuseret på, hvad netop de kan bidrage med til Peters udvikling ud fra deres faglighed. Denne fokusering kommer til udtryk gennem måden, hvorpå de fagprofessionelle italesætter de målsætninger, de selv arbejder ud fra med Peter. Disse mål er forankret inden for de parter, de selv står for; uddannelse, behandling, forvaltning og hverdag. Det at Peter er den koordinerende faktor i sit forløb og at de fagprofessionelle kun orienterer sig mod deres egen part, tegner et billede af, at de udvikler et tunnelsyn, hvor de ikke aktivt bruger hinandens viden og faglighed ind i de respektive målsætninger.

Et andet argument for det begrænsede udsyn, vidensdeling og samarbejde blandt de fagprofessionelle ses også i den måde, de hver især italesætter sig selv som tovholder. De ser kun tovholderfunktionen ud fra deres eget faglige område. Denne forståelse vidner om, at de ikke nødvendigvis ser behovet for en overordnet tovholder forankret i en fagprofessionel rolle. For dem er det både tilstrækkeligt og givende, at Peter har ansvaret for vidensdeling og koordinering omkring sit forløb. Disse to elementer, Peters ressourcer samt de tætteste fagprofessionelles orientering indad, er medvirkende til, at der i grænsefladen sker en tilbagetrækning blandt repræsentanterne.

Et andet element, der forstærker tilbagetrækningen i grænsefladen, er socialrådgiverens indstilling og ageren i det tværfaglige samarbejde. I sit arbejde forstår hun tværfagligt samarbejde og koordinering som noget, der er af mere praktisk karakter. Hun oplever et ansvar for koordinering i Peters forløb, men hendes fokus er på en praktisk koordinering i forhold til økonomi og forvaltning frem for en koordinering af viden mellem de fagprofessionelle. Socialrådgiveren ser inddragelse som et vigtigt element i det tværfaglige samarbejde, og hendes overvejende instrumentelle forståelse af inddragelse kommer til udtryk i den måde, hun agerer i det tværfaglige samarbejde. Arbejdet omkring en borger bliver for socialrådgiveren nemmere, når vedkommende selv formår at italesætte sine ønsker, mål og behov. Det skyldes, at hun på den måde ikke er nødsaget til at udarbejde målsætninger på baggrund af en større koordinering mellem fagprofessionelles meninger og mål (Bilag 7, socialrådgiver, 19:10). Det vidner om, at hun ser en fordel i, at den unge selv kan sætte dagsordenen, fordi det derved forbedrer kvaliteten af sagsbehandlingen og samtidigt gør hendes arbejde mere overskueligt. Når en ung er medbestemmende og dagsordenssættende i sit forløb, indtænker socialrådgiveren ikke det tværfaglige samarbejdes potentiale i forhold til vidensdeling og helhedssyn i opgaveløsningen. Det øger niveauet af deltagelse for den unge, men det bliver på bekostning af det tværfaglige samarbejde, når det kommer til vidensdeling og fælles målsætninger.

Hendes forståelse af inddragelse differentierer sig fra Peters egen forståelse af inddragelse. Det er en underbygning af det større billede af, at socialrådgiveren og Peter ikke nødvendigvis er på bølgelængde, når det kommer til forventningen af, hvad inddragelse skal indebære. Sammenholdt med at socialrådgiveren har en mere fjern relation og flere organisatoriske barrierer, tegnes et billede af, at socialrådgiveren har et andet udgangspunkt for formålet med inddragelse end Peter og de andre

fagprofessionelle. Dette må alt andet lige påvirke måden, hvorpå det tværfaglige samarbejde og det fælles arbejde med inddragelse udspiller sig.

Når en borger imidlertid ikke har evnerne eller lysten til at være medbestemmende omkring målsætningerne i sit forløb, ser socialrådgiveren et større behov for fælles målsætninger og et bredere tværfagligt samarbejde. Det beskriver hun i citatet:

Og så kan vi meget hurtigt komme til at stritte i alle mulige forskellige retninger i forhold til, hvad vi egentlig synes, vi kan hjælpe med, og der bliver det vigtigt, det der med at inddrage for at få lavet en fælles plan. (Bilag 7, socialrådgiver, 20:58)

Det ser hun som en nødvendighed for, at meningerne fra de fagprofessionelle ikke skal *stritte i alle mulige forskellige retninger*. Det vidner om, at hun ser et formål med vidensdeling og et tværfagligt samarbejde med fokus på fælles målsætninger, når borgeren ikke selv formår det.

Imidlertid italesætter socialrådgiveren også denne proces med vidensdeling, inddragelse og koordinering mellem de fagprofessionelle som besværlig i praksis:

Jamen, jeg er all in for tværfagligt samarbejde, og synes et langt stykke hen ad vejen, at det fungerer rigtig, rigtig fint, men der hvor det kan være en udfordring, det er, (...) når borgere ikke selv kan give udtryk for noget, og man sidder måske til et møde, hvor der er fem-seks forskellige fagpersoner repræsenteret, og hver ser en måde at gøre tingene på, eller et mål for den her borger, og borger sidder selv og kan hverken sige ja eller nej til noget som helst. (Bilag 7, socialrådgiver, 40:43)

Det italesættes, at de mange forskellige målsætninger og parter i sagen er besværligt, hvis en borger ikke formår at italesætte ønsker og behov. Om en løsning på udfordringen med de mange parter, beskriver hun:

Der tænker jeg nogle gange at gå tilbage til der, hvor man havde én socialrådgiver til det hele, at det kunne være en fin ting, for nu har du jo en socialrådgiver i handicap, du har en socialrådgiver på jobcentre. Hvis du så har nogle børn også, så har du en socialrådgiver i familieafdelingen, og så

har du måske også en socialrådgiver inde i psykiatrien. (...) Så der kan være rigtig, rigtig mange kasketter. Ja, så nogle gange kunne man godt tænke, at det kunne være løsningen at gå tilbage til de tider, hvor man sad med det hele. (Bilag 7, Socialrådgiver, 40:43)

Socialrådgiveren giver udtryk for, at hun hellere så, at hun kunne sidde med arbejdet selv, så hun undgik, at der var flere, hun skulle tage højde for og indtænke i sit arbejde. Med den udtalelse kan det argumenteres for, at hun ikke i høj grad opvejer den værdi, det tværfaglige samarbejde kan bidrage med i forhold til et helhedssyn på en borger. Det kan også være et udtryk for, at hun ser organisatoriske forhold, der besværliggør socialrådgiverens rolle som tovholder, når der er mange fagpersoner at forholde sig til.

Derfor trives hun i et forløb, ligesom Peters, hvor borgeren formår at blive inddraget på et højt niveau. I og med at socialrådgiveren har en mere fjern relation til Peter, og samtidigt ikke prioriterer at skabe en helhedsforståelse af sagsforløbet, gennem den viden, de andre fagprofessionelle besidder, kan der være aspekter af Peters situation, hun ikke indfanger. Det kan gå ud over forståelsen af, hvad Peter er i stand til. Dette perspektiv understøttes af Peters udtalelser om i perioder at føle sig fejlvurderet af socialrådgiverne i hans hjemkommune. Peter har i situationer følt sig låst fast af socialrådgiverne, når det kommer til hans udviklingspotentiale, og han forklarer det med, at det kan bunde i en manglende forståelse af ham:

Jeg tror også det meget at gøre med, om de forstår det eller ej. (Bilag 4, Peter, 14:02)

Udover perioder hvor Peter ikke har følt sig forstået af sin socialrådgiver, forklarer han også, at han finder det anstrengende at skulle gentage sig selv flere gange, når det kommer til interaktionen med de fagprofessionelle omkring ham. Begge disse irritationsmomenter kan ses som konsekvenser af manglende vidensdeling og helhedssyn blandt de fagprofessionelle.

Socialrådgiveren prioriterer ikke at være tovholderen, der rækker ud efter den viden, der er i de "små" grænseflader for at skabe et helhedssyn. Det skiller sig ud fra den måde litteraturen beskriver, at socialrådgiveren fungerer som en facilitator for helhedssyn og vidensdeling omkring udsatte børn og unge. Imidlertid efterspørger de andre fagprofessionelle heller ikke en overordnet koordinator

for det tværfaglige samarbejde omkring Peter. Dette kan forklares med deres manglende orientering mod den fælles grænseflade. På den måde bliver socialrådgiverens og de andre fagprofessionelles indstilling og ageren i det tværfaglige samarbejde en forstærkende faktor for en løst organiseret og tilbagetrukket grænseflade. Teoretisk er repræsentanternes tilbagetrækning problematisk for grænsefladen, da det kan medføre et lavt konfliktniveau. Det lave konfliktniveau er per definition ikke positivt for en grænseflade, da der er brug for konflikt for at synliggøre vigtige problemstillinger. I Peters sagsforløb opstår der ikke konflikter i de fundne brændpunkter, men der ligger latente spændinger, der ikke bliver forløst gennem produktiv konflikt jf. *Brændpunkt i samarbejdet*. Det kan udvikle sig til misforståelser og stereotypiske tankegange hos de enkelte repræsentanter, hvilket forstærker tilbagetrækningen i grænsefladen, hvor repræsentanterne ikke har hyppig interaktion. Konsekvenserne ved en tilbagetrækning i grænsefladen understøttes gennem litteraturen om tværfagligt samarbejde. Udfordringer ved det tværfaglige samarbejde findes bl.a. i, hvis der er mange fagprofessionelle med specialviden, som ikke bliver sat i sammenhæng med hinanden for at kunne skabe den bedste helhedsløsning for den unge. Et formål med det tværfaglige samarbejde går tabt, når fagprofessionelle ikke formår at overskride og udfordre deres faglighed i samarbejdet med andre.

En anden udfordring i et tværfagligt samarbejde er, at den unge kan opleve det som uoverskueligt at finde ud af, hvad der er gældende, hvis der ikke fra fagprofessionel side er fokus på at skabe overblik. I Peters tilfælde finder han det til tider vanskeligt at navigere mellem de fagprofessionelle i forhold til, hvem han skal gå til med problemstillinger. Det indikerer, at der fra fagprofessionel side ikke er fokus på at skabe rammerne for koordinering i Peters sagsforløb, hvor Peter ofte oplever at skulle gentage sig selv.

Dermed er de problematikker, der findes i Peters forløb, også kendetegnede for de generelle problemstillinger, der kan opstå i et tværfagligt samarbejde, hvis der ikke er det fornødne fokus på vidensdeling og helhedsorientering.

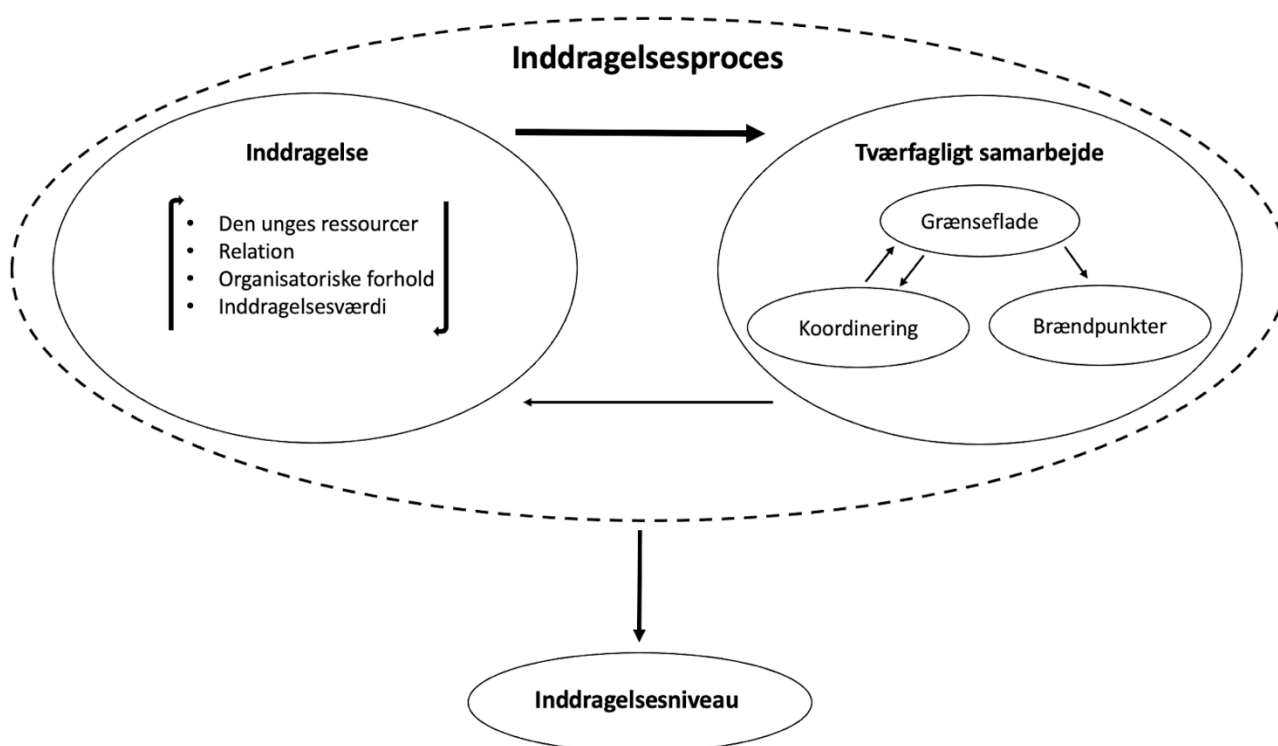
I litteraturen om tværfagligt samarbejde beskrives det, at de fagprofessionelles grundforståelse for den unges problemer opnås bedst gennem direkte tværfagligt samarbejde og de medfølgende diskussioner. Dette skaber ifølge litteraturen bedre vilkår for inddragelse. Dette ses dog ikke i Peters

sag. Nærmest modsat er Peters engagement, ressourcer og lyst med til sikre en god inddragelse, hvilket medfører et mere distanceret og underorganiseret tværfagligt samarbejde.

Teoretisk model for sammenhængene i en inddragelsesproces

Hvordan spiller dette ind i den måde, hvorpå vi teoretisk ser på sammenhængene mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde i en inddragelsesproces? Med udgangspunkt i teorien og empirien har specialet undersøgt dette, og fremstillet en teoretisk model for sammenhængene i en inddragelsesproces.

Nedenfor ses den teoretiske model, vi har udarbejdet på baggrund af undersøgelsens fund.

Figur 7: Model over en inddragelsesproces.

Vi finder med udgangspunkt i det sagsforløb, vi har undersøgt, at inddragelsen har en betydning for, hvordan dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde udspiller sig. De bliver centrale for, hvordan de fagprofessionelle orienterer sig i grænsefladen. Det er repræsenteret i modellen med den øverste pil mellem de to cirkler, inddragelse og tværfagligt samarbejde. De centrale elementer der spiller en rolle, er; den unges ressourcer, relation, organisatoriske forhold og inddragelsesværdi. Elementet

vedrørende organisatoriske forhold påvirker alle i et sagsforløb, men er ikke noget den unge eller de fagprofessionelle har indflydelse på. Den unges ressourcer bunder i evner og lyst. Dette kan bruges aktivt i inddragelsesprocessen af den unge selv, men de fagprofessionelles forståelse og indstilling til den unges ressourcer kan også have betydning for den måde, de inddrager på. Relationen og inddragelsesværdierne bruges og udvikles af både den unge og de fagprofessionelle. Inddragelselementerne har en indbyrdes påvirkning, hvilket er illustreret ved de cirkulære pile, som omkredser inddragelselementerne. Samtidig fremstår den øverste pil kraftigere i modellen, da vi i undersøgelsen finder, at denne påvirkning er tydeligst - altså påvirkningen fra inddragelse til det tværfaglige samarbejde.

I undersøgelsen har den unges ressourcer en påvirkning på, hvordan den unge forstår og foretrækker sin egen inddragelse. Med en stor lyst og selvindsigt er Peter en ung mand, der gennem sine personlige ressourcer formår at reflektere og italesætte sine ønsker og behov. Dette påvirker hans indstilling til inddragelse. Peter ved, at han vil inddrages for sin egen udviklings skyld, hvilket også kommer til udtryk i en intrinsisk inddragelsesværdi. Peters ressourcer sætter nogle gode vilkår for relationsdannelse med de fagprofessionelle. Derigennem ses en indbyrdes påvirkning mellem flere inddragelselementer ud fra Peters fortælling om sin inddragelse.

Set fra de fagprofessionelle har inddragelselementerne også en indbyrdes påvirkning. Deres relation til den unge kan bl.a. påvirkes af organisatoriske forhold. I specialets case ligger påvirkningen i, at de nære fagprofessionelle opbygger en god relation med Peter, og det påvirker den måde, de forstår hans ressourcer og værdisætter inddragelsen ud fra hans situation. Det er et billede på en indbyrdes påvirkning mellem inddragelselementerne set ud fra de fagprofessionelles ageren.

Det er derigennem disse inddragelselementer og deres sammensætning, der påvirker dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde. Modellen viser, hvordan grænsefladesamarbejdet påvirkes af den koordinering, der foregår mellem repræsentanterne. Samarbejdet og interaktionerne i grænsefladen påvirker konfliktniveauet, som påvirker, hvilke brændpunkter der opstår. Ud fra undersøgelsen kan vi se, at når udgangspunktet er som før nævnt, bliver koordineringen mindre, da repræsentanterne lægger ansvaret for koordinering over på den unge. Dette medvirker til, at repræsentanterne i højere grad fokuserer på deres egen faglighed og i mindre grad søger vidensdeling og

kommunikation med de andre repræsentanter i grænsefladen. Det skaber en underorganiseret og tilbagetrukket grænseflade, hvor konflikter ikke opstår, og derved ikke kan udvikle sig produktivt. Potentialer for fælles målsætninger og udviklingen mellem de fagprofessionelle bliver ikke udnyttet. Dog skaber det i dette tilfælde en arena i grænsefladen, hvor den unge har ansvaret for udviklingen. Disse sammenhænge og påvirkninger er repræsenteret i modellens højre side, hvor koordinering og grænsefladen har en gensidig påvirkning. Outcome af dette forhold definerer konfliktudfoldelsen, hvilket i modellen er illustreret ved brændpunkter.

Hvordan dynamikkerne i grænsefladen udspiller sig, påvirker tilbage til udfoldelsen og udviklingen af inddragelseselementerne. Det er et udtryk for bevægelsen og den gensidige påvirkning mellem inddragelse og det tværfaglige samarbejde i inddragelsesprocessen. I modellen illustreres det med den nederste pil mellem cirklerne; inddragelse og tværfagligt samarbejde.

I undersøgelsen består påvirkningen fra det tværfaglige samarbejde til inddragelseselementerne i en forstærkning af status-quo, grundet en tilbagetrækning i grænsefladen. Grænsefladen er på baggrund af sin udformning ikke en udviklende faktor i forhold til fælles forståelse for bl.a. inddragelsesværdi eller af den unges ressourcer. Dermed ændrer udgangspunktet i inddragelsen sig ikke og forbliver status quo. Da denne påvirkning ikke fremtræder lige så tydeligt, fremgår sammenhængen i modellen også med en mindre kraftig pil.

Den gensidige påvirkning mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde er et udtryk for, hvad der udspiller sig i en inddragelsesproces af en anbragt ung. Det er i modellen repræsenteret ved den stiplede cirkel, der omkredser sammenhængene mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde. Denne forekommer stippet, da den indkapsler den dynamiske proces i arbejdet med anbragte unge. Inddragelsesprocessens udformning og de dynamikker, der spiller sammen, fortæller om inddragelsesniveauet. Det er repræsenteret ved pilen fra inddragelsesprocessen ned til inddragelsesniveau. Man kan vurdere niveauet af inddragelse i et sagsforløb, men for at forstå, hvad der ligger bag den reelle inddragelse, er man nødt til at forstå dynamikkerne i en inddragelsesproces. Det er disse sammenhænge, modellen belyser.

Modellen viser de teoretiske sammenhænge, der findes mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde, som er afgørende for inddragelsesprocessen. Det sagsforløb vi har undersøgt, har udspillet sig på en bestemt måde ud fra, hvilket udgangspunkt og indstilling de involverede har. Det vil være naturligt, at andre unge og deres fagprofessionelle ikke nødvendigvis har det samme udgangspunkt, og dynamikkerne vil udforme sig anderledes. Dog argumenterer vi for, at de teoretiske sammenhænge i modellen også vil forekomme i andre sagsforløb med anbragte unge.

6. DISKUSSION

6.1 Et andet udgangspunkt

Specialets undersøgelse har vist, at der er sammenhænge mellem en række inddragelseselementer og dynamikker i det tværfaglige samarbejde. Disse sammenhænge er repræsenteret i specialet ved en teoretisk model, som vi på baggrund af undersøgelsen har udarbejdet. Modellen er et udtryk for en teorigenerering, hvor sammenhængene og mekanismerne i modellen antages at kunne genfindes i andre sagsforløb med anbragte unge. Dog er vi opmærksomme på, at modellen er mest valid i forhold til de gensidige dynamikker, vi finder som værende fremtrædende i undersøgelsen. Vi kan derfor sige noget mere validt omkring, hvad der ligger til grund for påvirkningen mellem inddragelse og det tværfaglige samarbejde, særligt når den unge har gode evner og lyst. Yderligere kan vi også sige noget validt omkring, hvilken påvirkning der sker fra det tværfaglige samarbejde tilbage til inddragelse fra et udgangspunkt, hvor der er manglende konflikt i grænsefladen. Dog er vi opmærksomme på, at vi i mindre grad kan sige noget validt omkring, hvordan den specifikke påvirkning ser ud, når den unge og de fagprofessionelle har andre udgangspunkter for inddragelsen og det tværfaglige samarbejde. Hvordan ville påvirkningen se ud fra et andet sagsforløb, hvor udgangspunktet for inddragelse er et andet?

Ud fra socialrådgiverens udtalelser omkring, at det tværfaglige samarbejde spiller en større rolle, når en borger ikke har evner og lyst til at sætte sig selv i spil i inddragelsen, kan det tænkes, at dynamikkerne i det tværfaglige samarbejde ville se anderledes ud med et sådant udgangspunkt. Her kan det tænkes, at de fagprofessionelle vil orientere sig mere væk fra den unge i deres inddragelsesproces, og i stedet søge andre fagprofessionelles viden for bedre at kunne inddrage og forstå den unge. Det kan på den baggrund tænkes, at der kan komme mere fokus på koordinering og vidensoverføring i grænsefladen. Med en grænseflade, der er præget af en hensigtsmæssig relationel koordinering, er det ud fra et teoretisk perspektiv sandsynligt, at produktive konflikter vil opstå. Konflikterne kan bidrage til at udfordre de fagprofessionelles syn på forløbet, hvilket skaber grundlag for et produktivt samarbejde omkring udviklingen af den fælles interesse, nemlig den unges forløb. Netop konflikterne i grænsefladen er noget, vi ud fra specialets undersøgelse ikke kan sige noget mere specifikt om, udover fra en teoretisk vinkel. Vi kan ikke sige noget om, hvordan påvirkningen

fra det tværfaglige samarbejde til inddragelse udfolder sig, med et udgangspunkt i f.eks. produktiv konflikt og koordinering. Dog giver det teoretisk set mulighed for en bedre vidensdeling mellem de fagprofessionelle, hvilket kan føre til en større forståelse for den unges behov og kontekst, som videre kan give de fagprofessionelle et bedre udgangspunkt for at opnå den rette inddragelse af den unge. Ved en sådan case vil vi kunne sige noget mere validt omkring sammenhængen mellem tværfagligt samarbejde og inddragelse, når grænsefladen er præget af vidensdeling og produktive konflikter. Vi kan dog sige, at der med al sandsynlighed vil være en påvirkning.

Det er interessante perspektiver, som muligvis vil udspille sig, hvis udgangspunktet var et andet end hos Peters og de fagprofessionelle der arbejder omkring hans sagsforløb. Dog er disse eksempler blot udtryk for et teoretisk tankeeksperiment, og i virkeligheden vil elementerne i inddragelse kunne påvirke hinanden forskelligt alt efter den unges kontekst og de fagprofessionelles indstilling - både til inddragelse og det tværfaglige samarbejde. Disse forløb med anbragte unge, vil alt andet lige se meget forskellige ud og være præget af de enkelte repræsentanternes og unges indstilling, mulighed og kontekst, hvilket vi anser, at vores teoretiske model tager højde for.

6.2. Diskussion af perspektiverne i Peters sagsforløb

Udover at diskutere de teoretiske perspektiver, som udspringer fra specialets undersøgelse, findes der også interessante perspektiver og problemstillinger på baggrund af det specifikke sagsforløb, vi undersøger. For er det overhovedet hensigtsmæssigt, at de fagprofessionelle i Peter sagsforløb har et koordineret tværfagligt samarbejde, når Peter er selvkørende i sit sagsforløb?

Ud fra vores undersøgelse fremgår det, at Peter er selvstyrende i forhold til sin egen inddragelse og koordineringen mellem de fagprofessionelle omkring ham. Peter styrer stort set sit forløb med hjælp fra de fagprofessionelle og den viden, de kan bidrage med i forhold til sin udvikling. Denne selvstændighed bliver, sammenholdt med andre faktorer, afgørende for, at det tværfaglige samarbejde fremstår som underorganiseret og ofte fraværende. Den måde hvorpå det tværfaglige samarbejde udfolder sig, stiller vi os i specialets undersøgelse kritisk overfor, da det teoretisk kan argumenteres for at have negative konsekvenser for et sagsforløb videre hen. Dog er det interessant at diskutere, hvorvidt det overhovedet er ønskeligt, at der er et tværfagligt samarbejde i Peters tilfælde?

Set fra en økonomisk vinkel kan det argumenteres for, at det vil være spild af ekstra ressourcer at facilitere møder og anden kommunikation mellem de fagprofessionelle i Peters sag, når han er så langt i sin udvikling. De begrænsede ressourcer, der er i de kommunale budgetter til at sørge for kvalificerede forløb for anbragte unge, skal bruges optimalt. Teoretisk set vil det være en gevinst at sikre, at en ung mand som Peter har et netværk af fagprofessionelle med den fornødne fælles forståelse for hans situation for at kunne være modstandsdygtige, hvis han skulle få et tilbagefald. Set fra en praktisk og økonomisk vinkel kan der dog argumenteres for, at de ressourcer, der skal lægges i et "ekstra" arbejde, vil få mere gavn hos borgere, der har større problemer med at få hverdagen til at hænge sammen. Dog kan et modargument i denne diskussion være, at Peter allerede har flere fagprofessionelle tilknyttet sin sag, hvor offentlige ressourcer allerede er aktiveret. Derfor er der også en økonomisk interesse i, at disse aktiverede ressourcer bliver brugt så effektivt som muligt. At sikre et bedre tværfagligt samarbejde med fokus på vidensdeling og koordinering, der kan sikre den unge et fast holdepunkt ved et tilbagefald, vil i så fald være en allokering i de ressourcer, man som offentlig myndighed allerede aktiverer i sagen.

Spørgsmålet om begrænsede ressourcer og et øget økonomisk- og lovgivningspres, på bl.a. en faggruppe som socialrådgivere, kan også sætte en diskussion om tilbagetrækningen i Peters grænseflade i gang. Er det måske meget naturligt, at der sker en tilbagetrækning blandt de fagprofessionelle i Peters sagsforløb?

Inden for de seneste år er der kommet fokus på, at socialrådgivere i landets kommuner, oplever sig presset på baggrund af budget- og lovgivningskrav. I sommeren 2019 kom en sag fra Norddjurs Kommune frem, hvor kommunen, grundet økonomiske årsager, har opfordret socialrådgiverne i børne- og familieafdelingen til at sænke serviceniveauet for at nå akutte sager. Allerede før denne udmelding var socialrådgiverne i afdelingen underbemandede og havde svært ved at nå de lovgivningsmæssige krav for sagsbehandling (Dansk Socialrådgiverforening, 2019). Dette er et eksempel, som sætter problematikken på spidsen. Flere socialrådgivere oplever, at effektivisering og dokumentationskrav presser deres faglighed, hvilket går ud over kerneopgaven, nemlig det menneskelige fokus. Disse perspektiver er fremsat i en kronik af socialrådgiver Vibeke Nielsen i 2015 (Nielsen,

2015). Disse perspektiver fra socialrådgivere er med til at tegne et billede af, at de arbejder i et krydspres mellem ressourcer, krav og deres kerneopgave.

Selvom socialrådgiveren i Peters sag ikke giver udtryk for at være presset i sit arbejde, så italesætter hun et system, hvor der er begrænsede midler. Samtidig er hun for nyligt blevet ansat på baggrund af en omstrukturering, hvor afdelingen havde fået tildelt flere ressourcer, da der var et for stort arbejdspress på afdelingen (Bilag 7, socialrådgiver, 26:17). Det tegner et billede af et miljø, hvor arbejdspresset er højt, hvorfor det kan virke naturligt, at socialrådgivere anlægger en automatisering eller en rutinisering i sagsbehandlingen som en afværgemekanisme. Begrebet omkring afværgemekanismer stammer fra Lipsky, der beskriver det som frontlinjemedarbejderes adfærd, når de søger at håndtere et krydspres i form af bl.a. en ressourceklemme i deres arbejde (Nielsen, 2016, s. 354). Peters kontaktpædagog beskriver også, at kvaliteten af hans arbejde bliver forringet af, at hans ressourcer til ungesamtaler er blevet begrænset. Peters psykolog i OPUS giver også udtryk for, at hun er bekymret for kommunernes tilbud til unge med psykiske sygdomme. Det tegner et billede af et system, der er presset på ressourcer, hvorfor det kan diskuteres, hvorvidt det er en naturlig konsekvens i Peters sagsforløb, at der sker en tilbagetrækning fra de fagprofessionelles side.

Hvorvidt tilbagetrækning er et symptom på baggrund af Peters rolle som tovholder og koordinator i eget sagsforløb, eller om det er udtryk for en større problematik, hvor de fagprofessionelle er pressede på tid og ressourcer, kan altså diskuteres. Ved en automatisering formår de fagprofessionelle ikke at aktivere det tværfaglige samarbejde og skabe nuancer i sagerne ud fra subjektive vurderinger om den unges situation og kontekst. I højere grad arbejdes der ud fra objektive standardiserede løsninger og tommelfingerregler, hvilket kommer til udtryk i en automatisering i sagsbehandlingen, hvor det tværfaglige samarbejdes potentiale ikke bliver udfoldet.

Fagprofessionel adfærd præget af afværgemekanismer eller ej, er det ud fra Peters forløb blevet tydeliggjort, at der i mindre grad foregår et tværfagligt samarbejde mellem de fagprofessionelle. De fagprofessionelle i Peters forløb benytter sig ikke af potentialerne ved det tværfaglige samarbejde, hvilket vidner om, at de har en manglende forståelse for, hvad det tværfaglige samarbejde kan bidrage med ud fra et helhedsperspektiv. Både Herning Kommune (jf. *Problemfelt*) og Peters hjemkommune⁴ har målsætninger og retningslinjer, der italesætter vigtigheden af tværfagligt

⁴ Grundet anonymisering henvises, der ikke til kilder, men det fremgår af dokumenter vedr. kommunens praksis.

samarbejde ud fra det formål at understøtte koordinering og en helhedsorienteret indsats. Peters hjemkommune beskriver, at formålet med et tværfagligt samarbejde er at sikre vidensdeling og fælles tilgange i arbejdet omkring børn og unge. Samtlige af Peters fagprofessionelle taler ind i, at der er en stor værdi i et tværfagligt samarbejde, men samtidig fremgår det af analysen, at det tværfaglige samarbejde omkring Peter er begrænset. Det vidner om, at der kan forekomme en vis grad af organisatorisk hykleri og derigennem dekobling fra omgivelsernes institutionelle pres. Organisatorisk hykleri er en strategi, der dekobler organisationen fra omgivelsernes pres og krav, ved at give udtryk for, at man som organisation har tilpasset sig omgivelsernes krav, men hvor kravene ikke kan efterleves i praksis. Dette får en organisation til at fremstå legitim overfor omgivelserne (Jacobsen & Thorsvik, 2015, s. 202-203). I dette tilfælde er omgivelserne de politiske strømninger, som præger kommunerne i retning af NPG-initiativer, hvor inddragelse og tværfagligt samarbejde, i bl.a. Barnets Lov og Socialstyrelsens nylige initiativer, har fået øget fokus i arbejdet med udsatte børn og unge. Selvom Herning Kommune og Peters hjemkommune har målsætninger og strategier for at styrke det tværfaglige samarbejde og helhedsorienteringen, kan Peters sag vidne om, at de fagprofessionelle enten ikke er opmærksomme på, eller har mulighed for at skabe et sådant samarbejde. Der kan sættes spørgsmålstegn ved, om tværfagligt samarbejde og inddragelse i højere grad bliver et buzz-word i forvaltningsmæssige sammenhænge end det bliver et reelt værktøj i praksis?

Dette kan være et billede på en rammesætning fra kommunernes side, der ikke har fungeret optimalt på grund af ressourcepres, hvor frontlinjen ikke har mulighed for at udleve idealet om tværfagligt samarbejde i organisationen. Dog kan det også være et tegn på nogle andre dynamikker, der påvirker mulighederne for bl.a. tværfagligt samarbejde ud fra en vidensdelings- og fælles målsætningsforståelse. I Peters forløb bliver det tydeligt, at de fagprofessionelle koordinerer og ofte samarbejder tværfagligt, men inden for de afdelinger, de selv arbejder indenfor. Kontaktpædagogen orienterer sig mod botilbuddet. Psykologen deltager i konferencer med andre fagprofessionelle fra OPUS. Ungementoren aflægger rapport til socialrådgiveren i Ungevejledningen. I disse enklaver virker der til at være faste procedurer for dokumentation og kommunikation. Dog findes der mindre tværfagligt samarbejde og vidensdeling mellem de fagprofessionelle, der er tættest på forskellige aspekter i Peters liv. I og med at disse enklaver forekommer i Peters sagsforløb, tyder det på, at NPG-initiativerne ikke forekommer så institutionaliseret, som kommunerne ofte fremstiller. Som

det fremgår i analysen, er grænsefladen tilbagetrukket, hvor koordinering og vidensdeling forekommer i "små" grænseflader. Der kan derfor stille spørgsmålstejn ved, hvorvidt der fortsat forekommer en grad af NPM-styring og silotænkning i den offentlige social- og sundhedssektor. På den baggrund kan det betvivles, hvorvidt NPG-initiativer har mulighed for at manifestere sig, da de har svært at skabe opbrud i de formaliserede organisatoriske rammer, som de fagprofessionelle stadig indgår i.

6.3. Praktiske implikationer

Hvad kan specialets viden så sige noget om i forhold til praksis? For hvis der optræder organisatorisk hykleri, og tværfagligt samarbejde og inddragelse forekommer som forvaltningsmæssige buzzwords, hvordan adresseres disse problematikker i arbejdet med inddragelse af anbragte unge?

Gennem specialets analyse er der fundet en sammenhæng mellem det tværfaglige samarbejde og inddragelse, der kommer til udtryk i specialets udviklede teoretiske model. Denne teoretiske sammenhæng er først og fremmest interessant for praksis, for ved at sætte fokus herpå, kan inddragelsesprocessen forfines. Det kræver dog bedre organisering og en mere gennemgående implementering fra kommunalt hold, hvis det skal lykkes at få udbytte af samskabelsesinitiativerne. For som specialet har belyst, er italesættelsen og fokuset på inddragelse og tværfagligt samarbejde stort, men hvad det reelt indebærer, og hvordan det skal udføres i praksis, mere vagt.

Først og fremmest gælder det, at de fagprofessionelle i inddragelsen skal være opmærksomme på eget og den unges udgangspunkt. For Peter er inddragelsen ikke længere reduceret til, at de fagprofessionelle skal inddrage ham, men i højere grad at han inddrager dem. Dermed opstår der også et mindre behov for dem til at mødes og vidensdele på tværs af deres fagprofessioner, hvorved inddragelsen bliver en envejsplatform mellem Peter og de enkelte fagprofessionelle. Inddragelsen er imidlertid ikke hensigtsmæssig, hvis ansvaret alene ligger hos den enkelte at udføre. For at få det bedste ud af alle parter er det derfor nødvendigt at vidensdele, hvor de enkelte fagprofessionelle og den unges udgangspunkt kan blive udfordret. Her er tværfagligt samarbejde i grænsefladen nødvendigt, men i Peters tilfælde er han selv inddrageren, hvilket skaber muligheden for de fagprofessionelles tilbagetrækning i det tværfaglige samarbejde.

Tilbagetrækningen betyder samtidig, at potentialet i det tværfaglige samarbejde ikke bliver udnyttet til fulde. Her bliver de enkeltes fagprofessionelles viden ikke sat i spil eller udfordret. Samarbejdet forekommer fragmenteret, hvor fælles målsætning for Peter ikke prioriteres, hvilket han også selv giver udtryk for (Bilag 5, Peter, 18:46). Før et samarbejde kan lykkes, kræver det, at de fagprofessionelle tør sætte sig selv og eget udgangspunkt i spil. Det vil fremme et mere hensigtsmæssigt samarbejde, hvor fælles viden og mål kan opstå. Det vil samtidig skabe en positiv effekt tilbage til inddragelsen, som i højere grad vil fremstå som en kollektiv frem for en individuel forståelse.

At arbejde med inddragelse og tværfagligt samarbejde er derfor ikke ligetil. Det kræver en lang række af overvejelser og fælles forståelse, før gevinster heraf vil kunne ses. Dermed er det heller ikke ideelt, hvis der ikke sættes større fokus herpå i praksis – en ting er at sige man arbejder tværfagligt, noget andet er, om man gør det? Og kan det overhovedet lade sig gøre? Specialet kan ikke give konkrete bud på, hvordan disse problematikker bedst adresseres, men ved at give en forståelse for, at disse problematikker findes og kan opstå, er det fremadrettet hensigtsmæssigt at følge inddragelsesprocessen mere nøje og skabe nogle bedre forudsætninger for medarbejderne for at arbejde med inddragelse og tværfagligt samarbejde med fokus på vidensdeling.

6.4. Casens repræsentativitet og undersøgelsens mulighed for generalisering?

Hidtil har diskussionen omhandlet specialets fund og deres perspektiver på praksis. Dele af diskussionen har taget udgangspunkt i, at specialets teoretiske model kan generaliseres til andre sagsforløb. Dette afsnit har til formål at diskutere specialets case herunder undersøgelsens generalisering. Specialets indsigter er opnået gennem et kvalitativt case studie, hvor der er blevet foretaget individuelle interviews med en anbragt ung og fagprofessionelle, der arbejder omkring den unges sagsforløb. Undersøgelsens case blev præsenteret i specialets afsnit om forskningsdesign, hvor det fremgår, at casen er et sagsforløb med en anbragt ung. I afsnittet bliver der ligeledes argumenteret for, at casen er repræsentativ, hvilket giver en mulighed for at generalisere specialets teorigenerering til andre repræsentative cases. I den forbindelse gør vi det samtidigt klart, at det inden for dette komplekse felt, kan være vanskeligt at bestemme eller opstille objektive kriterier for et typisk sagsforløb. Dette skyldes, at der forekommer en lang række parametre og faktorer, som kan måles på. Hvilke der er udslagsgivende for et typisk forløb, er ikke fast bestemt, hvor vi i specialet har forsøgt

at definere casen ud fra en række objektive kriterier, såsom bl.a. antallet af år Peter har været anbragt og hans alder ved sin første anbringelse. Desuden er vi opmærksomme på, at vi dermed fravælger parametre, som eksempelvis individuelle udgangspunkter som familiebaggrund, mv., som alt andet lige også spiller en rolle i forhold til sagsforløbet. Derfor er vi bekendt med, at der findes nuancer inden for hvert sagsforløb, hvor de anbragte unge har forskellige baggrunde, muligheder og støttebehov. Af de fagprofessionelle bliver det ligeledes påpeget, at Peter er atypisk set i forhold til andre anbragte unge, hvilket er på grund af hans mange ressourcer. Dette udtaler kontaktpædagogen, hvor han siger, at *Peter er meget atypisk for de unge vi har nu, for han kan ret meget mere end mange af de andre* (Bilag 6, kontaktpædagog, 34:25).

Den atypiskhed, som de fagprofessionelle påpeger, omhandler i høj grad Peter som person og de ressourcer, som han bringer, og i mindre grad om objektive kriterier for hans sagsforløb. Dermed bliver de fagprofessionelles påpegning af Peter som atypisk, i højere grad en faktor i analysen, frem for et objektive kriterie for Peters sagsforløb, som repræsentativ. De kriterier vi vurderer casens repræsentativitet ud fra, ser vi imidlertid ikke som problematisk, men det sætter samtidigt spørgsmålstegn ved, hvorvidt repræsentativiteten af casen er defineret ud fra de "rigtige" parametre for kunne vurdere et typisk sagsforløb. Desuden er vi opmærksomme på, at vi ikke har udvalgt alle de objektive parametre, der er afgørende for vurderingen af, om Peters sagsforløb er repræsentativt, men vi har udvalgt parametre, som i hvert fald kan give en indikation af det.

De nyetablerede teoretiske sammenhænge som specialet frembringer, uagtet om casen er repræsentativ eller ej, sætter spørgsmålstegn ved, hvordan inddragelsesprocesserne fungerer i andre anbragte unges sagsforløb. Men usikkerheden omkring casens repræsentativitet har netop konsekvenser for generaliserbarheden af undersøgelsens resultater. Dette rejser et spørgsmål omkring, hvorvidt vi tør hænge generaliseringen af specialets fund op på ét enkelt sagsforløb, som har en usikkerhed i sin repræsentativitet. Vi er opmærksomme på denne problematik, som ofte også forekommer som en akilleshæl ved single case studier. Styrken er imidlertid de initiativer vi tager for at opnå en høj intern validitet, hvor vi søger en troværdighed og autenticitet i undersøgelsens fund. Dette formår vi gennem et omfattende teoriapparat, der ligger grundlaget for en grundig analyse af inddragelsesprocesser. Dette fortæller til gengæld ikke noget om, hvorvidt de nyetablerede teoretiske sammenhænge kan anvendes i andre cases, men i højere grad hvor gyldig specialets

undersøgelse er. I kraft af at undersøgelsen baserer sig på ét sagsforløb, hvor repræsentativiteten deraf er usikker, kan det diskuteres, hvorvidt yderligere undersøgelse af den nyetablerede teoretiske model er nødvendig for en mulighed for generalisering af sammenhængene. En nærmere undersøgelse af sammenhængene kan skabe en mere nuanceret forståelse, hvorigennem de elementer og forklaringer, der fremgår i specialet, kan blive mere valide. I den forbindelse vil et multipelt case studie kunne anvendes, hvor den nyetablerede teoretiske sammenhæng kan undersøges gennem to eller flere cases, der udvælges ud fra samme repræsentativitetskriterier, som i Peters sagsforløb. Dette giver et bedre sammenligningsgrundlag, og på den baggrund kan de nyetablerede teoretiske sammenhænge findes mere valide end specialets undersøgelse har mulighed for. Dette er i kraft af, at vi er opmærksomme på, at specialets undersøgelse, med udgangspunkt i ét sagsforløb, kan sige noget mere validt om bestemte dele af sammenhængene i inddragelsesprocesserne. Derfor, og på baggrund af de indsigter, som specialet frembringer omkring inddragelsesprocesser af anbragte unge, vil investering i videre undersøgelser af de nyetablerede teoretiske sammenhænge både være relevant og interessant for at blive klogere.

6.5. Perspektivering

Hvilke problemstillinger åbner specialets fund for, som der med fordel kunne undersøges videre? Vores undersøgelse belyser, at de fagprofessionelle ikke nødvendigvis har en fælles forståelse af, hvad et tværfagligt samarbejde skal bidrage med, og hvordan inddragelse skal forstås, i arbejdet omkring en anbragt ung. For at blive klogere på dette aspekt kan der med fordel udarbejdes undersøgelser, der har til formål at klarlægge, hvilke forvaltningsmæssige rammer de fagprofessionelle er underlagt. I den forbindelse kunne det være interessant at undersøge, hvad der er blevet videregivet og kommunikeret fra forvaltning- og ledelsesmæssig side til frontlinjemedarbejderne. For at undersøge dette vil det være relevant at inddrage et ledelsesperspektiv og undersøge, hvordan de faciliterer implementering og oversættelse af kommunale indsatser omkring inddragelse og tværfagligt samarbejde på børne- og ungeområdet.

Et andet undersøgelsesperspektiv i forlængelse heraf er at gå dybere ind i, hvad det kræver af en implementering og oversættelsesproces for at lykkes med at skabe meningsfulde NPG-initiativer i kommunale organisationer, der er præget af strukturer, som udfordrer disse initiativers udfoldelse.

Specialets fund og diskussion åbner op for, at det er interessant at undersøge den tid, hvori vi befinder os i forhold til offentlige styringsparadigmer. Der er strømning og et forvaltningsmæssigt fokus på initiativer, der er præget af netværks- og samskabelsesforståelse af offentlige indsatser. Dog er det interessant at forholde sig til, hvorvidt der er et fundament af institutionaliserede systematikker fra NPM, der påvirker implementeringen af NPG-initiativer negativt. Hvad skal der til for, at implementeringen af disse systemer kan lykkes? Ligger ansvaret hos den enkelte forvaltning? Eller er der behov for afvikling, før der kan ske udvikling i den offentlige sektor?

7. KONKLUSION

Dette speciale har undersøgt inddragelsesprocesserne af anbragte unge, samt en anbragt ungs oplevelse af inddragelse. Inddragelsesprocesserne undersøges gennem sammenhængen mellem tværfagligt samarbejde og inddragelse. Ved brug af teori, der indfanger centrale perspektiver i tværfagligt samarbejde og inddragelse, har vi undersøgt følgende problemformulering: *Hvilken betydning har samspillet mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde for inddragelsesprocesserne af anbragte unge, og hvordan oplever en anbragt ung inddragelsen i eget sagsforløb?*

I dag er netop inddragelse og tværfagligt samarbejde to centrale elementer i det socialfaglige arbejde med børn og unge. Men hvordan sammenhængen mellem de to elementer udspiller sig, og har en betydning for inddragelsesprocesserne, er teoretisk underbelyst, hvilket gør specialets undersøgelse særligt relevant.

Dette er undersøgt gennem et kvalitativt single case studie, hvor casen udgør et sagsforløb med en anbragt ung i Herning Kommune. I den forbindelse er der blevet foretaget interviews med en anbragt ung og fagprofessionelle, der arbejder omkring den unges sagsforløb. Vi har udfoldet den unges og de fagprofessionelles narrativer om det tværfaglige samarbejde og inddragelse, hvor deres oplevelser og opfattelser er blevet analyseret med henblik på at belyse, hvilken betydning det har for inddragelsesprocessen. Med udgangspunkt i Browns grænsefladeteori, underbygget af koordinerings- og brændpunktsteori, er adfærden i det tværfaglige samarbejde blevet undersøgt. Yderligere anvender specialet inddragelsesteori for at forstå niveauet, samt de elementer, der ligger til grund for arbejdet med inddragelse.

Herigennem tegnes et billede af, at en række inddragelseselementer påvirker, hvordan de fagprofessionelle agerer i det tværfaglige samarbejde. Analysen viser, at særligt den unges mulighed og lyst påvirker adfærden i, og udformningen af, det tværfaglige samarbejde. Når den unge har ressourcerne til at tage ansvar for sin egen inddragelse og udvikling, skabes grobund for en tilbagetrækning fra en vidensdelende grænseflade. De fagprofessionelle orienterer sig i højere grad mod egen part, hvor de funktionsmæssigt er forankret, frem for det fælles tværfaglige samarbejde. Det skaber en arena, hvor der forekommer "små" grænseflader frem for en fælles. Her forekommer der en underorganiseret grænseflade, præget af tilbagetrækning, hvilket medfører et lavt konfliktniveau i det tværfaglige samarbejde. Konfliktniveauet er afgørende for udformningen af det

tværfaglige samarbejde, hvor produktiv konflikt fordrer en udvikling af fælles forståelser af inddragelse, samt den unges ressourcer og mål.

Undersøgelsen konkluderer dermed, at der forekommer gensidige påvirkninger mellem inddragelse og tværfagligt samarbejde, som udgør udformningen af inddragelsesprocessen. Disse fund er i undersøgelsen illustreret gennem en teoretisk model, der konceptualiserer sammenhænge.

Udover de teoretiske sammenhænge giver undersøgelsen et unikt indblik i en anbragt ungs oplevelse og forståelse af inddragelsen. Gennem den unges fortælling tegner der sig et billede af en ung mand, der selv har en inddragende rolle i forhold til de fagprofessionelle, og som har en god oplevelse af inddragelse. Den gode oplevelse bygger på et grundlag af gensidig forståelse og forventning mellem den unge og de fagprofessionelle - særligt dem der er tæt forbundet til hans hverdag.

På baggrund af analysen er der i diskussionsafsnittet blevet rejst en række diskussionspunkter, hvor spørgsmål om, hvorvidt idealer om tværfagligt samarbejde og inddragelse blot forekommer som organisatoriske buzz-words. Desuden bliver casens repræsentativitet, samt undersøgelsens generaliseringsmuligheder, diskuteret.

LITTERATUR

Alexander, E.R. (1995). *How Organizations Act Together. Interorganizational Coordination in Theory and Practice*. Gordon and Breach Publishers.

Alter, C. & Hage, J. (1993). *Organizations Working Together*. UK: Sage Publications.

Andersen, L.B (2017). Forskningskriterier. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M., & Klemmensen, R. (Red.), *Metoder i statskundskab*. (s. 97-113). Hans Reitzels forlag.

Andersen, M. L. (2016a). Empowerment - begreb og betydning i teori og praksis. I: Niklasson, G. (Red.), *Sundhed, Menneske og Samfund*. (s. 249-269). Samfundslitteratur.

Andersen, M. L. (2016b). *Who is in Need of Empowerment? Social work and Young People with ADHD*. Lokaliseret den 21.april 2021 på <https://vbn.aau.dk/en/publications/hvem-har-behov-for-empowerment-socialt-arbejde-og-unge-med-adhd>

Ankestyrelsen (2021). *Inddragelse af børn og unge ved valg af indsats og opfølgning*. Ankestyrelsen. Lokaliseret d. 5. marts 2021 på: <https://ast.dk/publikationer/inddragelse-af-born-og-unge-ved-valg-af-indsats-og-opfolgning>

Antoft, R. & Salomonsen, H.H. (2012). Det kvalitative casestudium - introduktion til en forskningsstrategi. I: Antoft, R., Jacobsen, M.H., Jørgensen, A. & Kristensen, S. (Red.), *Håndværk & Horisonter*. (s. 29-57). Syddansk Universitetsforlag.

Arnstein, S.R. (1969). *A Ladder Of Citizen Participation*. Journal of the American Planning Association.

Bessel, S. (2011). *Participation in decision-making in out-of-home care in Australia: What do young people say?* Children and youth services review.

Bijleveld (2015). *Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review*. Child & Family. Social Work.

Brown, D. L, (1983). *Managing Conflict at Organizational Interfaces*. USA, Addison-Wesley Publishing Company.

Brøndum, D., Thomsen, N., Pedersen, D.A. & Nielsen, V. (2021). *Anbragte børn skal inddrages mere*. Kristeligt Dagblad. Lokaliseret d. 11. marts 2021 på <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kronik/anbragte-boern-skal-inddrages-mere>

Byskov-Nielsen, R., Høy Gemal, C. & Ulrich, J. (2015): *Ny Velfærd – på vej mod et nyt paradigme*. I: Byskov-Nielsen, R., Høy Gemal, C. & Ulrich, J. (Red.), *Billeder af Ny velfærd – fra visioner til praksis* (s. 10-29). Aarhus: Systime.

Danmarks Statistik (2020). *Lidt færre udsatte børn og unge i 2019*. Lokaliseret d. 19. februar 2021 på: https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=30567&fbclid=IwAR1-d6N7abvlZYcHmKsVtZ8W3mQ3jukkZ5mCWCAcJnawBpx4fE1UD_Ac2sw

Danmarks Statistik (2021a). *Samlede offentlige netto-driftsudgifter til udsatte børn og unge efter foranstaltning*. Lokaliseret d. 9. marts 2021 på: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=BU28&PLanguage=0&PXSid=0&wsid=cftree>

Danmarks Statistik (2021b). *Anbragte børn og unge pr. 31. december efter administrationskommune og foranstaltning*. Lokaliseret d. 10. marts 2021 på: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=ANBAAR13&PLanguage=0&PXSid=0&wsid=cftree>

Danmarks Statistik (2021c). *Befolkningens højest fuldførte uddannelse (15-69 år) efter bopælsområde, herkomst, højest fuldførte uddannelse, alder og køn*. Lokaliseret d. 10. april 2021 på: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=HFUDD11&PLanguage=0&PXSid=0&wsid=cftree>

Danmarks Statistik (2021d). *Udsatte børn og unge i procent af befolkningen (0-22 år) efter område og foranstaltning*. Lokaliseret d. 10. april 2021 på: <https://www.statistikbanken.dk/BU33>

Danmarks Statistik (2021e). *Areal 1. januar efter område*. Lokaliseret den 10. april 2021 på: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=ARE207&PLanguage=0&PXSid=0&wsid=cftree>

Danmarks Statistisk (2021f). *Folketal den 1. i kvartalet efter område, køn alder og civilstand*. Lokaliseret d. 10. april 2021 på: <https://statistikbanken.dk/statbank5a/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=FOLK1A&PLanguage=0&PXSid=0&wsid=cftree>

Dansk Socialrådgiverforening (2019). *Socialrådgivere advarer: Vi har ikke tid til at overholde loven*. Lokaliseret d. 20. maj 2021 på: <https://socialraadgiverne.dk/socialraadgivere-advarer-vi-har-ikke-tid-til-at-overholde-loven/>

Døssing, A. (2018). *Sygeplejersker som organisatorisk lim i sundhedsvæsenet. Interorganisatoriske, professionelle og feminine perspektiver*. Aalborg Universitet.

Frederiksen, M. (2020). *Mette Frederiksen nytårstale 2020*. Lokaliseret d. 9. februar 2021 på: <https://www.regeringen.dk/statsministerens-nytaarstale/mette-frederiksens-nytaarstale-1-januar-2020/>

Gittell, J.H. (2012). *Effektivitet i sundhedsvæsenet - Samarbejde, fleksibilitet og kvalitet*. Munksgaard.

Gittell, J.H. (2016). *Relationers betydning for høj effektivitet - styrken ved relation koordinering*. Dansk psykologisk forlag.

Guldager, J. (2011). Helhedssyn- teori og modeller på børnefamilieområdet. I: Bo, K., Guldager, J., Zeeberg, B. *Udsatte børn - et helhedsperspektiv* (s. 16-58). Akademisk Forlag. København.

Harrits, G.S., Pedersen, C. S. & Halkier, B. (2017). Indsamling af interviewdata. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M., & Klemmensen, R. (Red.), *Metoder i statskundskab*. (s. 144-172). Hans Reitzels forlag.

Hart, R. (1992). *Children's participation: From tokenism to citizenship*. Unicef.

Heilmann, J., Damgaard, M., Anfera, S., Kristensen, S., Bojtang, L. & Jensen, N. (2019). *10 gode råd til børnenes statsminister*. Politiken. Lokaliseret d. 10. marts 2021 på: <https://politiken.dk/debat/kroniken/art7503104/Her-er-vores-10-gode-råd-til-politikerne>

Højholdt, A. (2016). *Tværfagligt samarbejde i teori og praksis*, 2. udgave, Hans Reitzels forlag

Jacobsen, D. I. & Thorsvik, J. (2015). *Hvordan organisationer fungerer – en indføring i organisation og ledelse*. Hans Reitzels Forlag, Letland.

Jakobsen, M (2012). Kvalitativ analyse: Kodning. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M., & Klemmensen, R. (Red.), *Metoder i statskundskab*. (s. 173-186). Hans Reitzels forlag.

Jo, M.S., Nelson, J.E. & Kiecker, P. (1997). *A Model for Controlling Social Desirability Bias by Direct and Indirect Questioning*. Marketing Letters, Oct., 1997, Vol. 8, No. 4 (Oct., 1997), pp. 429-437.

Jørgensen, P. S. (2000). Børn er deltagere - i deres eget liv. I: Jørgensen, P. S. & Kampmann, J. (Red.), *Børn som informanter*. (s. 8-21). Børnerådet.

Karpatschof, B. (2015). Den kvalitative undersøgelsesforms særlige kvaliteter. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.), *Kvalitative metoder*. En grundbog (2. udg.). (s. 443-479). Hans Reitzels forlag.

KL (2020). *Udsatte børn – Nøgletal i 2020*. Lokaliseret d. 22. februar 2021 på: <https://www.kl.dk/media/24418/noegletal-udsatte-boern-2020.pdf?fbclid=IwAR2sC-R6dyg5gsY3B0PnehT-Z0mhXCQ4Cmbj3NoR3X86JdUHKEN4i2NKmpU>

Kloppenborg, H.S. & Lausten, M. (2020). *Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling*. VIVE. Lokaliseret d. 18. februar 2021: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/udsatte-unges-inddragelse-i-kommunernes-sagsbehandling-14917/>

Lausten, M., Frederiksen, S. & Olsen, R.F. (2020). *Tidligere anbragte unge - 18 år og på vej mod voksenlivet. Forløbsundersøgelse af tidligere anbragte unge født i 1995*. Lokaliseret d. 10. marts 2021: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/tidligere-anbragte-unge-18-aar-og-paa-vej-mod-voksenlivet-15215/>

Mathiasen, H.S. & Nanfeldt, T. (2019). *Tidlig forebyggelse på børne- og ungeområdet. En håndbog om Sverigesmodellen* (1. udgave). København. Hans Reitzels Forlag

Metodecentret (2020). *Afprøvning af den Helhedsorienteret Arbejdsmodel*.

Moesby-Jensen, C.K., Ejrnæs, M. & Andersen, M.L. (2019). Myndighedsopgaver og helhedssyn i det tværprofessionelle samarbejde omkring børn og unge med autismespektrum forstyrrelse eller ADHD. I: Moesby-Jensen, C.K. (Red.). *Diagnoser i myndighedsarbejdet - børn og unge med autisme eller ADHD* (s. 109-133). Samfundslitteratur.

Nielsen, V. (2015). *Den travle socialrådgiver: Det handler om meget mere end kampen mellem krav og ressourcer*. Lokaliseret d. 20. maj 2021 på: <https://www.denoffentlige.dk/den-travle-socialraad-giver-det-handler-om-meget-mere-end-kampen-mellem-krav-og-ressourcer>

Nielsen, V.L. (2016). *Implementeringsteori – implementeringsperspektiver og fontlinjemedarbejderadfærd*, i bogen af Berg-Sørensen, Grøn & Hansen, 2016, *Organiseringen af Den Offentlige Sektor – Grundbog i Offentlig Forvaltning*, Hans Reitzels Forlag, Letland.

Petersen, K.E. (2020). Etik i dybdegående forskningsinterview sammen med unge. I: Petersen, K.E. & Ladefoged, L. (Red.), *Forskning med børn og unge. Etik og etiske dilemmaer*. (s. 155-172). Hans Reitzels forlag.

Rambøll (2018). *Anbragte børn og unges trivsel 2018*. Lokaliseret d. 17. februar 2021 på: https://sim.dk/media/27479/rapport_anbragte_boern_og_unges_trivsel_2018_.pdf

Retsinformation (1992). *Børnekonventionen FN. Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder (*1)*. Lokaliseret d. 15. februar 2021 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/ltr/1992/6>

Retsinformation (2019). *Servicebogen. Bekendtgørelse af lov om social service*. Lokaliseret d. 15. februar 2021 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/ltr/2019/798>

Roald, T. & Køppe, S. (2008). *Generalisering i kvalitative studier*. Psyke & Logos, 2008, 29. s. 86-99.

Seemann, J. & Antoft, R. (2002). *Shared Care - samspil og konflikt mellem kommune, praksislæge og sygehus. Aalborg Kommunes Demensudredningsmodel i praksis*. Lokaliseret d. 4. marts 2021 på https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/59176657/2002_3flos.pdf

Seemann, J. og Johansen, M. (2013). *Unge i organisatorisk grænseland – organisering, samarbejdsstrategier, tillid og ledelse*, Uden for nummer nr. 27(tidsskrift). Lokaliseret d. 4. marts 2021 på: <https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2017/05/27-UdenForNummer.pdf?fbclid=IwAR3jpITHGFUa7Qa-GCSaD96NnfVVXlsbsApF-L2bW0V6r64F7bURws20CJY>

Socialstyrelsen (2011). *Håndbog om Barnets Reform*. Lokaliseret d. 20. april 2021 på: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/handbog-om-barnets-reform>

Socialstyrelsen (2018a). *Evalueringsrapport af indsatsen for udsatte børn og unge*. Lokaliseret d. 18. februar 2021 på: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/evaluering-af-omlaegning-af-indsatsen-for-udsatte-born-og-unge>

Socialstyrelsen (2018b). *Strategisk ramme og Faglig retning for omlægningen til en tidligere forebyggende indsats*. Lokaliseret d. 19. februar 2021 på: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/strategisk-ramme-faglig-retning-for-omlaegning-til-en-tidligere-forebyggende-indsats>

Socialstyrelsen (2021). *Om forebyggelse og tidlig indsats*. Lokaliseret d. 18. februar 2021 på: <https://socialstyrelsen.dk/born/forebyggelse-og-tidlig-indsats/om-forebyggelse-og-tidlig-indsats>

Social- og Indenrigsministeriet (2020). *Regeringen vil sætte barnet først*. Lokaliseret d. 19. februar 2021 på: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/barnet-foerst/>

Social- og Ældreministeriet (2021a). *Vores børn har fortjent bedre*. Lokaliseret d. 20. april 2021 på: <https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/feb/vores-boern-har-fortjent-bedre>

Social- og Ældreministeriet (2021b). *Børnene Først. Et trygt hjem og flere rettigheder til udsatte børn*. Lokaliseret d. 18. februar 2021 på: <https://www.uvm.dk/publikationer/2021/210127-boerne-foerst>

Social- og Ældreministeriet (2021c). *Anbringelser uden for hjemmet*. Lokaliseret d. 20. marts 2021 på: <https://sm.dk/arbejdsomraader/udsatte-boern-og-unge/saerlig-stoette-og-hjaelp/anbringelser-uden-for-hjemmet>

Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2015a). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.), *Kvalitative metoder*. En grundbog (2. udg.). (s. 29-53). Hans Reitzels forlag.

Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2015b). Kvalitet i kvalitative studier. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.), *Kvalitative metoder*. En grundbog (2. udg.). (s. 521-530). Hans Reitzels forlag.

Vis, S. A. & Thomas, N. (2009). *Beyond talking – children's participation in Norwegian care and protection cases*. European Journal of Social work.

Willumsen, A.M. & Berg, L. (2020). Forældre og børns rettigheder i socialt myndighedsarbejde med udsatte familier - inddragelse, indflydelse og deltagelse. I: Jacobsen, A. F. & Hestbæk, A.D. (Red.), *Børns rettigheder i socialfagligt og pædagogisk perspektiv*. (s. 186-199). Akademisk Forlag.

Yin, R.K. (1981). *The Case Study as a Serious Research Strategy*. Sage Publications.

Yin, R.K. (1994): *Case study Research, Applied Social Research Methods*, Sage Publications.

Yin, R.K. (2003). *Case study Research – Design and Methods*. Sage Publications. 3. udgave Californien.

Yin, R.K. (2018). *Case Study Research and Applications – Design and Methods*. Sage Publications. 6. udgave.

Zeeberg, B. (2011). Det udsatte barn blandt mange professionelle. I: Bo, K., Guldager, J., Zeeberg, B. *Udsatte børn - et helhedsperspektiv* (s. 230-267). Akademisk Forlag. København.